

OB ZAČETKU NOVEGA ŠOLSKEGA LETA

Spet je leto naokrog, bi lahko rekli na začetku septembra, saj starši šoloobveznih otrok štejejo tudi začetke šolskega leta za tiste časovne mejnike, ki nam po poletnem šolskem dopustu spremenijo življenje. Nam in otrokom ga korenito spremenijo in seveda našim šolnikom, ki si po počitnicah spet morajo zavihati rokave, pouk se spet začne, nove, a tudi vedno iste težave so tu.

Šola pač, okrog katere se vrtil življenje mladih družin in ne samo življenje šolarjev in šolnikov.

V Gorici smo minuli teden na seminarju za naše šolnike ponovno slišali lepe besede, da je prav slovenska šola hrbenica naše narodne manjšine, pravzaprav, da bi to morala biti; spet je bilo poudarjeno, da si narodnega obstoja naše manjšine ne moremo predstavljati brez kakovostne šole, saj se ve, da se v šoli učenci učijo veliko stvari in jim šola poleg znanja daje tudi narodno zavest, slovensko omiko in kulturo, samobitnost torej. Veliko lepih besed smo slišali in tudi nekaj obvez za prihodnost, smernic, kako naj bo šola bolj kakovostna.

Od Milj do Trbiža imamo šole s slovenskim učnim jezikom. V naše vrtce, osnovne šole, srednje in višje srednje šole vstopa te dni okrog tri tisoč malčkov, šolarjev in dijakov, s katerimi se bo dan za dnem ukvarjalo več kot petsto vzgojiteljev, učiteljev in profesorjev. To so številke naše šole, šole s slovenskim učnim jezikom in te številke same na sebi nič ne povedo, saj vemo, da so za temi številkami ljudje.

Na prvi pogled bi te številke lahko nekemu, ki naših razmer na področju šolstva ne pozna, povedale, da imamo pri nas šolo na ravni najboljših svetovnih univerz, kot so Harvard, Oxford ali švicarski kolidži za bogataše, saj je edino na teh univerzah in kolidžih razmerje med številom šolnikov in številom študentov enako razmerju v naših vrtcih in šolah, se pravi: ena proti pet ali ena proti šest. Pa vsi vemo, da ni tako. Vsaj tisti, ki vozimo otroke v šolo, in tudi tisti, ki v naši šoli učijo, vedo, da je naša šola taka, kakršna pač je. Predvsem je to šola slovenske narodne manjšine, a je istočasno tudi sama člen vseitalijanskega šolskega sistema, za katerega vsi vemo, da je že desetletja hudo bolan, če ni že ravno blizu kome ali pa že globoko v njej.

Tudi neumne sodbe, ki je navidez strašno modra v ustih tistih, ki že pregovorno vse vedo, a je vse prej kot modra misel, namreč to, da imamo tako šolo, kakršno si zaslužimo, ne bomo zapisali.

Imamo pač šolo s slovenskim učnim jezikom in hvala Bogu, da jo imamo!

Imamo dobre in slabe šolnike in imamo tudi take, ki v našo šolo ne spadajo, a tam so in bodo tam tudi v prihodnje ostali, za vedno.

Imamo šolnike, ki so rojeni za to, da naše otroke učijo, in to z veseljem počno, in imamo take šolnike, ki so šolniki samo zato, ker druge službe niso dobili, in hodijo v šolo zato, ker imajo v naši šoli državno službo. Službo in ne vzgojno delo. Imamo dobre in slabe ravnatelje in ti dobri in slabi ravnatelji ne morejo niti enega samega dobrega in ne slabega šolnika ne nagraditi in ga tudi vreči iz službe, ker je pač šolski sistem tak, kakršen je.

/ stran 6

Jurij Paljk

Draga 2003 v znamenju vstopa Slovenije v Evropsko unijo Na katerih vrednotah bomo gradili našo družbo?

V soboto so se organizatorji poklonili življenjskemu jubileju prof. Borisa Pahorja in prof. Martina Jevnikarja

Občinstvo v Dragi (Foto Kroma). Na mali sliki kardinal in nadškof v Torontu Alojzij Ambrožič. Članek na 8. str.

Osrednja slovesnost na bazovski gmajni

Ostanimo zvesti v malem!

Zgodovinski spomin na eni strani pa tudi želja po ohranjanju idealov, volja do dejavnosti, sila, ki nas žene k temu, da lahko veliko naredimo, so bile glavne misli, ki so spremljale letošnji niz slav v spomin na Bazoviške žrtve in ki so dosegle svoj epilog v sklepnih besedah Jurija Paljka: "Na nas je, da se jim ne izneverimo, na nas je, da izbojevamo svobodo v polnosti živimo, da na tej

kraški gmajni zadihamo s polnimi pljuči, da ostanemo zvesti lepoti našega jezika in v majhnosti zvesti našemu rodu, da ostanemo zvesti v malem. Kajti ostati zvest v malem, je veliko!"

S temi besedami se je namreč zaključila osrednja nedeljska slovesnost na bazovski gmajni, kateri se iz leta v leto pridružujejo še nove pobude. Niz srečan se je tako začel že v četrtek z

odprtjem razstave o nastanku in delovanju številnih gibanj in krožkov iz dvajsetih let prejšnjega stoletja, med katerimi je bilo tudi gibanje Borba. Iz njega so izšli štirje bazoviški junaki, z imeni katerih je povezan tudi Vladimir Gortan, prav tako pripadnik Borbe, ki pa je bil ustreljen v oktobru leta 1929 v Pulju.

/ stran 7
Jadranka Cergol

FOTO KROMA

Kanalska dolina Obnova v polnem zamahu

Teden dni lepega vremena je odločilno prispeval k temu, da so domačini, njihovi sorodniki in prijatelji od vsepovsod, neurtudne gasilske ekipe, civilna zaščita iz vse dežele in iz bližnjih, a tudi bolj oddaljenih krajev na Koroškem, kakor tudi iz sosednjih slovenskih krajev, lahko nemoteno delali in odstranjevali gore peska in blata, kamenja in lesa, ki so ga naplavile podivjane vode Ukve in drugih pritokov Bele. Razmere v Ukvah, kakor tudi v drugih krajih Kanalske doline, se le postopoma vračajo v določeni red, saj je sila vode pregloboko zarezala v vasi in naravo ter v prizadeto prebivalstvo. V nedeljo pod večer so gasilci na bregu Bele med naplavljenimi debli našli truplo nesrečne Gerti Schnabl. Siloviti val jo je odnesel s seboj in odložil skoraj štiri kilometre daleč. Ganljivo slovo je bilo v torek popoldne na Trbižu, kjer so je tudi začasno pokopali v pričakovanju, da v prihodnjih dneh odpravijo posledice poplave na pokopališču v Ukvah.

Več sto ljudi iz samih Ukev, Kuka, Naborjeta, a tudi iz sosednjih vasi in zaselkov, je še vedno pri sorodnikih ali prijateljih, mnogi pa so, kot znano, dobili zatočišče v vojašnici La Marmorata na Trbižu, kjer si skušajo urediti življenje, v pričakovanju, da se bodo lahko vrnili domov. Minulo nedeljo so v vojašnici imeli tudi mašo, ki jo je daroval žabniški župnik Dionisio Mateucig, medtem ko cerkev v Ukvah brez svojega značilnega zvonika in z delno porušeno zakristijo bolee priča o silovitosti vodnega vala, ki je prizadel vas tisti tragični zadnji petek avgusta.

Važno je, da je dejansko tudi uradno stekla obnova. Predsednik deželne vlade Illy je 5. septembra podpisal potrebni odlok, na osnovi katerega bo mogoče začeti s koriščenjem 40 milijonov evrov, ki jih je dodelil italijanski ministrski svet za kritje najnujnejših posegov pri obnovi po katastrofalni poplavi v Kanalski dolini. V veljavo je stopil tudi odlok o izrednem stanju, ki omogoča vrsto olajšav pri obnovi prizadetih krajev.

MT / stran 12

Zbiranje pomoči za prizadete v Kanalski dolini

SLOVESKO KULTURNO DRUŠTVO
PLANIKA iz Kanalske doline, SLOVENSKA
KULTURNO GOSPODARSKA ZVEZA
in SVET SLOVENSkih ORGANIZACIJ
so dali pobudo za zbiranje pomoči
za prizadete v Kanalski dolini. Sredstva
zbiramo tudi na našem uradništvu.

Draga 2003

Enaindvajset znanih
udeležencev letošnje
Drage nam je povedalo,
zakaj in koliko let že hodijo
na študijske dneve
na Opčine...
(stran 3 in 16)

Draga 2003

Kardinal
Ambrožič
v Dragi
o socialnem
poslanstvu
kristjana.
(stran 4)

05

Danijel Devetak
P. MIRKO PELICON V DRAGI

06

Ivan F. Žerjal
50. BENEŠKI BIENALE

08

Igor Gregori
NA KATERIH VREDNOTAH BOMO GRADILI DRUŽBO?

12

Peter Rustja
ZA BLAČE IN UKVE

14

Mara Petaros
NOV POSEG V BOJU PROTI REVŠČINI

SVET OKROG NAS

Občinska uprava

Desnosredinski pol v Trstu v težavah

Po porazu na junijskih deželni volitvah je desnosredinski pol z gibanjem Naprej Italija na čelu zajelo dokajšnje malodušje, ki se politično odlikava v raznih zadržanjih in pojavih zlasti znotraj koalicije na tržaški občini. Poslanec Nacionalnega zaveznitva Roberto Menia se je odpovedal odborništvu za kulturo, izgovarjajoč se na parlamentarno preobremenjenost, vendar so v ozadju tudi politični razlogi, kajti njegova skrajno nacionalistična nastojenost se na deželnih volitvah ni obrestovala. Župan Dipiazza ga je nadomestil s Parisom Lippijem (vedno iz vrst NZ), ki ni bil izvoljen za deželne svetovalca.

Pa tudi drugače se je desnosredinska koalicija na tržaški občini znašla v precejšnji krizi in njeni partnerji zahtevajo od župana, da čimprej preuredi občinski odbor. Zastopstvo v njem zahteva tudi krščansko demokratska skupina CDU. Tudi druge politične komponente niso zadovoljne s sedanjim stanjem

in zahtevajo temeljito preosnovno odbora. S tem se sicer načelno strinja tudi sam župan Dipiazza, ki pa stalno odlašajo z izvedbo preosnove, kar stanje še poslabšuje. V igri je namreč tudi določitev kandidata za poslansko mesto, ki ga je sprostil Riccardo Illy. Zadevne volitve so razpisane za 26. oktober in bodo potekale v drugem tržaškem okrožju, ki zaobjema okoliške občine od Milj do Nabrežine in nekatere predele tržaškega predmestja.

Levosredinska demokratična zveza, ki je zmagala na deželnih volitvah, je že izbrala kandidata za volitve v tem okrožju. To je Ettore Rosato, bivši predsednik tržaškega občinskega sveta in pravkar izvoljeni deželni svetovalec z velikim številom preferenc na listi Marjetice. V desnosredinskem Domu svoboščin pa so v precejšnji težavi glede izbire enakovrednega tekmeča kandidatu Rosatu. Kot možna kandidata se omenjata nabrežinski župan Ret in tržaški podžupan Codarin.

V tržaško politično igro se je vključil tudi znani voditelj združenja "Amare Trieste" Primo Rovis, ki brezkompromisno zagovarja zahtevo po uresničitvi avtonomije po zgledu tridentinske in bocenske pokrajine. Na temelju dogovora o tej programski točki je na zadnjih upravnih volitvah pred dvema letoma podprl županskega kandidata Dipiazza in pokrajinskega predsednika Scoccimara. Na letošnjih deželnih volitvah je sklenil poseben dogovor s predsedniško kandidatko Guerrovo o zavzemanju za priznanje posebne avtonomije Trstu. Sedaj očita županu Dipiazza, da se ne drži dogovora o ustanovitvi posebnega odborništvu za avtonomijo, in grozi, da bo njegovo združenje samostojno nastopilo na volitvah za Illyjevega naslednika v parlamentu.

Pred dnevi je tržaški dnevnik Il Piccolo objavil kritične izjave podtajnika v zunanem ministrstvu Antonioneja o nekaterih političnih stališčih župana Dipiazza do ključnih problemov Trsta.

Alojz Tul

Delegacija SSK v Kanalski dolini

Dne 4. t.m. se je delegacija deželne Slovenske skupnosti podala v Kanalsko dolino, da na lastne oči preveri obseg škode, ki so jo utrpeli kraji in ljudje pod Sv. Višarjami, zlasti v vasi Ukve, ter da s tem izrazi solidarnost rojakom Slovencem in seveda vsem ostalim prizadetim družinam.

V delegaciji so bili deželni svetovalec Mirko Spazzapan, Drago Štoka in Raiko Dolhar.

Sprejel jih je predsednik društva Planika Rudi Bartaloth, ki jim je tudi razkazal učinke neurja in obseg naravne katastrofe. Čeprav so pridni domačini in ostali delavci že marsikaj odstranili, je bilo še zelo jasno vidno, do kod je segalo blato in kako so vsi spodnji prostori hiš bili v kleščah gramoza, blata in drugih naplavin.

Posebno tragična je podoba ukvanske vaskne cerkve, kjer ni več zvonika, pokopališče je ena sama blatna in kamnita površina, z deloma odprte zakristije zaradi podrtja zidu pa se vidijo knjižne police, kjer župnik Garjup skrbno spravlja čitno gradivo.

Spazzapan in ostali člani so se pogovarjali z županom Aleksandrom Omanom in župnikom Garjupom ter jima izrazili solidarnost celotne slovenske manjšine v Italiji, ki se čuti globoko prizadeta s prebivalstvom Kanalske doline. Starosta Ukvanec Šimen Prešeren pa je delegacijo seznanil tudi z zgodovinskimi in drugimi zanimivostmi, ob katerih se je vedno zamislil.

Deželni svetovalec SSK Spazzapan je seveda zagotovil vso podporo v deželnem svetu, še posebno pa v bodočnosti, ko bo trenutna angažiranost mimo in bo treba ostale opominjati na potrebe prebivalstva pod Sv. Višarjami.

Sveta dežela

Palestinci vse bolj razdvojeni

Odstop palestinskega premiera Abu Mazna minulo soboto je predstavljal epilog boja za prevlado znotraj palestinske avtonomne oblasti - boja, ki se je pravzaprav začel takoj po imenovanju Abu Mazna za prvega šefa vlade v zgodovini palestinske države.

Ko so visoki predstavniki Združenih držav Amerike in Izraela pred 100 dnevi Abu Mazna tako rekoč vsilili Arafatu, so storili dvojno napako. Ker so se odločili, da se o mirovni načrtih ne bodo več pogajali z Arafatom, so želeli sami odločiti, kdo bo njihov sogovornik, prezrli pa so voljo palestinskega ljudstva. Že s tem so zapečatili usodo Abu Mazna, ki ni užival med palestinskim ljudstvom - pa tudi ne v palestinskem parlamentu - dovoljšnjo mero podpore in popularnosti. Premier brez te podpore ni mogel napredovati v uresničevanju prve točke iz t.i. Road Map, saj mu ni uspelo niti začeti z razoroževanjem protizraelskih terorističnih skupin.

Druga napaka je bila v podcenjevanju Arafata in njegovega vpliva tako na palestinske politike in institucije (na primer na gibanje Al Fatah, na parlament in na varnostne službe) pa tudi na palestinsko ter arabsko javno mnenje. Arafat se je ves čas upiral možnosti, da bi delil oblast z nekom, ki ga sam ni izbral. Nategovanje vrvi med predsednikom in premierom je torej nujno pripeljalo do krize, ki je doživela svoj višek prav v zadnjih dneh. Potem ko Arafat ni želel prepustiti vodstva palestinske varnostne službe ministru za var-

nost, Muhhamedu Dahlanu, se je Abu Mazen obrnil do parlamenta in prosil za podporo. Obratno pa je od skupine poslancev doživel zahtevo po nezaupnici. Odstop je bil torej samo po sebi umeven.

Kot piše New York Times je Abu Mazen v bistvu propadel prav zato, ker je skušal uveljaviti drugačno pot do miru od tiste, ki jo je prej začrtal (in po kateri je ves čas hodil) Arafat. To pa je bilo točno to, kar so od njega želeli v Izraelu in Združenih državah Amerike.

Čeprav torej sedaj vse tri strani govorijo o tem, da ne bodo več ponovili napak, ki so jih storili z Abu Maznom, je težko verjeti, da se bo to uresničilo, saj so storjene napake različne, glede na to ali nanje gledamo z Arafatove, Sharonove ali Busheve strani.

Morda pa tiči rešitev krize prav v človeku, ki bo nasledil Abu Mazna in v njegovi diplomatski sposobnosti zadostiti pričakovanjem vseh vpletenih strani. Arafat je že imenoval Ahmeda Qureija - znane z imenom Abu Ala - za novega premiera. Abu Ala uživa zaupanje palestinskega predsednika, obenem ima tudi v Parlamentu dovolj široko podporo. Na Zahodu in v Izraelu je znan kot spreten in zvit diplomat, ki ima veliko izkušenj, saj je ne nazadnje sodeloval tudi pri mirovni pogajanjih v Oslu leta 1993. Kot predsednik palestinskega parlamenta pa je spomlad glasoval za prenos obširnih pristojnosti od predsednika na premiera.

Breda Susič

Obisk zastopnika Farnesine iz Rima

Spremembe na mejnih prehodih na Goriškem

SV pričakovanju na 1. maj 2004 posveča italijansko notranje ministrstvo v zadnjih časih veliko pozornost Goriški. Z evropskimi partnerji bo namreč predlagalo uvedbo poenotene kontrole prometa na mednarodnih prehodih s Slovenijo, poleg tega namerava razširiti veljavnost osebne izkaznice na maloobsejne prehode v obdobju do uvedbe schengenskega režima. O tem je bil govor prejšnji petek, ko je naše kraje - na poti v Ljubljano - obiskal Paolo Pucci di Benisichi, generalni direktor Ravnateljstva za evropske zadeve pri zunanem ministrstvu. Sestal se je tudi z novogoriškim župa-

nom Brulcem, županom občine Šempeter-Vrtojba Valenčičem in goriškim občinskim odbornikom za čezmejne zadeve Terpinom. Govorili so o čezmejnem sodelovanju in še zlasti o želji po oblikovanju evropske čezmejne evroregije, pa še o vlogi slovenske manjšine in organizaciji skupne proslave na meji pri železniški postaji v Novi Gorici 30. aprila 2004. Predvidena je namreč dokončna odstranitev mejne ograje, na mesto katere bi zaenkrat postavili gredice in cvetje. Visoki gost je ugotovil, da je bila "Gorica simbol ločevanja, usojeno pa ji je postati simbol integracije nove Evrope".

Referendum v Sloveniji

Državni zbor Republike Slovenije je razpisal predhodni zakonodajni referendum v zvezi s predlogom zakona o spremembi Zakona o trgovini. Na referendumu, ki bo v nedeljo, 21. septembra 2003, bodo lahko glasovali tudi državljani Republike Slovenije, ki stalno prebivajo v tujini in so že vpisani v posebni volilni imenik izseljencev.

Glasovanje bo potekalo na Generalnem konzulatu Republike Slovenije v Trstu v nedeljo, 21. t.m., med 9. in 17. uro. Državljan, ki ste vpisani v volilni imenik, se na dan glasovanja lahko zglasite na volišču na Generalnem konzulatu v Trstu, pri čemer imejte s seboj dokument. Če želite glasovati na konzularnem predstavništvu, lahko glasujete po pošti ali na volišču na območju RS.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

V solidarnosti je človekova rešitev

Ob rušilni ujmi v Kanalski dolini, in še posebej v Ukvah in v Naborjetu, smo se na novo zavedeli, kakšen nenadomestljiv pomen ima za vse nas solidarnost. Solidarnost, ki je edini pravi odgovor na nesrečo in stisko prizadetih ljudi. Lahko da je naša solidarnost toliko bolj občutena, ko gre za naše rojake, toda v bistvu solidarnost presega narodnostne okvire in želi biti enako živa do vseh ljudi in vseh narodov.

Solidarnost je res edini pravi odgovor na nesrečo in stisko prizadetih. Prizadetim je treba pomagati in stiska jim je lahko olajšana samo s pomočjo od zunaj, od drugih, od čim širšega kroga tistih, ki želijo priskočiti na pomoč. Solidarnost je torej za vse prizadete rešitev ali vsaj omilitev izgub, ki so zmogle zadati tako hud udarec. Toda solidarnost je v enaki meri rešitev tudi za vse tiste, ki nas nesreča ni prizadela in ki moramo nanjo tako ali drugače odgovoriti. V tem primeru je solidarnost zavezujoča priložnost, druga beseda za ljubezen do bližnjega. Kadar namreč bližnji zabrede v nesrečo, tedaj se sproži tudi naša zgodba. Sproži se tudi naša zgodba, če to hočemo ali ne, če se tega zavedamo ali ne. Ker solidarnost do drugega je vselej in nepreklicno naša zgodba, zgodba naše človečnosti, zgodba našega razmisleka o vsem, kar pač smo in kar je bistvo naše poti, kar je bistvo našega življenja. In smiselno bistvo naše poti je poglobljanje naše človečnosti. Človečnosti, ki je ne nazadnje isto kot iskrena solidarnost in iskrena solidarnost je za-

gotovo isto, kar razumemo v besedi človečnost.

Torej je v našem višjem interesu, da smo solidarni, in to v kar največji meri, solidarni iskreno, solidarni v mislih in v dejanjih. In v kolikor smo v to smer naravnani, potem bomo svojo pomoč drugim le poglobljali in stopnjevali, ker bomo vedno znova ugotovili, kako ni ta pomoč z naše strani nikdar tako velika, da ne bi mogla biti še večja. Kajti pomagati drugemu in drugim, zares pomagati drugemu in drugim, pomeni pozabiti nase, oziroma manj misliti nase. Pomagati drugim pomeni odkriti in odkrivati drugo pot od tiste, ki je zgolj skrb zase in le zase, skrb, ki nas, v kolikor ji sledimo, polagoma oropa smisla in notranjega miru: skrb zgolj zase je pač popolno nasprotje smisla človeka, ki je v vzajemni misli za dobro vsakogar in vseh, za dobro vseh in vsakogar. Solidarnost je torej pot naše rešitve in kadar je v nas že dovolj razvita, tedaj se v njenem imenu, ko pomagamo drugim, ničemur ne odpovedujemo, pač pa občutimo v njej in v našem dejanju veselje in radost, spokojnost in resnično srečo.

V solidarnosti je torej naša rešitev in istočasno je v njej iskrena in dejavna pomoč vsem, ki se nahajajo v zares težkih trenutkih. Kanalska dolina, v njej toliko bolj Ukve in Naborjet, so torej klic po naši človečnosti in klic po solidarnosti s prizadetimi. Imamo torej veliko priložnost, da svojo človečnost in solidarnost poglobimo prav tukaj, kjer nosijo ime Kanalska dolina, Ukve in Naborjet.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PRESEDNIK DR. DAMJAN PAULIN;

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDruženja PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV,

INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 550 330
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 548 276
E-MAIL uprava@noviglas.itwww.noviglas.it

Draga v očeh dolgoletnih udeležencev

“Razgledišče globaliziranega slovenstva!”

Na letošnjih študijskih dnevih Draga smo srečali veliko dolgoletnih prijateljev Drage in seveda tudi naših prijateljev. Odločili smo se, da bomo nekaterim dali besedo, naj sami povejo, koliko časa že prihajajo v Drago, in predvsem pa, zakaj prihajajo. Izbrali smo zlasti tiste udeležence Drage, ki jih srečujemo pod šotorom na Opčinah in ob njem seveda, ker je Draga kraj srečevanj, že vrsto let, kot smo se tudi odločili, da pri vsakem, ki je dal o Dragi izjavo, ne bomo zapisali, kaj počne, kdo je, ker gre zvečine za zelo znane ljudi, a smo samo pripisali, od kod prihaja. To smo naredili predvsem zato, ker je bila in je Draga zares kraj srečevanja, kjer je vsakdo imel in še danes lahko ima besedo, v duhu tistih vrednot slovenstva, enakopravnosti, demokracije in svobode, za katere se je Draga vedno zavzemala in ki jo še danes označujejo.

Boris Pahor, Trst: “Slišal sem veliko lepih besed o tem, kako bo vse lepo prihodnje leto, ko bo Slovenija vstopila v Evropsko unijo, a sam sem

Boris Pahor

kritičen do tega in na tem mestu povem, da bo Draga potrebna tudi v prihodnje!”

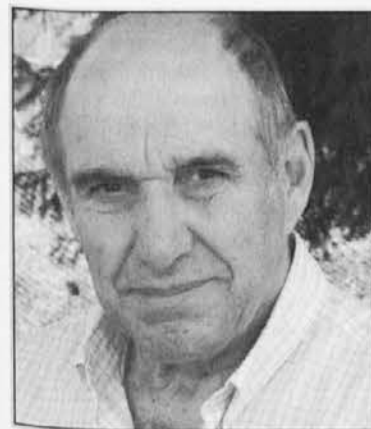
Bogomila Kravos in Ivan Verč, Trst: “V Drago prihajava že vrsto let,

Bogomila Kravos in Ivan Verč

je dejansko stalnica, pravzaprav nekakšen uvod v novo kulturno sezono pri nas. Tudi letos sva tu in Draga je tudi priložnost, da na njej lahko vidiš prijatelje in znanca, ki jih sicer ne bi, kot sva seveda z zadovoljstvom in velikim zanimanjem, tako kot vsako leto, prislunila nekaterim predavateljem.”

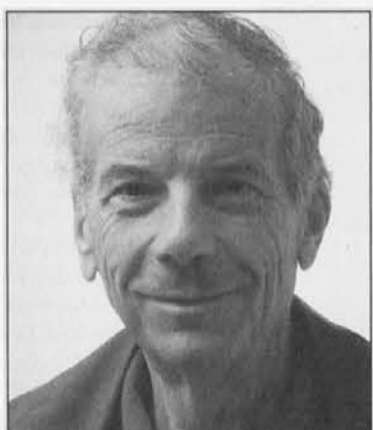
Aldo Jovan, Radovljica: “Z ženo prihajava v Drago že 16 let, vsako leto

Aldo Jovan

zelo rada prideva, ker ste nam primorski Slovenci zelo blizu, in čutiva, da moramo biti Slovenci med seboj povezani, da moramo gojiti tesne stike. Tu se vedno dobro počutiva, predavanja so odlična, še bova prišla!”

Damjan Paulin, Gorica: “Predavanja Drage obiskujem že od vsega začetka študijskih dni in veliko mi pomeni, da imamo na samem začetku nove sezone možnost, da obogati-

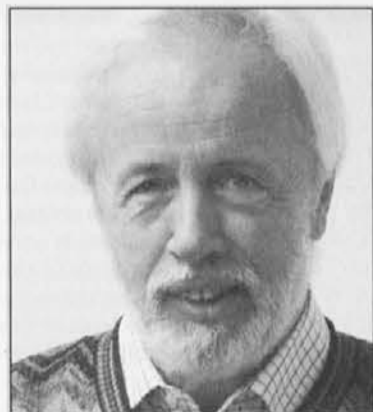
Damjan Paulin

mo svoja obzorja. Letošnja Draga je imela zelo zanimiva predavanja o aktualni problematiki slovenstva ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo. Iz številnih posegov je bilo tudi očitno izpričano, da je Draga nujno potrebna in tudi to, da bo tudi v prihodnje vršila pomembno vlogo.”

Črtomir Špacapan, Ljubljana, Nova Gorica: “Draga je zares žlaht-

župan s čezmejnimi sodelovanjem, lahko kaj doprinesel k izgradnji slovenskega skupnega kulturnega, a tudi gospodarskega prostora! Po polklicni izobrazbi sem ekonomist in se zavedam, da je gospodarstvo temelj, na katerem slonita tako družba kot kultura in zato nenehno ponavljam, da je gospodarsko sodelovanje izjemno pomembno! Seveda bom v Drago še prihajal!”

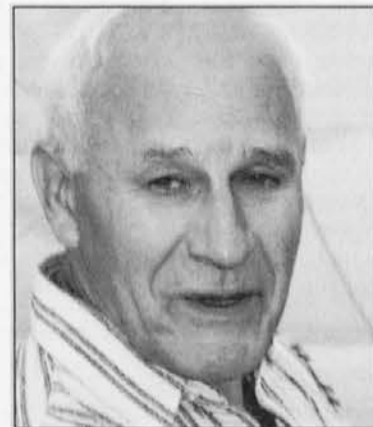
Janez Povše, Gorica: “Mislim, da

Janez Povše

je tudi letošnja Draga prodorno pokazala situacijo nas in ne samo nas v današnjem trenutku. Po mojem mnenju je iz vsega prikazanega zrelo verjeti v novo Evropo, toda istočasno se tudi zavedati, in to je še posebej izpostavil zadnji dan Drage, da moramo vsi skupaj slejkoprej najti nove in predvsem bolj humane poti v prihodnost!”

Sergij Pahor, organizator Drage, Trst: “Sem skorajda obsojen, da prihajam v Drago... (se smeje). Še je živa ta naša Draga in to je pomembno. Seveda ni vse tako, kot si želimo, a smo

Sergij Pahor

živi! Trudimo se po najboljših močeh, a včasih le ni tistega odziva, ki bi ga radi imeli. Letos smo poslali vabilo za Drago vsem obmejnimi županom, a sta prišla le dva, kar kaže, da za to ni zanimanja, pa čeprav je predavanje Črtomirja Špacapana govorilo prav o tem, kakšen bo prostor v prihodnji Evropi. Bojim se, da se vsi, predvsem pa javni upravitelji, premalo zavedamo, kako pomembna bo odprava državne meje in seveda vstop Slovenije v Evropsko unijo. Obstaja nevarnost, da bomo ponavljali stare napake in bomo zamudili izjemno priložnost, da bi takoj začeli graditi ponovni skupni slovenski prostor, da bi takoj začeli tkati nove gospodarske, kulturne, družbene in seveda tudi sorodstvene vezi v prostoru, kjer danes stoji državna meja. Bojim se, da so pregrade v naših glavah! Še veliko bo treba storiti, še je veliko dela za vse in za Drago seveda tudi!”

Milan Predan, Srednjeevropska pobuda, Trst: “Na študijskih dnevih Drage sem drugič. Bil pa sem dolga leta novinar in tudi odgovorni urednik dnevnika Večer, kjer smo vedno

Milan Predan

spremljali Drago, predvsem po polemikah in seveda po takih in drugačnih odmevih. Sami nismo prihajali v Drago, a smo o njej pisali. Taki časi so pač bili. Že lani, ko sem prišel v Trst na novo delovno dolžnost, sem bil v Dragi in letos sem tudi rad prišel, ker me ta problematika seveda še kako zanima, saj se Srednjeevropska pobuda ukvarja s preseganjem meja in sodelovanjem!”

Drago Štoka, Trst: “Pred 38. leti so bili študijski dnevi Draga prvič prirejani, takrat še v Dragi, po katerih nosijo ime in na njih sem predaval. Vsako leto pridem v Drago, ker

Drago Štoka

mi vsako leto znova ponudi veliko gradiva in iztočnic za premislek in lahko človek v Dragi najde veliko sogovornikov, s katerimi lahko soglašata ali ne, a mu vedno ponudijo veliko v razmislek o skupni usodi slovenskega naroda. Mislim, da sem bil na vseh študijskih dnevih, ker v Dragi enostavno ne morem manjkati!”

Mirjam Muženič, Koper: “Že enajst let prihajam na študijske dneve Draga po službeni dolžnosti kot poročevalka RTV Slovenija. Naša

Mirjam Muženič

medijska hiša vedno posveča Dragi posebno pozornost, kar je seveda prav, saj je Draga vedno znova živa. Osebnost mi je žal, da se ne morem več časa ustavit, ker ponavadi hitim nazaj v službo, da čim boljše pripravim prispevek za televizijo Slovenija in večkrat tudi za radio. Skušam to početi skrbno, pošteno in seveda hitro, kot zahteva naš poklic. Rada prihajam v Drago tudi zato, ker tu sežem lahko v roko ljudem, ki jih drugje sicer ne srečam. Rada pa bi povedala tudi to, da Sergija Pahorja, ki je eden od organizatorjev Drage, izjemno cenim in spoštujem.”

Alojz Rebula, Loka-Opčine: “Rad prihajam v Drago, ker sem z Drago povezan že od samih začetkov, ko sem po svojih močeh pomagal pri organizaciji, in sicer sem se angažiral

Alojz Rebula

po smrti prof. Peterlina tako, da sem dajal predloge, da sem navezoval stike z znanci, ki so pozneje pri nas predavali. Draga se je preveč zarezala v mojo primorsko ljubezen, da bi mogel pozabiti nanjo! Bila je dolga leta skorajda edini glas svobode v času diktature, tvegan, tu, ob državni meji dosti bolj tvegan kot v zdomstvu, a zato toliko odmevnejši!”

Janko Zerzer, Koroška, Avstrija: “Sem prihajam že nekaj desetletij, od samih začetkov. Draga je kraj, kjer srečam stare prijatelje in znanca, kjer slišim veliko koristnega, vedno tudi teme, ki so še vedno aktualne in žive tudi danes, kot je odnos med matično domovino Slovenijo in nami, Slo-

Janko Zerzer

venci, ki živimo v Avstriji, na Madžarskem in v Italiji, ob meji z domovino torej, s katero odnosi niso vedno taki, kakršni bi morali biti in seveda ne vedno taki, kakršnih bi si želeli. Mnenja sem, da se mora prav o tem veliko govoriti, da kritične pripombe nikdar ne škodijo in prav to se v Dragi počne.”

/ stran 16
tekst in slike Jurij Paljk

Kard. Alojzij Ambrožič na študijskih dnevih Draga

“Za kristjana je vključenost v družbeno tkivo nadvse pomembno”

38. študijske dneve Drage je v hladnem nedeljskem popoldnevu pod belim open-skim šotorom letos sklenil torontski nadškof Alojzij Ambrožič. Kardinal slovenskega rodu je na pomembni zametjski agora, ki že več desetletij sooča različna mnenja glede aktualnih problematik, sodeloval že drugič. Organizatorji so ga prvič povabili že daljnega leta 1977. Torontski nadškof je letos spregovoril na temo *Nekaj misli o socialnem poslanstvu kristjana*.

Kard. Ambrožič je uvodoma predstavil razvoj katoliško obarvanega življa v francosko govoreči kanadski pokrajini Quebec. Do 50. let prejšnjega stoletja je bilo tam na družbenem področju čutiti močno prisotnost katoliške komponente v družbenem tkivu: ljudje so se množično udeleževali nedeljskih bogoslužij, močno razvejani in trdno strukturirani so bili krščansko obarvani sindikati ter druge organizacije, ki so imele svoje korenine prav tako zasajene v krščanski kulturi. Stanje se je radikalno spremenilo od 60. let dalje. Družba se je sekularizirala, vera ni bila več stvar iskrenosti, ampak, po besedah kardinala, hipokrizije. Na krščanstvo so mnogi začeli gledati zviška. Prisotnost pri bogoslužjih je drastično upadla, hkrati se je tudi prisotnost na teritoriju zdesetkala. Vzporedno s tem je torontski nadškof omenil vzpon in pomembno

vlogo strank Krščanske demokracije v celotni zahodni Evropi v drugi polovici 20. stol., ki da so vodile “humano legiscijo” in odločilno pripomogle k padcu komunizma.

Izhajajoč iz omenjenih postavk je nadškof Ambrožič razvil govor v dve smeri: najprej je deduktivno iz kanadskega primera analiziral vzroke pojave sekularizacije vere, v drugem delu pa je dokazal pomembnost udeleževanja kristjanov (katolikov) v družbeno-političnem življenju.

Da bi bolje obrazložil svojo teorijo sekularizacije doživljanja vere, je najprej naštel nekaj značilnosti, ki so krščanstvo tako približale ljudem v dvatisočletni zgodovini. Najpomembnejše med vsemi so po nadškofovem mnenju ljubezen, pomoč in poštenje kot temelji krščanskega življenja. Kateri so torej ti elementi, ki so prispevali k temu, da so se v Quebecu iz postpetdesetih let verska čustva razvodenela? Kard. Ambrožič vidi razvoj sekularizacije kot posledico nove družbene situacije, v katerih ima vera vse manjšo vlogo. Človekove vključenosti v družbeno tkivo ne spremlja več krščanska zavest. Zgodilo se je trenje med Božjim kraljestvom in človekovo kulturo. V ljudeh se je pojavila nova težnja raz-

FOTO DPD

svetljskega značaja, ki na račun Boga postavlja v ospredje človeka. Antropocentričnost nosi kot posledico sebičnosti. Vsa vprašanja, ki si jih torej zastavlja posameznik, obravnavajo kantovskega človeka, ki so mu edina načela trije kategorični imperativi znotraj njega samega.

Za kristjana je vsekakor aktivno udeleževanje v družbenem življenju nadvse pomembno, je v zadnjem delu govora nadaljeval Ambrožič. Vernik mora sprejeti to, kar je, ne sme pa se zadovoljiti s tem, kakršno je. Treba je imeti pogum konkretnosti, ker nam v nasprotnem primeru grozi beg v abstrakcijo, ki se lahko spremeni v pravo kletko. Kristjan mora biti torej tako pogumen, da v konkretnih primerih zavzame stališče

in ga zagovarja (kardinal je ob tem podčrtal problematiki evtanazije in splava). Človek mora biti družbeno angažiran, ker tako deluje v Božjem stvarstvu (vse, kar obstaja, je namreč Božje delo). In navsezadnje človekovo telo ni kletka duše, ampak sredstvo, s katerim postati aktivni pričevalci Božjega kraljestva, je med sklepnimi ugotovitvami dejal Ambrožič.

Po predavanju so sledile replike in vprašanja številnih poslušalcev, ki so se zbrali na Opčinah. Na dan je prišla od nadškofa že izpostavljena problematika živega krščanstva v nasprotju s sekularizacijo vere v konkretnih primerih evropske konvencije, pa tudi različnih stališč javnosti v matični domovini glede istega problema.

Andrej Černic

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

JABOLKO NE PADE...

Slovenski pregovor pravi, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Kaj lahko pomeni ta pregovor v zvezi z vzgojo otrok? Da, hočeš nočeš, v otrocih se zrcali podoba staršev. V teoriji je večina staršev osveščena o tem, da se njihova podobnost zrcali v otroku, v resnici pa jo težko sprejemajo, predvsem ko pri doraščajočem otroku ne sprejemajo tistega, kar se jim zdi, da niso otroka naučili.

Naj navedem konkreten primer: pogovarjal sem se s starši, ki v svojem otroku ne vidijo stabilnosti in doslednosti, v smislu, da se vede na določen način, ko se znajde v neki situaciji, drugače pa potegne, ko se znajde v čisto drugem položaju.

Starši sami slutijo, da bi morala tudi sama za njunega otroka dozoreti v tem. Sam pa sem opazil, da je v tem, kar starši opazujejo na svojem otroku, konstanta enega od njiju dveh in da si le-ta tega ne prizna.

Dogaja se namreč to, da ima človek danes sicer svoje

mnenje o tem ali onem, potem se znajde v nekem viharju mnenj in se prilagodi drugemu ali tretjemu mnenju, ker je v sebi zelo negotov. Tega se je simptomatično otrok navzel. Njemu to očitam, pri sebi pa isto ravnanje težje uvidim.

Zakaj omenjam ta primer? Ker danes živimo v družbi, ki nam nudi veliko resnic, kolikor je proizvodov. Zato je bolje, da ne iščemo popolnosti. Če smo taki, smo pač taki! Vendar je zadeva sama po sebi lahko lepo opozorilo; otrok me “opozori”, kje se lahko izboljšam. Da ne bom zahteval kot oče ali mati stvari, ki jih sam ne morem živeti.

V nedeljo Marijanski shod na Opčinah

Pod geslom Ukmarjevega naročila “Če homo drug za drugega molili in drug za drugega delali, bomo najlepše shajali”, bo v nedeljo, 14. septembra, na Opčinah 55. Marijanski shod, ki vsako leto privablja veliko Marijinih častilcev od vseh psovod.

Že na predvečer bo na Opčinah praznično, saj bo po slovesni maši v župni cerkvi priložnostni koncert Marijinih pesmi, ki jih bo izvajal Združeni zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta pod vodstvom Edija Raceta in ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča. Večer pa bo povezovala Matejka Peterlin Maver.

Naslednjega dne pa se bo shod začel ob 17. uri v cerkvi z branjem misli iz papeževega pisma o rožnem vencu in petjem Marijinih pesmi. Sledila bo procesija po vasi, ki jo bo vodil škof vikar msgr. Franc Vončina. Kot običajno bodo pri njej sodelovali okoliški duhovniki, ministranti, skavti in skavtinje, narodne noše in ostali verniki. Po procesiji pa bo na vrsti praznična sv. maša, ki jo bo daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani.

V primeru slabega vremena pa bo Marijanski shod v cerkvi s prilagojenim sporedom.

Draga / Iz homilije kard. Ambrožiča

“Kristus brez križa ni Kristus!”

Nedeljski del Drage se je tudi letos začel z mašo, ki jo je ob 9. uri pod belim šotorom daroval kard. Ambrožič. Ob njem so somaševali tržaški škof msgr. Evgen Ravignani, g. Stanko Janežič in p. Mirko Pelicon. Uvodoma je slo-

venskega kardinala in prisotne prav lepo pozdravil tržaški škof, ki je prireditelj in prisotnim zaželel, da bi študijski dnevi pripomogli k ohranjanju in ovrednotenju kulturne identitete.

Prodorne in jasne misli je

izrekel kard. Ambrožič med homilijo. Govoril je namreč o mesijanski skrivnosti v Markovem evangeliju: o tem, zakaj Kristus ni hotel, da bi ljudje govorili o njegovih čudežih. Sam namreč ni hotel, da bi ljudje hodili za njim samo zaradi čudežev; v njegovem poslanstvu je bistvena razsežnost križa, mimo katerega ni mogoče iti. “Kristus ne potr-

juje naše sebičnosti in naših ambicij,” je še rekel; krojiti Kristusa po lastni podobi, privlačnega svetu, je velika skušnjava. “Proglasiti moramo celotnega Kristusa, ki je bil prav na križu najbolj Božji in odrešilen,” čeprav v človeških očeh najmanj pomemben. “Kristus brez križa ni Kristus,” je na koncu pribil kardinal.

DD

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU BŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

24. NAVADNA NEDELJA - POVIŠANJE SV. KRIŽA

4 Mz 21, 4-9; Ps 77; Flp 2, 6-11; Jn 3, 13-17

Božja fantazija je nadvse slikovita. V vseh treh današnjih berilih praznika Povišanja sv. Križa se Bog poslužuje znamenj ljubezni do človeka. Najbolj ostudna žival, kača namreč, mora služiti kot pot k Bogu. Vsa njena zvijačnost, ki je pripeljala Evo in njenega moža do strupa smrti, je premagana z mesom in krvjo Božjega Sina. Ta se je vidno izročil pikom umiranja in smrti. Postal je prekletstvo, greh (Gal 3, 13; 2 Kor 5, 21) zato, da bi mi ne umrli. Osvobodil nas je (Gal 5, 1, 13).

Prvo berilo zariše že v puščavi najstrahotnejšo smrt, križanje, kot našo rešitev (4 Mz 21, 8-9). Saj je premagal staro kačo, satana, ki je mislil, da bo zakraljeval s svojim strahom pred smrtjo (Heb 2, 14-15). Lahko si predstavljamo obupne krike ljudi, ki so umirali zaradi kač. Bog pa se je usmilil njihove groze. A je od ljudi zahteval, naj se ozirajo na drog, na drevo, kjer bo visel Jezus pod podobo bronaste kače. Že tedaj je dal uzreti Golgotu z umirajočim Jezusom, ki je prema-

gal pohlep prvih staršev po drevesu spoznanja dobrega in hudega (1 Mz 3, 5).

Kdor pogleda vanj z vero, se rešuje prekletstva in večne smrti. Ni nam pa odvzeto trpljenje, ne razne preizkušnje. Toda daje se nam vera, ki premaga svet (1 Jn 5, 4). Odpuščeni so nam grehi in krivde. Daje se nam nezlomljivo upanje. Zato izročamo umirajočemu človeku Jezusu Kristusu (1 Tim 2, 5) same sebe z dušo in telesom. In kakor obup izvije iz globine srca krik nemoči in groze, tako upanje, pa še bolj kot obup, prevzame vse bitje in ga izroči Jezusu, ki je umirajoč kriknil: “Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?” (Mt 27, 46).

Toda Bog je prav takrat človeku najbližji. Tedaj namreč tiho, kakor nedolžno jagnje, nosi naše bolečine, naše trpljenje, naš greh. Izajaja poje o njem: “Ni imel podobe ne lepote, da bi ga hoteli videti... Bil je zaničevan in zapučen od ljudi, mož bolečin in znanec boleznih... po njegovih ranah smo bili ozdravljeni” (Iz 53, 2-5).

Moč Boga je v usmiljenju, ponižnosti in ljubezni. Drugo današnje berilo se da brati tako za Božič kakor za Veliko noč ali na današnji praznik. Povsod namreč in vedno je na delu ponižanje Boga zato, da bi nas rešil strupa ošabnosti. Njegova slava je v križu, vidnem znamenju njegove ljubezni. Naš Bog je križani Bog. Sv. Pavel oznanja Kristusa kot križanega (1 Kor 1, 23; 2, 2).

Jezusov krik zapuščeniosti je bil strašen. Začutil je namreč, da ga je zapustil tisti Oče, ki ga je vse življenje oznanjal kot s seboj najtesneje povezanega. Bil mu je blizu v puščavskih

skušnjavah in pri krstu. Po njem je delal čudeže ter izganjal demone, učil je z oblastjo (Mt 8, 27; Lk 4, 36). Povsod je oznanjal bližino prihajajočega Očetovega kraljestva. Zdaj pa se je vse naenkrat sesulo. Celo Oče je nemočen, čeprav je blizu in ne obsoja in ostane milostljiv. A prav ta Oče ga je zapustil, Bog, ki mu je bil vse življenje blizu; predal ga je smrti zavrženega človeka (gl. J. Moltmann: Der gekreuzigte Gott, C. K., 1973, 138-146).

Umiranje povsem zapuščene Jezusa je podoba njegove nedoumljive ljubezni do človeka. Končno lahko zadihamo v popolnem zaupanju v Boga zato, ker je Jezus vstal od mrtvih iz kraljestva brez Boga, iz kraljestva smrti Boga. Zato more in hoče rešiti dozdevno nemogoče, pokopane zakonske ljubezni in zvestobe. In vse druge nemogoče stvari.

Jezus je namreč začel novo dobo, dobo vstajenja in življenja. Zgodovino smrti je zaključil, zgodovino pomorjenih in odvrenih v plinske peči, obupancev in ranjenih-invalidov za vse življenje (J.M., istotam, 266-267). Pahnil je s prestola vsakršno oblast in nasilje; likvidiral je samo smrt. Kot zadnje dejanje bo izročil kraljestvo Očetu, ob koncu vsega gorja (1 Kor 15, 28).

Jezus nas vabi, naj z njim trpimo za odrešitev iz zgodovine prekletstva, ne da bi iskali trpljenje, saj je povsod pričujoče s finalom smrti. Zato se ozirajmo v Križanega in prebodega Boga. Žalostna Mati Božja (15.9.) naj nas vse priporoča vstalemu Sinu. Čujmo z vernimi ženami pod križem, s stotnikom z verno posadko, da si s kockanjem ne zaigramo večnosti (Mt 27, 35; Mr 15, 24).

Razlage svetih knjig

Med Koranom in Svetim pismom

Na muslimanskih univerzah obvezno vsi študentje poslušajo predavanja iz muslimanske svete knjige Koran. Ta predmet je velikokrat vezan tudi na posamezne izpite, mnogokrat pa je s tem predmetom tudi pogojen nadaljnji študij kot sama diploma.

Islamski teologi - predavatelji - se tako na teh univerzah znajdejo v nezavidljivem položaju. Pred seboj imajo študente različnih veroizpovedi - od kristjanov, judov, budistov, šintoistov, pa do pripadnikov novodobnih religioznih struj. Po drugi strani pa so tu tudi njihovi študentje muslimani, ki so bili vzgajeni v različnih odtenkih islama, nekateri celo v tako imenovani lingvistični razlagi Korana. Vse to je za univerzitetnega predavatelja zelo neprijetno, saj mora med vsemi temi različnimi pogledi na svet in celo na vsakdanje življenje iskati in odkriti neki odgovor, ki najprej zadosti islamskemu nauku, vsekemu prepričanju, obenem pa mora tudi odgovoriti na vprašanja in dvome, ki se porajajo pri slušateljih ob predmetu samem.

Predavatelj ima velikokrat opravka s t.i. pravilno razlago (eksegezo) Korana. Mnogi muslimanski verski učitelji in tudi voditelji zastopajo stališče, da je Alahova beseda, ki je napisana v Koranu, tudi Prerokova beseda. Zato je prav zaradi tega treba sprejeti določen zgodovinski razvoj in tudi posledice, ki so s tem povezane. Ta razlaga je bila že za marsikatero bolj odprtega, da ne rečem obe-

tajočega, predavatelja usodna. Velikokrat se je dogodilo, da je tak predavatelj moral zapustiti učno mesto in se celo izseliti iz države.

Spomin mi poroma v Katoško cerkev. Tudi v njej so odkrivali in še odkrivajo zgodovinsko kritično razlago Svetega pisma. Res, v zgodovini zaradi tega ni bilo žrtve "pod giljotino", so pa mnogi obetajoči predavatelji (biblicisti) bili odstavljeni in nekateri so celo zboleli, ker se niso strinjali z uradno, nekritično, nezgodovinsko razlago Sv. pisma. Šele Pij XII. je leta 1943 v okrožnici *Divino afflante spirito* stvar postavljal na tako imenovano trdno znanstveno osnovo in s tem dal poučevanju Sv. pisma novo, sodobno zgodovinsko in kritično podlago.

Tudi islam bo prišel do svoje zgodovinsko kritične razlage Korana. Kdaj? Tega ne ve nihče. Kot tudi v kateri islamski državi bodo s takšno razlago začeli?

Pri raznih skupnih srečanjih so krščanski teologi - razlagalci Sv. pisma - to pereče vprašanje velikokrat postavili islamskim kolegom. Za vse vere obstaja skupni etični "standard", ki se ne sme kršiti pod nobenim pogojem. Pomembnost miru med verstvi, kot tudi med posameznimi narodi je velikokrat pogojen tudi s pravilno razlago verskih svetih knjig. To se pokaže zlasti ob terorističnih napadih, ki so povezani z islamom, čeprav Koran ne dopušča moritve nedolžnih.

Ambrož Kodolja

Goriško-tržaško romanje

Na Barbani o krščanskem pričevanju

Letošnje že tradicionalno romanje na Barbano je bilo v ponedeljek, 1. septembra. Zbralo se je okrog 400 vernikov s Tržaškega in Goriškega. Slovesno somaševanje je vodil ljubljanski pomožni škof msgr. Andrej Glavan. Somaševalo je enajst duhovnikov. V homiliji je škof Glavan poudaril pomen krščanskega pričevanja v naši družbi in sedanjem svetu ter nas povabil, naj ostanemo zvesti tej lepi Marijini božji poti, ki že stoletja kaže svetlo pot našim slovenskim rodovom. Ljudsko petje je spremljalo liturgični obred. Popoldne so bile slovesne večernice, ki sta jih vodila tržaški škofov vikar msgr. Franc Vončina in msgr. Cvetko Žbogar. Nekateri so se pozneje še pomudili v Gradežu, drugi pa so obiskali še kakšno božjo pot in se vsi srečno vrnili domov.

Letos je bila opazna odsotnost številnih nekdanjih romarjev z Brega pri Trstu, z vzhodnega kraškega področja in iz Steverjana. Mlajši duhovniki, ki učijo na šolah, so seveda morali biti ta dan v šoli. Morda bi veljalo razmisliti, če bi se dalo uspešneje prirediti to romanje - tudi ob večjem številu udeležencev - na kak drug dan, v soboto ali nedeljo popoldne.

Vsekakor moramo vsakotletno romanje k Materi Božji na Barbano nadaljevati v duhovno korist vseh vernih.

JM

Študijski dnevi Draga 2003 / P. Mirko Pelicon

Mladi, zarja novega obdobja v krščanstvu

Mladi, krščanstvo in naš čas. To je tema, o kateri bi bilo morda vredno v naši sredi pogostejše razmišljati in razpravljati, še zlasti če nam ni vseeno, na kakšnih družinah bo slonela naša prihodnost. O tej temi je v nedeljo, 7. septembra zjutraj, predaval na študijskih dnevih Draga na Opčinah p. Mirko Pelicon, mlad jezuit, ki se na Goriškem ukvarja zlasti z mladinsko in družinsko pastoralo.

V svoji viziji, ki je izzvala pozornost navzočih, je razčlenil značilnosti postmoderne dobe in še posebej učinke, ki jih ta ima na Cerkev. Prehod v omenjeno dobo je krščanstvu povzročil nemalo težav, saj postmoderno označujejo med drugimi razcepljenost in razdrobljenost ter šibka misel kot reakcija na pretirano razumskost. Največja bolečina našega časa je razklanost, je povedal p. Pelicon.

Provokativno je izjavil, da se mora krščanstvo otresti sterilnega moralizma, legalizma in ekleziocentričnosti. Vse to je namreč okrog nas še vedno prisotno. In vse to mladi zavračajo, ker jim nič življenjskega ne pove. Cerkev bi se morala raje osredotočiti na jedro evangeljskega univerzalnega oznanjevanja; več bi morala razmišljati in govoriti o osvobojenem človeku, ki je okusil Božjo ljubezen ter se srečal z vstanim in živim Kri-

stusom. Pozitivnost našega časa, je dejal predavatelj, je velika iskrenost, neposrednost: ljudje in še zlasti mladi ne skrivajo tega, kar mislijo. Duhovno so sicer razklani, ker enačijo duhovnost s psihološkim počutjem. Gradijo na občutju, ki je sicer krhek

jo prazne, jih v polnosti ne zadovoljujejo. In prav tu je za p. Pelicona lahko startna točka na poti do izkustva živenga in utelešenega krščanstva, do Tistega, ki vse sprejema. Z mladimi je treba najti pot odprtega, prijateljskega in razumevajočega dialoga.

Odpreti se drugemu in ga upoštevati: to je aksiom in sam temelj duhovnosti, mimo katerega danes ne moremo!

Mladi se upirajo moralizmu, pravilom in preživelim držam brez vsebine, čutijo pa, kaj je pristno in kaj ne. Če jim v iskrenem in prijateljskem odnosu posredujemo krščanstvo kot srečanje z živo osebo Jezusa Kristusa, bo to zanje pot do zrelosti in tudi do sprejetja Cerkev. Mlade zanima to, kar je bistveno. Podobno je bila prvim kristjanom prva skrb živeti z Gospodom, ljubiti in biti ljubljani. "Vse drugo ni potrebno," je predavatelj v počasnem ritmu trikrat ponovil. Mladim je treba pomagati, da pridejo do prečiščenja navlake, ki je danes ogromno. Če hočemo najti skupni jezik, moramo opustiti zaverovanost v lasten prav in jim zaupati. Mladi si konec koncev želijo notranjo svobodo, ki jim jo evangelij lahko da. Ostaja pa vprašanje križa, odpovedi lastnemu samoljubju, kar je trd oreh ne samo za mlade.

Danijel Devetak

FOTO KROMA

teren, toda vsaj kaže na to, kam gremo.

Sam predavatelj je mlad, zato ta svet pozna od znotraj. "Mladi smo šibki," je povedal; "čas in družba nam ne oblikujeta hrbtenice... Informacij je na pretek, veliko lahko črpamo za našo razgledanost, potrebno pa je rešiti problem duhovnega jedra." Med mladimi je veliko površnost, saj njihova srečanja prevečkrat temeljijo le na jedači in pijaci. Taka srečanja jih pušča-

je v drugem in zaide v tretjega. Le ko govori v svojem arabskem, se ga zvesto sponatano drži.

Kosim z novo fizioterapevtko, ki je prispela iz Brazilije in bo tu delovala za leto dni. Ime ji je Claudia, a pove, da ji doma ljubkovalno rečejo Tauči, zato jo tudi mi tako kličemo. V njeni domovini traja študij fizioterapije na univerzi kar pet let in tem sledi še praksa. Sama se je specializirala za delo z otroki, zato je tu posebno dobrodošla in potrebna. Pove, da je prišla v Izrael zaradi svoje prijateljice Terezine, ki je lani tu delala, se spoznala z Melwinom iz Kolumbije in se z njim poročila. Za november pa pričakuje otroka. Seveda sem presenečena, saj sem oba poznala in z njima delala lani za mesec dni. Živita v Jeruzalemu, ker jima je ta dežela izredno všeč. In Tauči tudi. Predlaga mi, da bo šla z mano večer trenirat, ker je izvedela, da hodim na "daljše sprehode". In res greva, a že po nekaj minutah teka omaga in nadaljujemo peš - v njenem ritmu. Pripoveduje mi o svoji družini in domovini. Prav rada jo poslušam!

/dalje

Tereza Srebrnič

Ponovno v Sveti deželi

Pismo iz Izraela (2)

En Kerem, 12. julija - Delam zjutraj do devetih in popoldne od treh do sedmih, kar tu v St. Vincentu imenujemo izmeno "normal". Z mano sta še redno zaposleni Arabki Sahar in Basma. Obe hitita z jutranjim kopianjem otrok, a jaz zaostajam, saj nimam še potrebne prakse in tudi skušam nuditi vsakemu otroku kvalitetno nego, kar za kolegici očitno ni bistveno... Sahar je zelo gotova in samozavestna pri delu, čeprav dela v tej ustanovi komaj šest mesecev. Doma je iz Betlehema, kjer je bila zaposlena v eni od trgovnic s spominki. Ker pa so to zaprli zaradi vsesplošne krize in pomanjkanja romarjev, turistov, si je našla novo zaposlitev v zavodu. Je zelo dobra prijateljica Norme, ki dela tu kot koordinatorka: pripravlja delovne izmene, nadzoruje delo po sobah z otroki in pa skrbi, da vse poteka v najlepšem redu. Sahar ima mamo iz Peruja in je tam tudi živela

nekaj časa. Zato mi govori kar po špansko, a zelo hitro, da je včasih ne razumem popolnoma, čeprav se tega prijete-

Simpatična fizioterapevtka Tauči iz Brazilije

negu jezika učim. Basma pa je res prava dama, srednjih let, vedno brezhibno urejena. Med delom mi pripoveduje, da je bil njen mož direktor neke banke v Savdski Arabiji in so tam živeli kar razkošno. Služinčad je skrb-

la za delo in za udobno stanovanje, redno so potovali na počitnice v Evropo. Potem so moža premestili na podružnico v Palestino, a je na žalost kmalu prenehala delovati in mož je ostal brezposeln. Zato se je morala ona zaposliti v St. Vincentu. Opazim, da ima lepo negovane bele roke, brez gub in polne zlatih prstanov z dragocenimi kamenčki. Redno me prosi, naj ji pomagam, ko mora dvigniti katerega od otrok, saj sama ne zmore...

Opazim, da na splošno vse uslužbenke - Arabke hitro delajo, da čimprej - predčasno - opravijo svoje naloge. Nato sedejo v prostorno halo pred sobe otrok in v skupinicah klepetajo. Za nas, ki prihajamo iz Evrope, posebej iz Italije, pa je važna kvaliteta dela. Otroci imajo vso pravico do skrbne nege, posebno ker so rahlega zdravja in občutljivi. Tu gre za različno kulturo in način življenja, saj je očitno socialen trenutek, srečanje, pogovor in živahno kome-

tiranje za arabske sodelavce nekaj zelo važnega. Nastajajo drobni nesporazumi, opravljanje in sestre morajo ustanovo in osebje spretno voditi, da vse kar najbolje deluje.

Po kosilu imamo informativno srečanje s sestro Katarino, da nas podrobno obvešča o dnevnem redu, dejavnostih, urnikih, ko bomo gence vozili k morju v Ašdad. Govori kar v treh jezikih: angleško, francosko in nemško, da bi jo vsak čimbolje razumel. V St. Vincentu se prepletajo različni jeziki in to je ena od lepote in zanimivosti tega kraja.

13. julija - Delam z istima kolegicama kot včeraj in prijazno se sporazumevamo, si pomagamo, da delo optimalno steče in so otroci kar najbolj preskrbljeni. Nihče ni bolan, le Danit ima še vedno "fungus" med lasmi. Skrbno moramo paziti, da ga še drugi otroci ne dobijo ali me, ki z njimi delamo.

Nedeljsko "klasično" kosilo v prijetno svetli prenovljeni jedilnici: piščanec in ocvrt krompirček ter sladoled. Angela vsakemu prijazno postreže in govori kar neko globalno-jezikovno zmedo, saj začne v enem jeziku, nadalju-

Pet minut za molitev

Molitev zakoncev

Dragi sveti Anton! Blagoslovi in varuj mojo družino. Ohrani jo v ljubezni, pomagaj ji v časih potrebah in jo obvaruj vsega hudega. Blagoslovi naju z možem (ženo). Pomagaj nama, da nama ne bo primanjkovalo ne dela ne drugih nujno potrebnih stvari, da bova živela pošteno in vzgajala otroke, ki nama jih je dal Gospod. Blagoslovi otroke! Naj bodo zdravi in naj si prizadevajo za dobro. Podpiraj jih pri študiju in ne pusti, da bi sredi priložnosti za slabo izgubili vero in pošteno življenje. Pomagaj nama, da bova najine otroke razumela in jih z besedo in zgledom podpirala. Naj se vedno navdihujejo pri najlepših vzorih in tako izpolnjujejo svoje človeško in krščansko poslanstvo. Amen

Štiriindvajseti Mednarodni festival sodobne glasbe Kogojevi dnevi v znamenju slovenskih novitet

Dne 29. avgusta, se je s slavnostno otvoritvijo v Kanalu ob Soči pričel štiriindvajseti Mednarodni festival sodobne glasbe Kogojevi dnevi. Organizatorji, med njimi naj omenimo le Ljudmilo Zimic, Petra Blažeca in Antona Nanuta, ki so za tako dolga staž prireditve najzaslužnejši, so za letošnjo sezono pripravili zanimiv program, kjer bo moč slišati tudi veliko izvirne slovenske glasbe. Napovedali so prek 30 novitet; s samostojnim večerom samospelov pa se bo tokrat predstavil tudi domači skladatelj Stefan Mauri (na sliki).

Prvi koncert je na dan otvoritve pripadal dirigentki Nadi Matošević in znamenitemu Orchestra iz Padova in Veneta. Odlično izbran program je občinstvo navdušilo. Najprej smo prisluhnili zanimivi umetniški *Concerto per archi* italijanskega skladatelja Nina Rote, v nadaljevanju pa še slovenski noviteti Pavla Mihelčiča *Sinfonietta št. 2 za komorni orkester* ter nesmrtnemu delu Igorja Stravina-

skega *Pulcinella*. Orkester je izkušen, natančen in visoko profesionalen. Prisotna je prava delovna motivacija za čim boljše izvedbo, po drugi strani pa je tudi res, da se dirigentka Nada Matošević razvija v odločno in občutljivo glasbenico, ki orkester zna popeljati v območje muziciranja. V petek, 5. septembra, je v kanalski cerkvi nastopil trobilni kvintet Juvavum Brass iz Salzburga, v katerem sodelujeta poleg trobentačev Horsta Hoferja in Erika Kerna ter tubista Augusta Poscha tudi slovenska glasbenika Boštjan Lipovšek (rog) in Dušan Kranjc (pozavna). Trobila so v akustičnem okolju zazvenela nadvse polno, raznorodni program pa je poslušalcem ponudil obilo kvalitetne glasbe. Razpon vsebin je presejal običajne okvire, saj smo lahko slišali jazzovsko obarvane teme (Horst Hofer, *Lipkillers*), tri skladbe slovenskih avtorjev (Igor Krivokapič, *Epika*; Igor Štuhec, *Galusiada*; krstno izvedbo dela Žige

Stanič, *Parlament*), nekaj izvirne latinsko ameriške melodike (Enricque Crespo, *American Suite*) ter zanimiv izsek iz opusa avstrijskega skladatelja Wernerja Pirchnerja, katerega dela so mogoče najbolj odločno zaznamovala "trobilni" večer. Že naslednji dan so v Gračežu nastopili Simfoniki RTV Slovenija, kar je še eden od poskusov, kako razširiti festival tudi prek meja svojega dolgotrajnega "domicila" ob reki Soči, v petek, 12. septembra, pa organizatorji v gradu Dobrovo v Goriških Brdih napovedujejo večer samospelov Štefana Maurija.

Jože Štucin

Dragi na rob!

Te dni ste gotovo veliko brali o Dragi, se je morda tudi sami udeležili. Draga se tudi tokrat ni izneverila svojemu poslanstvu: še vedno je ostala in ostaja svobodna tribuna, na kateri se iščejo nove ideje in novi predlogi, kako najti skupno pot za vse Slovence v svetu, pri nas in doma, da bi v polnosti, demokraciji in krščanskih vrednotah živeli današnje družbo.

Res je, kar je pisalo v geslu letošnje Drage, domovine se preprosto ne da iztrgati iz človeka. Zato je prav, da je bil slavnostni govornik na letošnji Dragi edini slovenski kardinal, se pravi: najvišje postavljen slovenski mož v vesoljni Cerkev, kardinal Alojzij Ambrožič, ki pooseblja glavno vodilo Drage, saj je kot Slovenec zvest svojemu narodu in nosi domovino v srcu v daljnem Torontu, kjer je nadškof.

Draga kot povezovanje torej, a tudi Draga kot izziv vsemu slovenskemu svetu, še posebej domovini, ki vstopa v EU in bo v njej imela svoje samobitno mesto, le če se bodo njeni sinovi in hčere zavedali svoje identitete, kulture, izročila, zgodovinskega spomina in omike.

JUP / stran 16

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103,
SLOVENSKE ODDAJE
(OD 12.9. DO 18.9.2003)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 12. septembra** (v studiu Andrej Baucon): Poletne melodije iz diskoteke 103.

- **Ponedeljek, 15. septembra** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni listič z Andrejem: zanimivosti in informacije.

- **Torek, 16. septembra** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 17. septembra** (v studiu Danilo Čotar): - Pogled v dušo in svet: Planinski orel. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 18. septembra**: (v studiu Niko Klanjšček)... - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE - STUDIO
KOPER

Pozdravljeni! Se še spomnite, kdo vas je naučil pisanja prvih okornih črk abecede? Zakaj vas to sprašujem? V ponedeljek je bil svetovni dan pismenosti, zato je Darja

Ambrožič v četrtkovno oddajo *V goste...*, ki bo na sporedu 11.9. ob 17. uri, povabila učiteljico, ki je te male umetnosti naučila mnoge generacije otrok. Beseda bo tekla seveda o črkah, šoli, otrocih... Sodelavci koprškega studia radia Ognjišče smo bili tudi na Študijskih dnevih Draga 2003. O tem, kaj se je tam dogajalo bosta od tam Zlata Krašovec in Urška Železnik poročali v petkovi oddaji *Rezervirano za...*, ki bo na sporedu 12.9. ob 16. uri. V torek, 16.9., prav tako ob 16. uri pa bo na sporedu prva iz niza oddaj *Mladi v stiski*, v kateri se bomo o problematiki drog pogovarjali s Tomtom, ki ima za sabo tako izkušnjo zdrsa v blodnjak umetne omame, kot dviga iz njega v Don Pierinovi skupnosti Srečanje. Odprli bomo tudi telefone, tako da se bodo v oddaji s svojimi vprašanji in mnenji lahko oglašali tudi poslušalci. Izberite katero od naših oddaj in nam prisluhnite!

RADIO
OGNJIŠČE

Pregled sodobne likovne umetnosti

Petdeseti beneški bienale (1)

Sanje in konflikti. Diktatura gledalca. Tak naslov je za letošnji 50. beneški bienale izbral njegov glavni

umetniški vodja Francesco Bonami (na sliki). Naslov skriva v sebi osrednjo zamisel, ki jo je Bonami postavil za izhodiščno točko te jubilejne izvedbe bienala. Večkrat načeto vprašanje o vlogi umetnosti v družbi je tokrat ponovno izpostavljeno glede na velike spremembe, ki jih je v zadnjih letih prinesla s seboj globalizacija. Katera je lahko vloga umetnosti v svetu, ki se vsak dan znova srečuje z nerešenimi konflikti in neuresničeni sanjami? Če je v primerjavi z vojnami in njenimi grozotami ter z veseplošnim nasiljem umetnost za marsikoga le nepomembna in drugorazredna praksa, se Francesco Bonami, kot sam pravi, v takem kontekstu zavzema za ustvarjanje sanj, ki bi lahko zadržale norost konfliktov. Razstava naj bi zato, prav tako kot so to počele grške tragedije, prikazovala med seboj nasprotno in nezdružljive elemente in tako odražala kompleksnost današnjega sveta. Pred gledal-

cem naj bi bil svet, v katerem se konflikti globalizacije srečujejo z romantičnimi sanjami neke nove sodobnosti. Pri vsem tem pa naj bi gledalec kot posameznik, in ne več publika, ponovno odločal kot pravi diktator, kaj mu je po godu in kaj ne. Ta želja, da bi v enem samem kontekstu sobivali različni pogledi in med seboj tudi nezdružljivi elementi je še podkrepjena z Bonamijevo izbiro, da k organizaciji tokratnega bienala povabi še enajst kuratorjev. Ti so znotraj izhodiščne Bonamijeve ideje poskrbeli, vsak v popolni svobodi, za postavitev svoje razstave kot sestavnega dela letošnjega bienala. Med temi je tudi slovenski kurator Igor Zabel, že večletni kustos Moderne galerije v Ljubljani.

Iz povedanega je lahko vsakomur jasno, da se tudi 50. izvedba bienala lahko upravičeno ponaša z nazivom "razstava razstav", če že za drugo ne, tokrat vsaj v dobesednem pomenu besede. Če temu še dodamo, da je na razstavi prisotnih čez 400 umetnikov in da se sama razstava nahaja na kar treh glavnih lokacijah, poleg Giardinov in Arsenala je pomemben del postavljen tudi v Muzeju Correr, takoj razumemo, da tudi letošnji bienale zaznamujejo skoraj neobvladljive dimenzije. In to, ne da bi k temu prišli tiste nacionalne paviljone, ki so posejani po samem mestnem središču. Navaden obiskovalec se mora zato podati na ogled kar dobro treniran in z lepo mero vzdržljivosti, da si v poletni vročini uspe kolikor toliko dobro ogledati vsaj pomembnejše dele razstave.

Če svoj ogled pričnemo v sugestivnih prostorih Arsenala, se najprej znajdemo v prvem delu razstave, ki nosi naslov *Ilegalci* in ga je uredil sam Francesco Bonami. To naj bi bil prostor, kjer se topografske meje in že ustaljeni sistemi vrednotenja in ocenjevanja zabrišejo, kjer vlada

neprerazano spreminjanje položaja in sredstev umetniške produkcije. Res so v tem predelu prisotna kar najrazličnejša izrazna sredstva ter različni umetniški pristopi, v marsikaterem delu pa lahko zaznamo poskus ponovne polastitve neke poetične dimenzije. Tu nedvomno izstopa izraelski umetnik Doron Solomons s svojim video posnetkom, ki na igriv in dobesedno poetičen način načena problem samorilskih napadov na Bližnjem vzhodu, ali pa Dryden Goodwin z video instalacijo, v kateri želi ujeti neko širšo duhovno dimenzijo. Preprosta, a obnem delikatna in zgovorna je instalacija mlade ameriške umetnice Hannah Greely. V njej se še čisto majhen otrok, ki ga ponazarja plastična lutka, skriva pod plašček zoomorfne oblike. Barva namreč in šivani motivi spremenijo ta plašček

v pravcato zeleno žabo. Nemogoče je pri vsem tem razumeti, ali se hipotetični otrok skriva pred svetom pod priljubljeni plašček ali pa ga žaba, kot v kaki pravljici, želi pravkar pojesti. Prav tako so fantastična in likovno zgovorna slikarska dela Jorga Queiroza, zanimive pa so tudi slike Nemca Magnusa von Plessena.

Nemogoče je seveda omeniti vseh umetnikov, saj jih je samo v tem prvem delu kar osemindvajset, pri tem bomo seveda izpostavili tiste, ki so se nam zdeli na tako obširni razstavi, kot je bienale, najbolj zanimivi. Prav tako so si tudi posamične razstave, ki so nastale pod taktirko različnih kuratorjev, po teoretični jasnosti in uspehu postavitve dokaj različne. Kar zanimiv je tako prikaz sodobne afriške umetnosti, ki ga je pod naslovom *Usadi* uredila Gilane Tawadros. Sprejmejo nas fo-

tografska dela Rotima Fani-Kayode s svojo mračno baročno govornico in erotičnimi aluzijami, ki lahko spominjajo na Andresa Serrana. Zgovorna so velika slikarska platna, prave slikarske mape, Franka Bowlinga. Te nam s tehniko, ki se spogleduje z informelom, ponazarjajo Afriko in ostale kontinente v živih in kontrastnih barvah. Umetnik Wael Shawky pa nam z instalacijo *Asfalt Quartier*, natrpanim, povsem asfaltiranim in prenaseljenim mestom, ne obeta roznate prihodnosti.

Postavitev, ki si jo je zamislil Igor Zabel pod naslovom *Individualni sistemi*, zelo jasno in dosledno združuje izbor umetnikov, ki so s svojim delom, ponavadi z več let trajajočimi projekti, znali ustvariti nek individualen, zaključen sistem. Zabelovo teoretično izhodišče je skladno in jasno razvidno tudi v postavitvi razstave, kar je sicer na letošnjem bienalu, kjer so večkrat visokodoneča teoretična izhodišča le s težavo razpoznavna v končni postavitvi, nedvomno pozitivna nota, ki je nalletela tudi na odobravanje strokovne kritike. Minimalistični izgled veže večino del, temu pa moramo dodati še neko utopično razsežnost. Nedvomno obe pravkar omenjeni dimenziji lahko najdemo v delih Romana Opalke ali pa v videofilmu Pavla Mrkusa. Zanimiva in ironično utopična obnem je tudi instalacija Yurija Leidermana, hladne in minimalistične pa fotografije Italijanke Luise Lambri. V tem izboru sodelujeta s svojo instalacijo tudi slovenska skupina IRWIN ter šempetrski umetnik Marko Peljhan s projektom *Makrolab*.

Urgenčna zona je postavitev, ki jo je uredil kurator Hou Hanru, predstavlja pa lepo število predvsem kitajskih umetnikov ter umetnikov, ki prihajajo iz azijskih dežel. Ob vstopu se takoj znajdemo v dobesedno kaotičnem prostoru, ki nas zaradi prenatrpanosti tako vizualnih kakor tudi zvočnih signalov kar kmalu zmede. Želja, da bi tudi s pomočjo take postavitve podčrtali krizna stanja v današnjem svetu, žal nekoliko otežkoča pozornejši ogled posamičnih, tudi kvalitetnih del.

/ dalje
I.F.Ž.

S I. STRANI

Ob začetku...

Imamo šolnike, ki so lahko našim otrokom vzor in druge, ki to ne smejo biti.

Imamo šolo, ki je v krizi, a nihče noče o tem javno spregovoriti, tudi politika ne in pristojni za to še toliko manj.

Žalostno je, da naša šola, in seveda šolniki tudi, ostajajo prepuščeni samim sebi in svoji dobri ali slabi volji, svojim močem.

Veseli smo, da naše šole postajajo tudi kraj, v katerega vstopajo otroci staršev, ki slovenščine ne poznajo, a vemo, da to vnaša v šolo nove obveze in nove zahteve.

Ta zapis ni samo eden od priložnostnih, ker se pač o šoli občasno nekaj pač mora napisati in to tudi noče biti. Vesel bi bil, če bi ta zapis sprožil vsaj kak odmev, če ravno že ne javne razprave o naši šoli, kajti šola, naša šola, ne bi smela biti samo domena ravnateljev in šolnikov na eni strani ter staršev in učencev na drugi strani.

Preveč resna zadeva je, da bi jo pustili samo šolnikom, učencem in staršem šoloobveznih otrok, mar ne?

Mednarodna literarna nagrada Vilenica 2003

Nagrada Mirku Kovaču in počastitev jubilanta Borisa Pahorja

Letošnja Vilenica se je minulo soboto, 6. t.m., končala v jami Vilenici, kjer so podelili tudi letošnjo mednarodno književno nagrado, in sicer književniku Mirku Kovaču, ki sodi po mnenju literarnih kritikov med najbolj nadarjene in izoblikovane sodobne pisatelje s tako imenovanega srbohrvaškega jezikovnega območja nekdanje Jugoslavije. V soboto je bilo tradicionalno literarno branje v Štanjele, medtem ko so se udeleženci mednarodnega literarnega festivala Vilenica dan prej udeležili branja v Ljubljani in tudi sprejema prti ljubljanski županiji na ljubljanskem gradu.

FOTO JMF

Nagrajenec letošnje Vilenice se je rodil leta 1938 v vasi Petroviči na meji med Črno goro in Hercegovino, kjer je preživel del otroštva in mladosti. Že s prvim romanom *Morišče* je leta 1962 izzval politične in ideološke obsodbe. V svojih delih se Kovač, ki sicer veliko piše tudi za film, ukvarja s "tabu temami" in prikazovanjem človeških nagonov. Leta 1991 je pred Miloševićem zapustil Beograd in se preselil v Rovinj.

Sicer pa je bil v Vilenici v sredo, 3. t.m., tudi poseben večer, na katerem so se poklonili Borisu Pahorju, ki letos praznuje devetdeset let. V Lipici ga je odlično predstavil odgovorni urednik Primorskega dnevnika Bojan Brezigar in iz njegovega nagovora smo vzeli glavne misli:

"... Boris Pahor je tržaški pisatelj. Seveda, slovenski tržaški pisatelj, ki mu prav zato, ker je Slovenec, tržaška pisateljska srenja ni priznavala meščanstva v mestu, kjer je doma. V Trstu so za svojega imeli Jamesa Joycea, nekateri celo Rainerja Maria Rilkeja, ne pa Borisa Pahorja. Od tod tudi pomenljiv podatek, da so njegove knjige izšle v francoščini, angleščini in nemščini dolgo, preden so se začele pojavljati na policah italijanskih knjigarn. Vsebinsko namreč niso sodile v dolgoletno nacio-

FOTO JMF

nalistično omamo, ki je moreče lebdela nad Trstom in v kateri še misliti ni bilo, da bi lahko slovenski pisatelj postal sestavni del tržaške kulture.

In vendar je Pahorjevo življenje pravzaprav živo pričevanje prisotnosti Slovencev v Trstu, njihovega življenja in trpljenja v časih velikih tragedij in nato nenehnega iskanja uskladitve narodnjaštva s strankarstvom, narodne pripadnosti s politiko. ... Kljub trpljenju, ki ga je preživel, je Boris Pahor vedno zaupal človeku...

Njegovo ustvarjalno delo je temeljilo na dveh tematikah, tabo-

riščni in narodnjaški, besedah, ki uokvirjata njegovo življenjsko pot. Slednja ga je kaj kmalu oddaljila od političnih struktur, pa tudi od uradnega dela levega krila slovenske

takrat v Ljubljani spravili imenitniki slovenske komunistične nomenklature, poleg tega pa so mu z dolgimi zasliševanji in pregledi na meji preprečili in naposled prepovedali zahajanje v Slovenijo...

To početje je kazalo na šibkost in krhkost režima. Politik, ki se boji drugačnega mnenja, ki se boji sočlenja, ki obrekuje, namesto da bi razpravljaval, res ni vreden svojega statusa. Navsezadnje se Pahor ni opredeljeval za kolaboracionizem - v svojem trdnem prepričanju, da je bil upor proti okupatorju edina možna rešitev za slovenski narod, je bil neomajen - obsodil je le zločine, storjene izven vsakršnega pravnega okvira, obsodil je vsiljevanje ideologije kot dogme. In vse to je počenjal samo z besedami. Boris Pahor je samo pisal in govoril, nikomur ni skrivil lasu. Kasnejši tek zgodovine je pokazal, da je imel prav on in ne njegovi kritiki...

Domovina pa mu je bila še dolgo neprijazna. Vse do osamosvojitve Slovenije ni prejel zadoščenja za svoje delo, pa tudi opravičila ne. Potem, s samostojno Slovenijo, je končno prišel na vrsto za Prešernovo nagrado in za veliko državno odlikovanje: implicitno opravičilo za preganjanje svobode misli in besede, katerega simbolna žrtev je bil Boris Pahor, človek, ki se je uprl trem totalitarizmom, s peresom v roki, s trdno voljo in z neomajno pokončnostjo. Trst pa mu tako priznanje še dolguje."

7
ČETRTEK,
11. SEPTEMBER
2003

S T. STRANI

Ostanimo...

Po odprtju razstave, ki sta jo pripravili Lida Debeljak Turk in Dragica Ule Maver, je bil na vrsti še posvet o fašistični nasilni politiki proti Slovincem in Hrvatom v Julijski krajini (Milan Pahor), o delovanju mladinskih društev (Bojan Pavletič) ter o tajnih organizacijah Borba in TIGR (Aleksej Kalc). Posvet je zaključil poseg pripadnika mlajše generacije Petra Verča s pogledom na takratno in sedanje dogajanje. Petkov dan je označevala spominska svečanost v Kranju, kjer je bil leta 1931 postavljen prvi spomenik Bazoviškim junakom, sobotni pa srečanje pri Sv. Ani. Na obeh prizoriščih sta govornika Dušan Križman (v Kranju) in Borut Klabjan (pri Sv. Ani) v glavnem podala zgodovinsko razmišljanje o takratnem dogajanju z zaključnim prikazom današnje situacije, "ki terja veliko manj" (Križman), a v kateri moramo še naprej ohraniti ideale svobode, sožitja in strpnosti. Častno stražo so ob obeh priložnostih imeli taborniki RMV, ki so v soboto zvečer pripravili tudi mogočen taborni ogenj na bazovski gmajni.

V "božjem hramu, prostoru zbranosti, razmišljanja, molitve in pietete"

FOTO KROMA

(Majda Artač) pa je bazovski župnik Žarko Škerlj v soboto zvečer daroval sv. mašo v spomin na štiri junake, ki so darovali svoja življenja za visoke ideale narodne in jezikovne svobode. Zbranim je ob koncu verskega obreda spregovorila Majda Artač Šturman, pripadnica generacije, ki ni doživela fašističnega zatiranja, in je v svojem govoru izpostavila, da bodo njene "besede izzvenele nekoliko bolj osebno", lahko bi rekli vzgojno. Artačeva je namreč pozvala vzgojitelje, posebno šolnike, naj mlade popeljejo v Rižarno, v Bazovico, naj jim razlagajo zgodovinsko obdobje in pri vsem tem naj ima svoje mesto tudi likovna in literarna kultura s svojimi glavnimi pričevalci v osehah Toneta Kralja, Franceta Bevka, Cirila Kosmača, Borisa Pahorja, Lava Čermelja, Vekoslava Špangerja in še mnogih drugih. Govornica je prisotnim priključila v spomin še posebno pretresljivo pričevanje Ljubke Šorli in njenih verzov v spomin bazoviškimi žrtvam, ki se zaključujejo z žalostnim krikom: "Spet si poklicala štiri življenja, / domovina, na svoj oltar!"

Nedeljsko jutro je obogatilo SZ Sloga z organizacijo tradicionalnega pohoda, ob koncu katerega so se vsi udeleženci pridružili množici na bazovski gmajni ob spomeniku Ferdinanda Bidovca, Franja Marušiča, Zvonimirja Miloša in Alojza Valenčiča,

štirih primorskih fantov, ki so na tem mestu plačali najvišjo možno ceno s svojim življenjem in s tem "postavljali temelje današnji slovenski narodni in tudi širši skupnosti, vsem nam torej", kot je na začetku svojega govora dejal

Jurij Paljk. Še pred njim pa so na gmajni stopili na govorniški oder predsednik Odbora za proslavo bazoviških junakov Milan Pahor, za njim je svoj pozdrav prinesel še Damir Murković, predsednik Hrvatske zajednice v Trstu, saj je bil eden od bazoviških junakov, Franjo Marušič, hrvaškega

Partizia Vascotto (Foto Kroma)

rodu. S povabilom hrvaškemu predstavniku je Odbor želel razširiti pomen te proslave, saj so se na istem prostoru prepletali jeziki, v katerih so govorili in delovali protifašisti v tedanji Julijski krajini. Ob spremljavi melodij pihalnega orkestra iz Ricmanj in ob petju združenega pevske-

ga zbora pod vodstvom Walterja Lo Nigra ter ob častni straži tabornikov RMV in skavtov SZSO so nato vsi zbrani udeleženci prisluhnili še italijanskemu govoru Patrizie Vascotto in slovenskemu govorniku Juriju Paljku. Prva govornica se je v svojem občutenem govoru najprej spraševala, kako se lahko ohranja zgodovinski spomin, posebej pri mladi generaciji, ko nas družba in sploh politika silita v pozabo teh dogodkov, v blagostanje in v potrošništvo. Goroviti mladim, kako so štirje bazoviški junaki darovali življenje za ideale svobode in ohranjanje lastne identitete, je zelo težko. Zato pa je Vascottova ob koncu poudarila, da se je treba v današnjem času, po zgledu bazoviških junakov, boriti za svobodo mišljenja, "zato, da ne bomo postali lutke, zato, da ostanemo originalni, kreativni, enkratni..."

Izhajajoč iz svojih mladostnih spominov, je Jurij Paljk začel razmišljanje o pomenu Bazovice za današnjega človeka. Bazovica mora biti za nas Slovence "sveti kraj", kjer se vsako leto zbiramo, zato da malo razmislimo o nas samih in o naši skupnosti. "Če se sami odpovemo Bazovici, se odpovemo samim sebi, če sami ne skrbimo za svoje korenine, nihče zanje ne bo skrbel, če sami ne živimo svoje Bazovice danes, je nihče ne bo živel! Če sami nismo ponosni na svoj rod, na lastno kulturo, na svojo omiko, na svojo besedo, na svoj jezik, na vse, kar smo in na vse, kar imamo, nihče ne bo." Te besede niso bile po Paljkovem mnenju izraz puhlega, bebavega in zato motečega narodnega ponosa, ki lahko prerese v nacionalizem, saj na "sveti" bazovski gmajni ni prostora za nacionalizem, ampak samo za "občudovanje, tišino, zrenje in za razmislek". Z zelo optimističnim zagonom je Paljk nagovoril zbrano občinstvo s pozivom, da smo zmožni veliko narediti in veliko spremeniti, kar pričra npr. Brancatijeva zmaga v Gorici in

Jurij Paljk (Foto Kroma)

Illyjeva zmaga na Deželi. Paljk zato trdi, da "moramo biti odprti, da se nikogar, ne kot posamezniki ne kot narodna manjšina, ne smemo bati, da moramo zase zahtevati spoštovanje in dostojanstvo, ki ga sami drugim dajemo."

Z idejo o zvestobi samemu sebi in o spoštovanju soseda ter z *Vstajenjem Primorske* se je zaključila osrednja proslava na bazovski gmajni. Naslednji konec tedna bo SZ Sloga organiziralo še tradicionalni mednarodni odbojarski turnir.

Bazovica 2003 je tako tudi letos pritegnila pozornost številne publike vseh starosti, kar dokazuje, da so ideali, za katere so štirje mladi fantje darovali svoja življenja, še vedno živi. Mogoče bo kdo lahko pripomnil, da zamejci gledamo samo na preteklost, prirejamo proslave in pre malo delamo za našo bodočnost, a osebno se mi zdi prav, da se enkrat letno vsi skupaj kot celotna narodna skupnost, povezana z demokratičnimi italijanskimi sosedi in s sonarodnjaki iz Slovenije, spomnimo naših korenin, ker "tudi na tej gmajni se je rodilo naše zavedanje narodnosti, zavedanje pripadnosti, zavedanje lastne samobitnosti."

Majda Artač (Foto Kroma)

Draga 2003 v znamenju vstopa Slovenije v Evropsko unijo

Na katerih vrednotah bomo gradili našo družbo?

Osemindeset študijski dnevi Draga 2003 so mimo. Pod belim šotorom v parku Finžgarjevega doma na Opčinah so se tudi letos septembra zvrstili predavanja, debate, pogovori, srečanja, katerih namen je osvetlitev dinamik, ki zadevajo slovensko stvarnost - tako družbeno in politično kot kulturno in socialno - onkraj meje, a se posledično odražajo tudi na naše ožje zamejsko življenje.

Prehodni zgodovinski trenutek, ki ga polni upanja doživljamo, prinaša vsekakor vrsto zahtevnih in odprtih vprašanj. Vstop Slovenije v evropsko družino maja 2004 je seveda tema, ki je letošnja Draga ni mogla prezreti. Glavno vprašanje, na katerem so sodelovali predavanja, se je potemtakem glasilo: na katerih vrednotah bomo gradili našo družbo?

Izčrpna stališča izvedencev so bila poskus odgovora na tako zahtevno temo. Govorniki na Dragi 2003 so bili Črtomir Špacapan, prof. Frane Adam (na sliki zgoraj), p. Mirko Pelicon DJ ter kardinal in nadškof v Torontu Alojzij Ambrožič.

Na otvoritvenem dnevu, v petek, 5. septembra, je goste najprej pozdravil predsednik Društva slovenskih izobražencev Sergij Pahor, ki v uvodu ni pozabil na ujmo, ki je pred kratkim prizadela naše rojake v Kanalski dolini. Pod šotorom je med publiko sedelo veliko častnih gostov: nekateri so takoj prevzeli besedo, da bi v imenu organizacije ali ustanove, ki jo zastopajo, pozdravili občinstvo in prvega govornika Drage 2003, Črtomirja Špacapana. Najprej je prisotne nagovorila generalna konzulka v Trstu Jadranka Šturm Kocjan in dejala, da bomo zamejci v veliko pomoč matici ob vstopu v Evropsko unijo, saj že dalj časa

živimo v tovrstnem družbeno-gospodarskem in političnem sistemu. Predsednik SKGZ Rudi Pavšič je podčrtal,

FOTO KROMA

da bo manjšina imela vedno večjo vlogo na deželni ravni ob vstopu Slovenije v Evropo, ter napovedal plenarno zasedanje programske konference s predlogom nove oblike manjšinske organiziranosti. Posegli so še slovenski deželni svetovanci Mirko Špacapan, Tamara Blažina in Bruna Zorzini Spetič. Sergij Pahor je prebral pisni pozdrav senatorja Miloša Budina, ki je bil zadržan izven Trsta.

Ivo Jevnikar je nato predstavil Črtomirja Špacapana (slika desno). Ekonomist, bivši novogoriški župan, odgovorni za Urad za Slovence po svetu in v zamejstvu in bodoči generalni konzul v Trstu se je nato kmalu poglobil v svoj poseg. Dotaknil se je glavnih dinamik, katerim bomo tako mi kot tudi Slovenci onkraj meje priča v kratkem. Meja, ki je v dolgih letih globoko začrtala naš teritorij, je namreč širok pojem; res je tudi, da niso bili pogoji za vse, ki so ob meji živeli, povsem enaki. Kot običajno je bilo osrčje Slovenije bolj razvito kot obmejni pasovi; v primerjavi s Prekmurjem pa je južni del Primorske užival boljši po-

ložaj; dalje, Posočje in goriški teritorij sta bila prikrajšana naravnega zaledja, kar je močno zaviralo gospodarstvo in družbene stike s Slovenci v Italiji. Veliko je primerov delavcev iz Golega Brda, ki so se morali iz Furlanije, kamor jih je vodilo delo, vračati na dom skozi cela Goriška Brda, saj je bil maloobmejni prehod ob 18. uri že zaprt. Odprava meje bo končno povzročila bistveno drugačen položaj bodisi za Kanalsko dolino kot za območje Bovca in drugih bolj težko dosegljivih predelov Posočja. V zadnjih petdesetih letih je bilo življenje prebivalcev teh predelov - poleg tehničnih in birokratskih težav - podvrženo še političnemu razvoju italijanske krajevne politike. Kot župan Nove Gorice je Špacapan večkrat naletel na gluha ušesa Valen-

narodnega tržišča; zavedati pa se moramo, da bo slovenščina postala enakopraven jezik na evropski ravni, tako da so take skrbi včasih neutemeljene. Vsekakor je kulturni dialog Slovencev za mejo in prek nje ploden že veliko let. Tudi na univerzitetnem nivoju je Špacapan prepričan, da je najbolje dograditi pozitivno sodelovanje med italijansko in primorsko inteligenco (preko komaj ustanovljene kopske univerze). Pomembno pa je - je še dodal gost -, da se vez med zamejci in maticino domovino ne pretrga; doslej je meja predstavljala izziv in še bolj spodbujala ta dialog. Po vstopu Slovenije v Evropsko zvezo se ta nit ne sme zrahljati. Skratka zavedati se moramo - kljub temu da predstavlja vstop v Unijo še neznanko -, da bomo

FOTO KROMA

tijeve goriške občinske uprave.

Govornik je tudi poudaril dejstvo, da je v matici prisotna upravičena bojazen, da bo ob padcu pregrad številno večji narod vdrl v teritorij manjšin in polagoma učinkoval na njeno kulturno, jezikovno in gospodarsko področje. Glede gospodarskega navala je Špacapan prepričan, da bodo tirnice posnemale že ustaljen proces med-

vsekakor vključeni v evropsko celoto, v tak širok političen pojem, ki ga nismo preizkusili niti v času Avstro-ogrske.

Naslednjega dne so se organizatorji pred začetkom drugega predavanja poklonili visokemu življenjskemu jubileju dveh zamejskih kulturnih veteranov, prof. Martinu Jevnikarju in prof. Borisu Pahorju, ki sta pred kratkim slavila devetdesetletnico. Prilož-

Tik pred nedeljsko mašo v Dragi (Foto JMP)

nostni govor Saše Martelanca je izčrpno orisal lika kulturnikov in podčrtal, da je bilo njihovo delovanje na področju slovenske kulture neprecenljivo. Pred mikrofonom je nato stopil pisatelj Boris Pahor (Martin Jevnikar je bil odsoten) in se prisotnim za tak sprejem toplo zahvalil ter se takoj zapeljal v dialektično vzdušje Drage. Povedal je namreč, da je do vstopa Slovenije v Evropsko unijo zelo skeptičen; ostro je nastopil zoper kulturne politike Ljubljane, ki zelo malo vedo o Slovincih v zamejstvu, in povedal tudi, da se slovenski kulturniki preveč šopirijo okrog po svetu; dodal je še, da sta revija Zaliv in Draga glede poteka dogodkov zadnjih desetletij "imela prav!" in da imajo ter bodo imeli študijski dnevi pomembno vlogo pri usmerjanju slovenske kulturne politike.

Sociolog prof. Frane Adam je takoj prevzel besedo in v svojem govoru začrtal zgodovino ter usodo majhnih držav in njihove identitete v času globalizacije. Gost se je v svojem posegu najprej lotil analize uspešnih primerov majhnih držav - pretežno področja Beneluksa in Skandinavije -, ki jim je uspelo ohraniti nacionalno in kulturno istovetnost in obenem opraviti tudi močan podvig v mednarodno globalno tržišče. Na tako pozitiven trend so vplivali uspešni dejavniki notranje politično ekonomske ureditve, ki so sloneli na človeškem kapitalu (izobrazbi posameznika in večine), na socialnem kapitalu (sodelovanju oz. med-

sebojnjem zaupanju, tudi v institucije) in na dolgoročni naravnosti tistih, ki državo vodijo. Omenjene države (predvsem Finska in Irsko) so v devetdesetih letih postale model razvoja, saj se je njihova konkurenčnost v svetu povečala. Vprašanje, ki si ga je sociolog zastavil, je, ali lahko Slovenija kot tipična majhna država posnema Irsko in Finsko na poti v globalno tržišče. V njegovi analizi Frane Adam trdi, da je bilo v Sloveniji glede izobraževanja storjeno veliko. Čeprav je bilo vlaganje znatno, ostajajo pa še nekatere pomanjkljivosti, saj so rezultati nekoliko skromni, kar se tiče kakovosti. Prenos znanja iz univerzitetnih institucij v svet dela je namreč še preniček. V matici primanjkuje predvsem socialni kapital: družbeni dialog in zaupanje v institucije sta zelo nizka. Nevarnost predstavlja tudi beg izobražencev v tujino, ko bi ne ustvarili primernih tehnoloških parkov. V svojem sklepu je prof. Adam opozoril, da je v Sloveniji prisoten "demokracijski deficit", saj je družbeno politična organizacija običajna še v stanju monopolne in oligarhične tendence. To se odraža predvsem na ravni pravosodja in medijev, katerim je pluralizem še nekoliko tuj pojem. Vsekakor, kljub pomanjkljivostim, ima Slovenija dobre možnosti, da se približa jedru Evropske unije kot enakopraven subjekt. Potrebno pa je vedno bit budni.

O nedeljskih predavanjih poročamo na verskih straneh.

Igor Gregori

Pomembna slovesnost

Ob prekopu ganljivo slovo

Partizanski bojevnik Leopold Mervic se je 59 let po nasilni smrti končno vrnil v rojstvo vas Devin in zdaj čaka na vstajenje v družinski grobnici. Bilo mu je komaj 24 let, ko je padel pod strelci nacističnega oddelka v neki dolini pri Opčinah. Poleg njega so padli partizan, ki je bil doma iz Zadra, in skupina mladih partizanskih kurirk, ki so bile razene vse doma iz Prebenega. Celih 58 let so njihova trupla ležala v skupnem grobu na pokopališču pri Sv. Ani v Trstu, od lani pa dekleta iz Prebenega počivajo v rojstnem kraju. Ožji sorodniki Leopolda Mervica so tedaj pričeli resno razmišljati, kako bi tudi njegove zemске ostanke položili v družinsko grobnico v Devinu. Da se je to uresničilo, ima glavno zaslu-

go nečakinja Damjana, ki z družino živi v njegovi rojstni hiši. Veliko razumevanje in pomoč je našla pri predsednici Vsestržavne zveze partizanov Italije za občino Devin Nabrežina gospe Zorke Legiša Mervic, tako da so se brez prevelikih težav opravile formalnosti za prekop rajnega na domače pokopališče. Sporazumno je bil tudi določen spored spominske proslave in poteka prenosa zemskih ostankov iz Trsta v Devin.

Spominska proslava je bila v četrtek, 28. avgusta, v polno zasedeni dvorani Kulturnega društva Igo Gruden v Nabrežini. Po uvodnih besedah predsenice VZPI za občino Devin Nabrežina Zorke Legiša Mervic, sta pokojnikova sorodnika Martin Breclj in Vladimir

Mervic orisala življenjsko pot Leopolda, padlega bojavnika za svobodo. Ta je izhajal iz ene najstarejših devinskih družin, ki se je bavila tako s kmetijstvom kot z ribolovom. Rodil se je aprila leta 1920 in je bil zadnji od desetih otrok, kolikor jih je bilo v njegovi družini. Po končani osnovni šoli se je zaposlil kot vajenec v Marušičevi trgovini v Opatjem selu, kjer je ostal do vpoklica v vojsko leta 1940. Tedaj je Italija napovedala vojno Angliji in Franciji, mladi Leopold je bil tankist in je s svojo enoto v Libiji, Egiptu in Tuniziji doživel tako prve uspehe kot zadnje poraze, ki so bili tudi odločilni za nadaljnji potek druge svetovne vojne. Kot je sam povedal, se je tik pred kapitulacijo iz Tunizije izkrcal na Siciliji z

Leopold Mervic v vojaški obleki leta 1940

edino ladjo, ki je zavezniki niso potopili! Domov se je vrnil spomladi leta 1944, v partizane pa je odšel konec aprila istega leta. Deloval je povečini na spodnjem Krasu, ki ga je dobro spoznal, ko je bil v službi v Opatjem selu. Kje in kako

je padel v sovražnikove roke, ni natančno znano. Ustreljen pa je bil 29. avgusta 1944. Na spominski proslavi so spregovorili še župan Giorgio Ret, predsednik pokrajinskega partizanskega združenja Marzi in senator Miloš Budin. Slednji je zlasti razmišljal, kaj mora danes pomeniti odporništvu rodovom, ki ga niso osebno doživeli. Tako na začetku kot na koncu spominske proslave je ubrano zapel moški pevski zbor Fantje izpod Grmade pod vodstvom Iva Kralja.

Pogreb je bil v soboto, 29. avgusta. Žaro so ob zvokih nabrežinske godbe postavili pred spomenik padlim v Nabrežini, kjer so nastopili isti govorniki kot prej na spominski proslavi. Kratko je spregovorila prof. Premolinova, podžupanja občine Dolina, iz katere so bile Lepopodove sotrpinke. S primernim sporedom je nastopil tudi moški zbor Jezero iz Do-

berdoba, medtem ko je o odporništvu govoril zgodovinar Milan Pahor. Ko so žaro položili v avto, ki je odpeljal proti Devinu, se je spet oglasila nabrežinska godba in ob ploskanju številnega občinstva zaigrala *Vstajenje Primorske*.

V devinski cerkvi je nato bila pogrebna maša, ki jo je daroval župnik dr. Giannini, na koro pa so se s primernim sporedom oglašali Fantje izpod Grmade. V svojem nagovoru je mašnik med drugim ugotovil, kako žal premnogi mladi danes umirajo na cesti, potem ko so noč prebili v disko klubih, medtem ko je rajni - kot tudi mnogi drugi - daroval svoje mlado življenje za zmagovito idealov svobode, pravičnosti in enakopravnosti. *Gozdič je že zelen* pa je bil zadnji pozdrav, ki so ga "Fantje" izrekli domačinu, ki se je po skoraj 60 letih končno vrnil domov.

V nedeljo, 7. septembra

Solidarnostni koncert za prizadete v Kanalski dolini

Večer v zgoniški telovadnici je priredila občinska uprava v sodelovanju s krajevnimi organizacijami

Na ujmo, ki je zadela naše rojake v Kanalski dolini, nismo pozabili. Veliko število ljudi se je v nedeljo zvečer zbralo v zgoniški telovadnici in prisostvovalo solidarnostnemu koncertu, ki ga je pri-

FOTO KROMA

redila zgoniška občina v sodelovanju s Športnim krožkom Kras, Kulturnim društvom Rdeča zvezda, Društvom slovenskih lovcev iz Doberdoba, Domom Briški in Civilno zaščito.

Zamisel zgoniške občinske uprave so takoj sprejeli in dejansko organizirali člani ansambla Zamejski kvintet, ki imajo v prizadetih krajih Kanalske doline veliko prijateljev

in znancev, saj je glasba našega domačega ansambla v preteklosti popestrila številne prireditve naših rojakov, ki se zdaj spopadajo z dolgo in težavno obnovo svojih domov.

Na nedeljskem koncertu sta sodelovala - poleg Zamejskega kvinteta - še ansambla Burja in Nanos. Vinogradniki, ki delujejo na območju občine Zgonik, so ponujali svoj pri-

delek v prodajo. Zaslugek bo pav tako kot prostovoljni prispevki (vstop na koncert je bil brezplačen) namenjen prizadetim rojakom v Kanalski dolini.

Na zgoniškem večeru so bili prisotni tudi nekateri prijatelji iz prizadetih krajev, in sicer Janko, Jure in Niko Prešeren ter Rudi Bartaloth, ki so z zanimanjem poslušali poseg zgoniškega župana. Svoj govor je Mirko Sardoč končal z mislijo, da je solidarnost živ pojem in "danes nam je dana možnost, da ga udejanimo".

Na koncu večera je denarna nabirka znašala vsoto 4.258,25 evrov; k temu bo treba prišteti še vsoto, ki so jo društva ŠK Kras, Društvo slovenskih lovcev Doberdob in Dom Briški že prej zbrala. Prispevke bodo izročili v četrtek, ko se bo v Kanalsko dolino odpravila tudi ekipa Civilne zaščite Občine Zgonik.

IN MEMORIAM

Umrl je Peter Udovič

Smrt narodno zavednega gospodarstvenika

Pred kratkim je umrl gospodarstvenik Peter Udovič iz znane rodbine Udovič, politično, narodno in socialno zavzetih tržaških gospodarstvenikov. Po očetu je

prevzel domače podjetje in se uveljavil v mednarodni trgovini. Aktiven je bil zlasti pri novih tehničnih in gospodarskih pobudah. Pomagal je mnogim slovenskim in ju-

goslovanskim podjetjem. Po vojni je deloval v dijaških telovadnih in visokošolskih društvih. Bil je med ustanovitelji akademskega kluba Jadran, njegov odbornik in nekaj let podpredsednik. Bil je tudi soustanovitelj Organizacije narodne demokratske mladine in od leta 1950 do 1968 kandidat na Sloven-

ski narodni listi kot predstavnik Slovenske demokratske zveze. Pomagal je pri organizaciji nekaj uspešnih volilnih akcij (Doberdob, Števerjan, Repentabor in Zgonik), in to od prvih povojnih let do leta 1975.

Pokojsnikom sorodnikom, zlasti pa bratu dr. Mar-ku, naše iskreno sožalje.

V nedeljo, 21. septembra

Sočerga vabi na prijeten izlet v Istro

Sočerga je ljubka istrska vas blizu Buzeta. Tam je v hudih časih v letu 1942 imel prvo župnijsko mesto svetovivanski rojak, pok. msgr. Marij Živic. Po dolgem trudu so na novo sezidali župnišče in ga posvetili njemu. Blagoslovljeno in dano v uporabo je bilo 17. avgusta. Vaščani z novim gospodom župnikom na čelu nas vabijo na obisk vasi in župnišča na praznik

domače zavetnice sv. Evfemije, ko bo tam slavje njej v čast. To bo v nedeljo, 21. septembra. V cerkvi častijo tudi sv. Justa. Vaščani bi bili zelo veseli, da bi se udeležili njihovega slavja v čim večjem številu.

V ta namen bo odpeljal ob 10.45 avtobus s trga Oberdan v Trstu. Ob 12. uri bo v Sočergi kosilo, ob 15. uri pa sveta maša. Pobudnica za ta

izlet, ga. Marija Gregorič Zanevra, mora čimprej sporočiti število kosil (najkasneje do 15. 9.), zato pohitite s prijavi, in sicer na telefonsko

številko 040 575525 (Zanevra). Cena je odvisna od števila prisotnih v avtobusu, zato povabite tudi kakega znanca.

Nekaj misli z duhovnih srečanj za dekleta in žene

Dom blagrov in - Ptujška Gora (2)

Toda vrnimo se na Ptujško Goro. To je njeno zadnje ime. Druga imena so Neustift (Nova Štifta), Mons Gratiarum (Milostna Gora) in Črna Gora. Nova Štifta je prvotno ime za cerkev. Gradili so jo Ptujski gospodje - legenda pravi, da po zaobljubi. Poglavitni ustanovitelj Bernard III. Ptujski jo je dogradil l. 1410. Cerkev je postala kmalu božja pot, kjer Marija daje zavetje pod svojim plaščem vsem pomoči potrebnim ljudem, visokega in nizkega stanu. Zato ime Milostna Gora. Črna Gora je ime, ki se je držalo tega kraja več stoletij, od turških vpadov v 15. stol. do l. 1937, ko je župnija prevzela kot uradno ime Ptujška Gora. Legenda pra-

vi, da je Marija zavila cerkev v temen oblak, da bi jo skrila pred Turki, zato ime Črna Gora. Toda Turki so jo vseeno iztaknili in marsikateremu kipu polomili roke ali ga drugače pokvarili.

Cerkev na Gori je mogočna in lepa. Nekateri jo imenujejo "visoka pesem gotike". Notranjost je gotski triladjski prostor, ki dviga duha k Bogu. Krasijo jo mnogi oltarji, slike in druga oprema, tako da je cerkev prava zakladnica gotskih umetnin. Med oltarji je tudi Celjski oltar Friderika II. Celjskega.

(In tu pride na dan spet moja zgodovinska žilica: Kako bi bilo danes pri nas in sploh v slovenskih krajih, če

bi se bilo zgodilo obratno, da bi namreč Celjani podedovali posesti Habzburžanov? Saj so bili Celjani mogočnejši - toda potomcev niso imeli, Habzburžani pa so jih imeli na pretek. "Danes celjski grofje in nikdar več!" Ta stavek je izbrisal iz zgodovine celjske grofe ob smrti zadnjega Celjana Ulriha.) Največja dragocenost je seveda na glavnem oltarju: iz kamna izklesan in pobarvan Milostni relief iz l. 1410: Marija vabi v okrilje svojega plašča vse nas.

Pod plaščem je 82 oseb, ki predstavljajo plemstvo, duhovščino in preproste ljudi, seveda iz tistih časov. Milostni relief je stoletja stal nad vvhodom v cerkev (zdaj je tam bronast relief), za časa baroka pa so jo prenesli na glavni oltar med rdečkaste marmornate stebre. Cerkev barvito

osvetljujejo 9 m visoka barvana okna. Stekla so bila obarvana v l. 1981-82 in predstavljajo Sončno pesem sv. Frančiška Asiškega: ogenj, vodo, zemljo, sonce...

Od leta 1937 oskrbujejo cerkev Frančiškovi brati minoriti.

K njim spada tudi naš letošnji voditelj duhovnih srečanj, p. Maks Klanjšek. Iskreno se mu zahvaljujemo za duhovno vodstvo, zanimive govore in prijetne urice.

Bog poplača tudi požrtvovalnemu gospodu Jožetu Kunciču, ki ta srečanja že dolga leta organizira, pa tudi gospe Normi Jež, ki mu pri tem pomaga. Hvala tudi gostoljubnim sestram, ki nam nudijo streho in oblagajo mize z zemeljskimi dobrotami.

/ konec
Nada Martelanc

OBVESTILA

DRUŠTVO PROMEMORIA, ki je nastalo na pobudo nekaterih sorodnikov padlih v borbi proti fašizmu in nacizmu, prireja v petek, 12. t.m., od 19. ure dalje, na trgu Goldoni "prepovedani" koncert, na katerem bodo nastopili skupine Fiber-glas in Dirty fingers iz Trsta, lo non so iz Gorice ter Tržaški partizanski pevski zbor "PINKO Tomažič". Pobudo je omogočila občutljivost vseh nastopajočih, ki so pristali na brezplačno sodelovanje, ter razpoložljivost cele vrste posameznikov in organizacij, ki so pripomogli k organizaciji dogodka.

SOCERGA V Istri vabi na praznik sv. Evfemije v nedeljo, 21. t.m., in na ogled novega župnišča, posvečenega pokojnemu msgr. Mariju Živicu. Prijave

sprejemajo na telefonski številki: 040 575525 (Zanevra).

KROŽEK P.R.C. / SKP Jure Canciani iz Škednja prireja v nedeljo, 28. septembra 2003, izlet v partizansko bolnico Franjo. Informacije in vpisovanje na sedežu Krožka v Škedenjski ulici 114/a1, telefon 040 281895 vsak četrtek od 17. do 19. ure.

DAROVI

ZA MISIJONARJA Ernesta Saksido, ki deluje v Braziliji, darujejo NN 625,00 €.

OB PRODAJI znamk daruje Franc Saksida 90,00 € za misijone.

OB 95. obletnici rojstva mame Angele Stefančič darujejo hčere Gabrijela, Angelina in Meri ter mama Angela 200,00 € za gobavce misijonarja Ivana Štanta na Madagaskarju.

PREJELI SMO

Spoštovani, prosim, da objavite naslednji popravek: v 32. številki Novega glasa (28.08.03) je v članku o novi številki Škrata vaš recenzent Igor Gregori na dveh mestih napisal moj priimek Fabjan namesto pravilno (in uradno) Fabjan. Pred dvema desetletjema

sem se namreč potrudila in si pridobila dragoceno pravico, da pišem svoj priimek tako, kot so ga pisali moji predniki.

S spoštovanjem
Diomira Fabjan Bajc

PRIPIS UREDNIŠTVA
Gospe Diomiri se za ne-ljub in nehoten spodrsrlaj iskreno opravičujemo!

Brezplačna tečaja s kvalifikacijo

KUHAR

OPERATER NA RAČUNALNIKU

Koristna izbira za mlade: najkrajša pot do poklica

- za mlade od 15. do 25. leta z opravljeno obvezno Šola
- dve šolski leti od oktobra do junija, sabote proste
- ekskurzije in ogledi v prehranbenem in gostinskem oz. uradniškem in računalniškem sektorju
- v 2. letniku šest tednov delovne prakse v restavraciji oz. podjetju

Vpisovanje v tajništvo, ul. Ginnastica 72, Trst
tel. 040566360, fax 040579010
e-mail: ts@sdzpi-irsip.it
www.sdzpi-irsip.it

Tečaja finansira:

Avtorizirana dežela Furlanija-Juljska krajina
Deželno ravnanstvo za poklicno usposabljanje

SLOVENSKI DEŽELNI ZAVOD ZA POKLICNO IZOBRAŽEVANJE

ŽUPNIJA SV. J. AP. OPČINE in ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV vabita

NA KONCERT MARIJINIH PESMI.

Nastopil bo Združeni zbor ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta, na orgle bo zbor spremljal Tomaž Simčič, vezno besedilo Matejka Peterlin Maver.

Koncert, ki je uvod v slavje 55. Marijanskega shoda, bo v soboto, **13. septembra**, po praznični maši v župnijski cerkvi na Opčinah, ob **19. uri**.

† Zapustila nas je draga sestra **MATILDA MUNIH**

Nanjo se spominjajo sestra Zofija, vsi nečaki in ostali sorodniki.

Ne bomo pozabili, koliko dobrega je draga sestra opravila na tem svetu.

Obisk na uredništvu Jezikoslovci "Frana Ramovša" na obisku pri nas

FOTO JKP

Minuli teden so prišli na obisk v naše goriško uredništvo jezikoslovci in strokovnjaki iz raziskovalnega središča Frana Ramovša, ki je pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani odgovorno za slovenski jezik. Strokovnjake, ki smo

jim v uredništvu v kratkih obrisih prikazali delo in namen našega tednika ter jim tudi povedali nekaj besed o ustanovah, ki delujejo v naši hiši na Travniku v središču Gorice, je na študijskem dnevu v naših krajih vodil prof. Karlo Mučič.

Krvodajalci v Jeremitišču

Goriški krvodajalci so v nedeljo, 7. t.m., organizirali kolesarski pohod po Goriškem. Udeležilo se ga je kakih 300 kolesarjev, predvsem mladih. Ustavili so se tudi v Jeremitišču, kjer so jim v tem kraju spregovorili predsednik rajonskega sveta Marjan Breščak, Damjan Paulin in Giorgio Ciani. Goriški krvodajalci so pokazali veliko zanimanje za zgodovino tega kraja in so lahko občudovali lesene kipe in izdelke iz mozaika, ki so jih pred nekaj meseci izdelali mladi umetniki iz Benetk, Spilimberga in Nove Gorice v okviru pobud Skultura 2001.

Jamlje: deset let društva Kremenjak

Športno in kulturno društvo Kremenjak iz Jamelj je z nizom najrazličnejših prireditev praznovalo v prejšnjih dneh desetletnico delovanja. Ob jubileju so prejeli priznanja zaslužni člani oz. ustanove, ki so društveno delovanje podprli v teh letih. Marko Kojanec, predsednik društva, ki ima opravka z glasbenim šolstvom, družabnimi prireditvami, pa tudi s sodelovanjem s sosednjimi organizacijami in sploh krajevno stvarnostjo, je prepričan, da lahko odigra društvo pomembno povezovalno vlogo in gradi skupnost v Jamljah. To je njegova glavna želja ob lepi obletnici. Čestitamo!

Tečaj čipkanja v Romjanu

Čipkarski krožek iz Romjana bo priredi tudi letos tečaj čipkanja. Cilj krožka, ki je bil ustanovljen leta 1988 s sodelovanjem občinske komisije za slovensko manjšino, kulturnega društva Jadro in občine Ronke, je ta, da vzbudi zanimanje za to staro idrijsko umetnost. Obenem pa hoče združiti ženske, ki jih veže želja do ročnega dela in ljubezen do lepih stvari. Na tečaj so vabljeni vsi, ki želijo gojiti drugačen konjiček, ki bo pripomogel z malo fantazije k ustvarjanju prave umetnine. Tečaj se bo začel novembra na sedežu društva Jadro v Romjanu (trg S. Stefano). Predviden urnik pa je: vsak torek od 15. do 18. ure. Vpisnine so mogoče do 30. oktobra na tel. št. 0481 776123 ali 0481 777948 med obroki.

Ob začetku šolskega leta 2003-04 na Goriškem Zanesljiva rast in razveseljive novosti na naših šolah

Pred nami je novo šolsko leto. S prenovljenimi močmi se vračamo v šolske klopi. Dne 8. septembra in v naslednjih dneh so kot prvi v letošnjem letu prestopili šolski prag osnovnošolci, nekaj dni kasneje pa še dijaki nižjih srednjih šol, medtem ko bodo višješolci in naši najmlajši začeli pouk prihodnji teden.

Začetek šolskega leta je za slovensko stvarnost vedno majhen mejnik, trenutek ugotavljanja in refleksije o naši

ljem navadili, so se letos dodale še nekatere prijetne novosti v zvezi z razredi. Na Goriškem so se z letošnjim letom pojavili kar trije novi razredi:

jih ponudbah in vzgojnih prijemih zanimiva in zna nuditi tisto nekaj več, za kar ostaja privlačna tudi za drugorodne starše. Ko ugotovljamo ta dej-

lacija osnovnošolcev pa je tako razdeljena (tabela 2).

Še pogled na **doberdobsko področje**. Večstopensko šolo s slovenskim učnim jezikom, v katero so vključeni vrtci, osnovne šole in tudi doberdobska nižja srednja šola, bo še naprej vodil poverjeni ravnatelj Joško Princič. V **vrtnice doberdobskega okrožja** bo hodilo skupno 170 malčkov (lani 167, predlani 146). Zna-

TABELA 1	I. LETNIK	SKUPNO
	2003/04 - 2002/03	2003/04 - 2002/03
ul. Brolo	18 - 16	52 - 46
ul. Fabiani	15 - 11	37 - 35
Štandrež	10 - 14	35 - 36
Pevma	13 - 12	27 - 27
Krmin-Plešivo	4 - 8	21 - 24
Števerjan	8 - 6	18 - 15

TABELA 3	I. LETNIK	SKUPNO
	2003/04 - 2002/03	2002/03 - 2001/02
Doberdob	15 - 21	45 - 49
Sovodnje	4 - 11	23 - 26
Rupa	5 - 6	18 - 15
Romjan	26 - 32	84 - 77

TABELA 2	I. RAZRED	SKUPNO
	2003/04 - 2002/03	2003/04 - 2002/03
ul. Brolo	21 - 20	90 - 85
Štandrež	18 - 14	61 - 54
Pevma	9 - 9	38 - 39
Števerjan	4 - 3	16 - 16
Plešivo	6 - 5	20 - 17

TABELA 4	I. LETNIK	SKUPNO
	2003/04 - 2002/03	2003/04 - 2002/03
Doberdob	18 - 13	59 - 52
Sovodnje	10 - 10	47 - 46
Vrh sv. Mihaela	1 - 1	6 - 8
Romjan	16 - 17	62 - 58

življenjski moči. Letošnja jesen je razveseljiva kot že dolgo ne. Utrip slovenske šole pri nas je živ in vztrajni rasti vpišov na vseh stopnjah, na katero smo se zadnja leta z vse-

dva na nižjih srednjih šolah in eden na višjih. Za šolnike se torej odpira več novih delovnih mest. Ta vsestranska konstantna rast samo potrjuje, da je slovenska šola pri nas v svo-

Obeta se pestra jesen Predšolska priprava v Ronkah

Letošnji obiskovalci tečaja in vzgojiteljski kader pred šolo Brumati v Ronkah

Tudi letos je popolnoma uspela tradicionalna predšolska priprava na začetek pouka za malčke iz Laškega, ki ga že dvanajst let organizira Slovensko kulturno rekreativno društvo Jadro v Ronkah.

V dveh tednih so imeli otroci, ki so v glavnem obiskovali slovensko osnovno šolo in zadnje leto vrtca, priložnost osvežiti in utrditi znanje slovenščine, saj jih večina prihaja iz mešanih zakonov ali iz italijanskega okolja. Zato je bilo tudi letos stalno potrebno jih opozarjati, naj se pogovarjajo v slovenščini, tako da pridejo v šolske klopi s svežo in izboljšano slovenščino.

Letošnji dnevi so bili izvedeni v sodelovanju z ronško občino, društvom staršev in kulturno zadrugo Maja iz

Gorice. Skupina vzgojiteljic in vzgojiteljev je z otroki med drugim pripravila likovne in ročne izdelke v raznih tehnikah. Zadnji dan pa je nastopil znani slovenski animator Sten Vilar, ki je obogatil pobudo s petjem, plesom in mimiko ter navdušil vse navzoče. Tečaj v šolskih prostorih je obiskovalo povprečno petinštirideset otrok, ki so bili razdeljeni v štiri starostne skupine. Zaradi tega so udeleženci uporabljali tudi prostore vrtca.

Naj še omenimo, da namerava društvo Jadro iz Ronk v kratkem pripraviti običajna tečaja slovenščine za odrasle, ki bosta potekala enkrat tedensko po dve uri, ter novo številko društvene lista *Jadro*.

stava, ne moremo mimo priznanja vsem vzgojiteljem in drugemu osebju, zaposlenemu v šolskih zavodih na vseh stopnjah, ki se trudijo za kakovito izobraževanje, vzgoje in odnosov znotraj te življenjske pomembne ustanove. Pa tudi mlajšim družinam, ki zadnja leta velikodušno sprejemajo večje število otrok.

Z veseljem torej začnemo pregled vpisov za šolsko leto pred nami s pripombo, da so možne pri posameznih podatkih malenkostne spremembe zaradi zakasnelih vpisov.

Slovenske vrtnice goriškega okrožja bo obiskovalo skupno 190 malčkov (lani 183, predlani 182). Malčki se bodo tako porazdelili (tabela 1).

Osnovne šole goriškega okrožja, ki jih skupno z vrtci vodi ravnateljica Miroslava Braini, bo obiskovalo skupno 225 učencev (lani 211, predlani 200). Nadaljuje se občuten porast zadnjih let. Popu-

ten priliv, ki je bil opazen prejšnja leta, se je malce zaustavil. Razčlenjeno stanje pa izgleda tako (tabela 3). V tamkašnje **osnovne šole** pa bo hodilo skupno 174 učencev (lani 164, predlani 157). Tudi tu je opazen porast (tabela 4).

Nižjo srednjo šolo v Doberdobu bo obiskovalo skupno 64 dijakov (lani 52). Prvič bosta dva prva razreda, v katero bo skupno stopilo 28 dijakov (lani 24).

Prvi pregled letošnjih vpisov zaključujemo s podatki v zvezi z **goriško mestno nižjo srednjo šolo I. Trinko**, ki jo vodi ravnateljica Nadja Nanut. Razveseljiva novost je, da se je tudi ta zavod tako okrepi, da bo letos en razred več. Šola bo obiskovalo skupno 140 dijakov (lani 133). Tri prve razrede bo obiskovalo skupno 51 dijakov (lani 44), druga razreda 47 dijakov (46), tretja pa 42 dijakov (43).

Harjet Dornik

**Povsod prisotni,
kjer nas potrebujete...**

... odslej tudi ob
sobotah

V NOVI PODRUŽNICI V GORICI
NA DREVOREDU 20. SEPTEMBRA 138

Ob sobotah odprto od 09.05 do 12.30

**BANCA DI CREDITO COOPERATIVO DI DOBERDÒ e SAVOGNA
ZADRUŽNA BANKA DOBERDOB in SOVODNJE** www.bccdos.it

Podiplomski tečaj

**STROKOVNJAK
V PREVOZIH**

Upravljanje
blagovnega prometa
na območju
Srednje Evrope

V sodelovanju z La Goriziana S.r.l.
in Slovenskim gospodarskim
združenjem Gorica

- za brezposelne z diplomo višje-srednje šole
- tečaj in didaktični material sta brezplačna
- trajanje 600 ur, 240 za prakso
- začetek tečaja v oktobru

Vpisovanje v tajništvo,
Korzo Verdi 51 int., Gorica
tel./fax 0481 81826
e-mail: go@sdzpi-irsip.it
www.sdzpi-irsip.it

Tečaj financirajo:

IN MEMORIAM

Ileana Sirk

Prerano se je sklenil življenjski krog Ileana Sirk, najstarejše hčere prof. Albina Sirk, nekdanjega ravnatelja na raznih slovenskih višjih šolah v Gorici, in gospe Marte Komavec, ki je tudi poučevala na naši šoli. Ileana je klonila pred neizprosno boleznijo, s katero se je z upajočim dostojanstvom borila zadnji dve leti, prav na rojstni dan svoje sestre prof. Nataše Sirk in se tako pridružila bratu Ivanu, ki se je tragično poslovil pred petimi leti.

Mož Nino, sedemnajstletna hčerka Sara, sorodniki in znanci so jo prejšnji petek pospremili na bociško pokopališče, ki si ga je izbrala za zadnji dom. V Boci so jo namreč zanesla službeno pot in tam si je ustvarila družino in se vživela v manjšinski avstrijski svet, ne da bi se seveda pri tem nikdar spozabila nad svojimi koreninami, o čemer je pričal slovenski šopek na njeni krsti: njena poslednja želja.

Ob spominu na pošteno, prijazno Ileano me misli vodijo v prva šestdeseta leta, ko smo obiskovale vrtec v ulici Croce in ob sončnih popoldnevih potrpežljivo nabirale bisericke na nitko, se brezskrbno lovile... Ileana je bila preudarna, zrela že kot dekletce. Šolsko delo je opravljala vestno in zavzeto, bila je odlična učenka na nižji šoli in na liceju Trubar v Gorici, kjer je maturirala z najvišjo oceno. Uspešno je opravila študij prava na tržaški fakulteti.

V otroških letih je rada zahajala na Placuto, na sedež Marijine družbe, kjer smo imele sestanke z gđc. Milo Dovganovo kot zadnji naraščaj Marijinega vrtca. Večkrat je nastopila na odru ob raznih priložnostih, ko sta se pisateljica Mariza Perat in pokojni dr. Kazimir Humar

trudila, da bi v nas vztelo vsaj malce igralskega smisla. Bila je tudi ena izmed zadnjih gojenk klavirske šole, ki jo je na Placuti vodila prof. Lojzka Bratuž, in zvesta članica dekliškega pevskega zbora Marijine družbe.

Tu so še lepi spomini s počitnic v Žabnicah, ko je pokojni msgr. Franc Močnik gostil mlada dekleta v Koči sv. Jožefa, in še pozneje, ko je msgr. Humar tja popeljal na oddih zametek goriških skavtinj v mestu. V študentskih letih se je Ileana z navdušenjem udeleževala predavanj, verskih srečanj, študijskih dni v Žabnicah v okviru goriškega akademskega društva SKAD in predavanj na Opčinah ob dnevih Drage.

Aktivno se je vključila tudi v Mladinsko sekcijo Slovenske skupnosti in bila med člani SMReK-a, ki je nasledil SKAD-u. Od mladega je vzljubila planinski svet, saj je že kot otrok občudovala njegove lepote na Ukvanski planini skupaj s starši, nato pa na izletih v hribih s prijatelji in s sestri Nataši in bratu Andreju pa naj pomaga pri tej ponovni hudi življenjski preizkušnji!

IK

V petek, 12. t.m., ob 20.30

Odbor proti upepeljevalniku vabi javnost na srečanje

Odbor proti goriškemu upepeljevalniku ne pristaja na kompromise, saj je prepričan, da sežigalna naprava ogroža življenjski prostor in zdravje Sovodenjcev. Zato je začel zbirati podpise proti upepeljevalniku, predsednik Odbora Julijan Čaudek pa je s pismom pozval vse župane goriške pokrajine k solidarnosti s sovodenjsko občino. Poleg tega zahteva, da se opravijo podrobne analize tal.

Odbor proti goriškemu upepeljevalniku je sklenil, da seznanj javnost z dosedanjim delovanjem odbora. V ta namen sklicuje informativno srečanje, ki bo v petek, 12. septembra t.l., ob 20.30 v dvorani Kulturnega doma v Sovodnjah ob Soči. Na srečanje so vabljeni vsa društva, ki delujejo v občini Sovodnje ob Soči, vsi občani in občanke ter vsakdo, ki se hoče seznaniti z delovanjem odbora ali pristopiti k odboru samemu.

Ob tej priložnosti bo Odbor razdeljeval majčke z napisom "UPEPELJEVALNIK NE - INCENERITORE NO".

Odbor vabi vse, še posebno občane in občanke Sovodenj ob Soči, da se številčno udeležijo posveta, ki ga 15. septembra t.l. pripravlja združenje WWF, kjer naj bi goriški odbornik za okolje Bon ute-

meljeval sporni sklep goriškega občinskega sveta, ki predvideva ohranitev upepeljevalnika (točnega kraja in ure posveta še niso sporočili, zato priporočamo, da se to razbere iz dnevnega tiska). Še posebej poudarjamo pomembnost številčne prisotnosti, kajti ta je odločilnega pomena za cilj, za katerega se je odbor ustanovil in deluje - t.j. dokončno zaprtje goriškega upepeljevalnika.

Nadalje Odbor obvešča vse, da se nadaljuje zbiranje podpisov proti upepeljevalniku in da se vsakdo, ki hoče oddati svoj podpis, lahko obrne do članov odbora ali naj kličie na tel. št. 335 80948.

Na razpolago je tudi spletna stran Odbora proti upepeljevalniku na naslovu: <http://members.xoom.it/odbor>.

V Števerjanu

Doživeto praznovanje srebrne poroke

V torek, 26. avgusta, je poteklo 25 let, odkar sta prisegla na večno zvestobo naša vaščana, prijatelja in sorodnika Jožica in Silvan Dornik. V soboto pa sta se hotela primerno zahvaliti s sv. mašo, ki jo je v ta namen daroval naš župnik Anton Lazar. V veseljem vzdušju se je nato praznovanje nadaljevalo pri nevestinem bratu Ivanu in na pogrnjenih mizah ni manjkalo jedače in odlične kapljice briškega vina.

Pred zahvalno pesmijo v cerkvi pa smo jubilej tako zaželeli: "Za današnji dan lahko rečemo, da je 'dan, ki ga dal je Gospod'. V čast si štejemo, da se lahko povese limo z vama, ko praznujeta 25 let skupnega življenja.

Prišla sta se za to zahvalit, saj vedno zaupata v božjo previdnost.

Živimo v času, ko so zakonske zveze vse prevečkrat v hudi krizi. Vse manj porok ima milost in čast, da tako pomembno obletnico skupaj praznuje. Danes podoživljata dano obljubo drug drugemu na dan svoje poroke. Kratka, a usodna besedica 'da,

hočem' te sprejme za sopotnika v življenju v dobrem in slabem, v sreči in veselju. In tu stojita sedaj vidva, priče tej dani obljudi. Zgledna zakonca in vzorna starša za Katjo in Aljošo, ki sta vama izpopolnila smisel zakonskega življenja.

Da sta vse to dosegla, vesta vidva in samo vidva, kaj vaju je to stalo. Koliko samoodpovedi, koliko trpljenja in trezne presoje sta vlagala v skupno pot! Pot, ki je včasih podobna ozki strugi dereče reke, ki neusmiljeno udarja v ostro kamenje na dnu. Preobrača ga, oblikuje in gladi. Ta pa se upira silam neizbežnega pritiska. Končno pristane v mirnih vodah in na prehojeno pot ostanejo samo še spomini. Tudi vidva, draga Jožica in Silvan, se rada spominjata vseh lepih trenutkov, ki sta si jih skupaj delila teh prvih petindvajset let.

Mi pa vama iz srca želimo, da bi mogla še naprej uživati srečno, zdravo in mirno zakonsko življenje. Naj vama mile strune ljubezni utirajo pot do globine srca in na življenje, ki je pred vama."

MC

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

ob hudih posledicah silovitega neurja
v Kanalski dolini in tragični smrti
gospe Gerti Schnabl, članice
Višarskega kvinteta

prirejajo

SOLIDARNOSTNI
KONCERT

IZVAJA Mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba
DIRIGENT Hilarij Lavrenčič

Petek, 12. septembra 2003, ob 20.30
Župnijska cerkev sv. Andreja v Štandrežu

PROSTOVOLJNI PRISPEVKI NAMENJENI PRIZADETIM

ZA POPLAVLJENCE V UKVAH

Goriške kulturne in druge ustanove pozivajo k zbiranju sredstev v pomoč prizadetim v Kanalski dolini!

PRISPEVALI SO: N.N. za poplavljenca 500,00 ter za ukovsko cerkev 500,00; v spomin na Anko Černic in Ileano Sirk I.K. 50,00; PD Štandrež 100,00 €, N.N. 50,00 €.

OBVESTILA

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO slovenskih osnovnih šol ul. Brolo v Gorici obvešča, da se bo pouk za otroke otroških vrtcev pričel v ponedeljek, 15. septembra 2003, od 7.30 do 13. ure.

SSO GORICA sporoča, da bo od 8. septembra dalje urad odprt po ustaljenem urniku od ponedeljka do petka: zjutraj od 9. do 12. ure in popoldne od 15. do 17. ure.

ROMANJE V Medjugorje. Štiridnevno romanje v Medjugorje bo od 3. do 6. oktobra letos. Prijave sprejema trgovina Agrosegmenti na Travniku ali Darko Durček, tel. 0481 32121 (trgovina) in 0481 82395 (dom). Vpišite se čimprej. Zadostuje veljavna osebna izkaznica.

DRUŠTVO SLOVENSkih upokojencev za Goriško prireja osemdnevno potovanje po Tuniziji od 13. do 20. oktobra z ogledom glavnih mest in znamenitosti. Informacije in vpisovanje na tel. št. 0481 882024 do 12. septembra popoldne.

DRUŠTVO SLOVENSkih upokojencev za Goriško sporoča udeležencem potovanja v Režijo, da bo odpeljal avtobus 21. septembra iz Sovodenj izpred cerkve ob 7.30, nato s postanki pri lekarni v Sovodnjah, pri cerkvi v Štandrežu, pri gostilni Primožič v Gorici in v Podgori.

SLOVENSKI CENTER za glasbeno vzgojo Emil Komel obvešča, da se bo glasbeni pouk začel v ponedeljek, 15. septembra. Za vpise in informacije se lahko zgledate na tajništvo šole na Drevoredu 20. septembra 85. Urnik tajništva od 9. do 12. ure in od 17. do 18.30. Telefon in fax 0481 532163, 0481 547569.

GLASBENA MATICA obvešča, da poteka vpisovanje za šolsko leto 2003/04. Informacije na tajništvo šole v Gorici, ul. della Croce 3. od ponedeljka do četrtega od 11. do 15. ure (tel. 0481 531508).

DAROVI

ZA MISIJON Danila Lisjaka: Š.A. 100,00 €.

ZA MISIJON p. Kosa: N.N. Rupa 75,00; N.Z. Trst 100,00; dr. Andrej Zaghet 50,00 €.

ZA CERKEV v Gabrjah: Stana in Efrem v spomin na svaka Vinkota 30,00; druž. Urdih in Moraro v spomin na mamo Gizelo 60,00; M.M. za cvetje 30,00; Danila in Tatjana v spomin na moža in očeta Vinkota Levstika 300,00; Werner Florenin 50,00 €.

ZA ZVONOVE na Vrhu: N.N. 300,00; Letizia Visintin Devetak v spomin na moža 50,00; N.N. 20,00; Dario Fantin za cvetje 50,00 €.

ZA CERKEV na Peči: hčerki Anica in Milojka z družinama v spomin na mamo Berto 150,00; Erika v spomin na nono Berto 70,00; svaki in svakinje ter nečaki v spomin na Berto za cvetje 100,00z.

ČESTITKE

S Centra Komel izrekamo dobrodošlico Terezi in Veroniki, ki sta se pridružili bratcem Mateju in Nikolaju ter osrečili družino naše profesorice Valentine in našega predsednika Damjana Hledeta. Čestitke in voščila!

Deželni svetovalec SSK dr. Mirko Spazzapan čestita MePZ Hrast in dirigentu Hilariju Lavrenčiču za izreden uspeh na vsedravnem tekmovalju pevskega zbora v Arezzu. Doberdobski zbor je znova dokazal, da sodi v sam vrh pevskega sestavov ne samo v Sloveniji, ampak tudi v Italiji, to pa je za zamejce še posebno pomenljivo. Kulturna ustvarjalnost na visoki ravni: to bi moralo biti gibalo našega dela v manjšinskem prostoru, da bomo tudi v Evropi pomembni in zaznavni. Vno- vič priscrne čestitke.

SOŽALJE

Stranka Slovenske skupnosti izreka globoko in občuteno sožalje družini Sirk ob težki izgubi drage Ileana.

IN MEMORIAM

Bernarda Malič

V torek, 2. septembra, smo spremili na božjo njivo Bernardo Malič, po domače Berto. Pogreba se je udeležila lepa množica ljudi. V slovo pa so ji zapeli domači pevci.

Pokojna Berta se je rodila leta 1918 proti koncu prve svetovne vojne v begunstvu v Št. Rupetru na Dolenjskem. Njeni starši so bili doma s Krasa, in sicer iz zaselka na Fajtovem hribu. Po vojni pa so se preselili v Sovodnje, kjer so si nanovo zgradili dom. Tako je Berta preživela svojo mladost v Sovodnjah in se je poročila na Peč s Pepijem Maličem. V družini so se jima rodili hčerki Milojka in Anica, ki sta si na Peči ustanovili svoje družine.

Zadnja leta je za Berto z vso ljubeznijo skrbela hčerka Anica. O pokojni Berti bi napisal tole: bila je tiha in skromna, vseskozi delavna žena, ki je z vsem srcem ljubila in obdelovala domačo zemljo. Imela pa je tudi preprosto, a živo vero. Posebno ljubezen je gojila do Svetogorske Marije.

Naj ji bo lahka domača zemlja.

KOROŠKA

Neurje tudi v Zilji

Za Blače in Ukve!

Neurje, ki je usodno prizadelo Kanalsko dolino, so občutili tudi v Zilji. Po telefonu sem v sredo poklical gospo Jeleno Leiler iz Blač, ki mi je zelo nazorno predstavila sedanje stanje v tej mali vasi, ki je utrpela veliko škodo.

"Situacija se pri nas počasi pomirja. Pri meni doma se ni nič zgodilo, pri sosedih pa. Živci vsem počasi popuščajo, vsi se zavedajo velike nevarnosti.

Vse se je začelo v petek. Zemlja je bila zaradi suše suha kot led. Zaradi močnega dežja je vse začelo pokati. V cerkvi so našli dvajset metrov visoko smreko s koreninami vred. Situacija je res nepopisna. Avtomobile je kar zmečkalo, kot da bi bili iz papirja.

Vodovod je pri nas popolnoma uničen. Vodo nam dostavljajo s helikopterji. Na vasi imamo še zalogo sicer nepitne vode. Telefonsko je pol vasi odrezanih od sveta.

Hiše sicer še stojijo, vendar so ponekod pritičja popolnoma uničena. Ljudje so se pre-

selili v višja nadstropja.

Prostovoljcev in vojakov je bilo v dneh po katastrofi veliko, skoraj 400 jih je bilo. Sina in dva vnuka ne vidim pravzaprav od petka, saj pomagajo kot vsi ostali na vasi pravzaprav dan in noč.

Podobno neurje se je zgodilo pred sto leti, tako v Blačah kot v Ukvah. Tedaj so se v obeh vaseh zaobljubili, da bodo na zadnjo soboto v avgustu privedli farni praznik in romanje na Višarje.

Ljudem se danes godi pre-dobro in so pozabili na zaobljubo. Pred sedmimi leti smo doživeli manjše neurje, letos pa je to prišlo prav na dan zaobljube.

Bog daj, da bodo ljudje spet prišli k pameti. Vesela sem, da sem stara. Mladim se ne obeta nič dobrega. Starejši smo nasploh bolj preboleli tudi to, za mlajše pa je bila ta morda prva večja življenjska preizkušnja. Nesreča je ljudi zopet združila. Sicer pa, kot sem zapisala v svojih spominih z na-

slovom *Blače so drugačne*, ljudje nikjer ne potegnejo vkup kot prav v Blačah."

V Ukvah sta se minuli teden mudila tudi tajnik Krščanske kulturne zveze (KKZ) Nužej Tolmajer ter poslovodni tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) Aleksander Mak, ki nam je takole opisal pomen zbiralne akcije v pomoč Ukvam in Blačam. Inicijatorji nabirke na Koroškem so Narodni svet koroških Slovencev, Enotna lista, celovška Mohorjeva, Nedelja, Novice, Zveza Bank, Posojilnica Bank: "Iz Ukve sem se vrnil pretresen, kajti tam sem doživel moč narave in minljivost človeka. V hipu nekaj sekund so

tam kajšnji prebivalci izgubili vse to, kar so si z velikim trudom ustvarili vse življenje. Naša zbiralna ak-

cija je le ena izmed številnih, kdor pa misli, da je njegov prispevek le kapljica v morju, se je krepko zmotil. Prispevek vsakega posameznika je neprecenljiv, kajti v njem se skriva pripravljenost darovanja. Že zdaj se iskreno zahvaljujem vsem vam, ki ste in boste darovali v ta namen."

Denar zbiralne akcije bodo nakazali na faro Blače, v Ukvah pa bodo denar darovali župniku Gorjupu oz. predsedniku slovenskega kulturnega središča Planika Rudiju Bartolothu. V ta namen je na voljo naslednji tekoči račun: Zveza Bank, Konto: 1000-39925, BLZ: 39100.

Peter Rustja

Zapleti pri novem tedniku "Novice" in/ali kultura?

Obe kulturni krovni organizaciji na Koroškem pozorno in zaskrbljeno opazujeta dogajanje v zvezi z najnovejšimi razpletmi pri skupnem časopisu *Novice*. Krščanska kulturna zveza (KKZ) je z ostrim tiskovnim sporočilom komentirala odločitev družabnikov družbe Slomedia, ki izdaja tednik *Novice*, da zaradi finančnih razlogov ne zasede prostega mesta kulturnega urednika. Dosedanja urednica Jana Jelen je namreč po štirih mesecih dela odšla na novo delovno mesto kot upraviteljica prenovljene knjigarnice Drava. Zmanjšanje finančnih prispevkov pa so povzročile še nekatere druge spremembe pri časopisu: tudi delovno razmerje z dosedanjim finančnim direktorjem

Joachimom Lesjakom ne bo podaljšano, prav tako pa v naslednjih tednih načrtujejo skrajšanje obsega časopisa. KKZ v svojem sporočilu označuje varčevanje na račun kulture kot "lahkomiselno in skrajno neodgovorno".

Za mnenje o tem vprašanju smo zaprosili tudi tajnika Slovenske prosvetne zveze (SPZ), dr. Janka Malleja, ki je v bistvu potrdil zaskrbljenost prav zaradi zmanjšanja prisotnosti kulturnih poročil v sedaj edinem skupnem tedniku obeh krovnih organizacij na Koroškem:

"V kakšni meri je kulturno delo koroških Slovencev me-

dijsko prisotno, je pravzaprav vprašanje, kakšen pomen pripisujemo kulturi. Prepričan sem, da je kultura najbolj izrazit člen narodne identitete, kulturno ustvarjanje samo pa najbolj učinkovit stimulator za avtentičnost slovenske kulture. Vendar primanjkuje uvidnosti in pripravljenosti, da bi to vlogo, ki jo ima kultura, s poročanjem, komentiranjem in s kritiko podpirali tudi slovenski mediji na Koroškem.

Dejstvo je, da se največ dogaja prav na kulturnem področju. Zato bi bilo potrebno, da bi v *Novicah* - v skupnem časopisu koroških Slovencev - prav vsi žanri kultur-

nega dogajanja prišli tudi do izraza. Dvomim, da to nalogo lahko opravlja en sam kulturni urednik. Vidim pa možnost v tem, da uredništvo k sodelovanju povabi ne samo poročevalce kulturnih prireditelj, pač pa kompetentne glasbene, gledališke, literarne, likovne in druge kritike, komentatorje... Teh je kar nekaj v vrstah koroških Slovencev, pa tudi drugod.

Bolj kot vprašanje zasedbe kulturnega urednika pri *Novicah* se mi zdi pomembno, da uredništvo organizira mrežo sodelavcev, ki naj bi skrbeli za produktiven preprih in izmenjavo mnenj o kulturnem dogajanju med koroškimi Slovenci. Če bi k temu kulturni urednik kaj pripomogel, tem bolje."

Peter Rustja

GLOSA JURIJ PALJK

O pisankah

In skorajda bi še dodal, da bi najraje zapisal še o risankah kakšno, a se bojim, da bi potem bralci raje obrnili list, kot pa da brali še eno zgodbo o risankah, ki jih gledajo njihovi otroci doma že preveč po televiziji. In vsi tisti, ki imate doma otroke, veste, da se po nekaj letih dobesedno najes tako risanih filmov ljubeznivega in nikdar zlomljivega kojo-ta Willyja kot tudi raznih "Miki mišk in Topolinov", da o japonskih robotih in raznih "Power rangerjih" ne rečem nobene.

Tako raje tvegam, da mlajši rod, če že bere, vsaj iz naslova glose ne bo takoj vedel, kaj in o čem sploh pišem, ko pa ne ve, kaj pisanka sploh je.

Da je to, kar sem zapisal, res, pričča tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika, ki pod geslom pisanka najprej pove, da je to velikonočno pobrajano jajce, in šele v naslednjem geslu vzemo, da smo pisanko nekdanje imenovali tudi "zvezek, ki ima črte".

Tako: pisanka je zvezek, ki ima črte. Danes imajo zvezki tudi kvadratke in bele liste, so pisani in vseh mogočih in nemogočih oblik, so taki, ki ima-

jo na platnicah junake iz risank za najmlajše in taki, ki so punčkam namenjeni, saj se s platnic smehljajo razne "Barbie punčke".

Potem so tu še zvezki za dijake, taki, ki imajo na naslovnih sončne zahode v nesramno krvavih in kičasto toplih barvah, da dekleta, ki hodijo v srednjo in višjo srednjo šolo, lahko med poukom dolgačasne učiteljice slovenščine sanjajo o belem princu na črnem konju, ki bo prijel čez goro, kjer sonce zahaja, in jih bo seveda s seboj vzel na konja, nakar bosta..., potem navadno šolski zvonec zazvoni in belega princa na črnem vrancu ni več, je le še čista proza še bolj dolgočasnega profesorja matematike. Za fante so na platnicah razni Michaeli Jordani ali pa nogometni klubi z Ronaldom na čelu, če že ravno kakšnih fotografij fotogeničnega Che Guevare nivoč, ki je tudi že odšel v ropotarnico zgodovine in ni več v modi, kot je bil še pred nekaj leti.

Skratka, lahko zapišemo, da so pisanke danes še bolj pisane, kot so nekoč bile. Zvezki so vedno odraz člo-

veka in tisti, ki smo že malo v letih, kaj šele naši starši, ki so zvečine še pisali na tablice, vemo povedati, kakšen križ smo imeli z zvezki. Zvezki so bili dražje, ki so jo starši kupili ob začetku šolskega leta, nato smo jih morali doma oviti v debelejši papir ali celo v najlonsko folijo, ko je le-ta prišla in bila na voljo, "da se zvezek ne umaže, kajti zvezek mora biti vedno čist", kot je poučno povedala mama in zraven dodala, "da ne bodo v šoli mislili, da smo pri nas doma umazani!"

In smo šli v šolo, s torbami smo šli, ker takrat nahrbtnikov vseh barv še ni bilo, ampak smo hodili s sposojenimi ali podedovanimi šolskimi torbami, nekateri smo imeli prave "aktovke", take, kakršnih danes ne rabi za šolo noben šolar več. Po mojem tudi zato ne, ker bi bil preveč drugačen od sošolcev in zato v posmeh vrstnikom, tarča njihovega režanja. Zraven smo dodali še nekaj knjig, gotovo ne ton knjig, ki jih morajo otroci danes tovoriti na ramenih in, mimogre-

de povedano, po moje nihče, zares nihče ne ve, zakaj morajo že osnovnošolske torbe danes tehtati dvajset kilogramov, a tako je.

Zvezek je moral biti vedno čist in zato smo tisti, ki smo pisali že od malega grdo in nismo imeli nobenega posebnega posluha za lep opis, kaj šele za lep opis, morali "pisati najprej na umazano", se pravi, da smo najprej pisali na liste papirja in smo nato morali nalogo še enkrat "prepisati na lepo v zvezek".

Pa se nas je vseeno vedno našlo še nekaj nesrečnežev, ki nam je uspelo tudi v čiste zvezke pri prepisovanju napraviti vedno dovolj pack in lepopsnih napak, da smo imeli ob koncu leta kaj klavmo oceno v lepopsu. Se še spominjate črnila in tistih peres, s katerimi smo pisali? Kakšne fantastične madeže smo uspeli z njimi v čiste zvezke narediti! Kako lepo črne in temno modre prste smo od črnila imeli, saj pivnik ni nikdar dovolj črnila popil, da se mi otroci ne

bi tudi umazali! Pa danes mladi sploh vedo, kaj je pivnik?

Se še spominjate, kako je mama naravnost proseče gledala nekam v nebo, ko ste prišli domov, na fante mislim, in ste ji pokazali, kako se vam "je čisto slučajno polilo črnilo in ga je nekaj še bolj slučajno padlo na hlače"? Se še spominjate, kako je oče strogo vzel vaše zvezke v roke in vas oštel, ker ste jim naredili veliko "uhljev", zavihkov, "ki jih zvezek in nobena knjiga nikdar ne smeta imeti!"

Se še spominjate pisank, v katere ste pisali prve šolske naloge in jih je učiteljica vedno odnesla s seboj domov in jih prinesla šele takrat nazaj, ko je doma z rdečim peresom pregledala vašo nalogo in ste nato morali pisati popravo?

Nakaj lepega je bilo v tistih pisankah, ki jih danes ni več.

Najprej je bilo lepo to, ker smo takrat bili otroci, a tega, da je lepo, takrat nismo vedeli, in morda je prav tako.

Potem je bilo lepo zato, ker so bile naše pisanke še skromne in smo se skromnosti naučili tudi preko njih, saj smo vedeli, da "ne smemo vanje

senskem deževju. Tudi glavna ulica v vasi je skoraj povsem očiščena. Med drugim so vsaj zasilno utrdili tudi poti ki vodi na planino, zlasti del ceste nad žago. Neurje pa je močno prizadelo tudi samo planino, kjer je voda razrila travnike in pašnike, kar bo gotovo močno prizadelo živinorejo na tem področju. V tem tednu je sicer spet začela obratovati slovit ukljanska zadržna sirarna, kar je dalo Ukljanom novo moč in voljo za delo.

Če za te posege na infrastrukturah skrbijo gasilci in civilna zaščita, so domačini in prostovoljci, med katerimi so bili konec minulega tedna tudi številni naši skavti, hoteli s čiščenjem pritičnih prostorov hiš, iz katerih je bilo potrebno odstraniti naplavljeni material. Ljudje se sicer bojijo novih padavin in civilna zaščita je odredila posebne varnostne ukrepe z rednim nadzorom najbolj izpostavljenih in ogroženih točk, a povsem očitno je, da niso izgubili poguma in življenjske volje, kar je bilo lepo občutiti tudi v nedeljo, ko je v Naborjetu župnik Mario Garjup med mašo krstil otroka. Župnijska skupnost je medse sprejela novega člana, svetlo upanje za vso Kanalsko dolino.

"Višarje pojejo" za Kanalsko dolino
KŠD Rojanski Krpan vabina pevske srečanje Višarje pojejo, ki bo v nedeljo, 21. septembra, ob 13. uri na Sv. Višarjah. Srečanje bo tudi letos organizirano v sodelovanju s Slovenskim kulturnim središčem Planika. Tokrat se bo na Sv. Višarjah zbralo šest pevskih skupin iz Slovenije, Koroške in Furlanije-Juljske krajine. Prispevke, ki jih bodo privedli zbrali med koncertom, bodo v celoti namenili prizadetim prebivalcem ob poplavih Kanalske doline. Vabljeni!

Tako sredi tedna že začeli polagati temelje za zasilni most, ki naj bi z dolino ponovno povezal vas Pietratagliata nad Tabljo, ki je bila vse od petka povsem izolirana. Začeli so tudi z načrtovanejem novega trajnega mostu, ki naj bi ga ob ugodnih vremenskih razmerah zgradili v nekaj mesecih. V samih Ukvah so predvsem hoteli s poglabljanjem in urejanjem struge potoka, po katerem nosi vas ime, saj je to bistvene važnosti, da se zaščiti vas pred novimi možnimi poplavami ob napovedanem je-

čekati kar tja v en dan, ampak lepo pisati", kot sta doma žugala oče in mati.

Bilo je lepo tudi zato, ker smo poslušali zgodbe staršev in nonotov o tem, kako so oni pisali na tablice in so se sami spominjali tudi ljudi, ki niso še vsi znali pisati.

Se danes se spominjam prvega nalivnega peresa in tega, kako sem vanj "potegnil" črnilo, bilo je "eno tistih s pum-pico", na poteg, šele kasneje je prišlo prvo pero Pelikan: čisto črno-zeleno bogastvo!

Pred časom sem doma vzel v roke pisanko iz svojih osnovnošolskih let: zadišala je po času, ki ga ni več, po otroštvu in pred seboj sem zagledal učiteljico Pavlo, učiteljico Vero, zagledal sem sošolce.

Danes mi je žal, ker svojim otrokom ne morem na noben način dopovedati, kaj je prava pisanka. Poznajo samo zvezke, tiste, ki jih lahko kupiš povsod: v marketu, knjigarni, povsod, kot toliko drugih reči, kot potrošno blago, kot vse.

Upam, da bodo sami spoznali, da se vsega v marketu ne da kupiti!

paljk@noviglas.it

Prve pomirljive izjave in napovedi o možnem razpletu krize med Slovenijo in Hrvaško

Izhod na odprto morje naš nacionalni interes, pri katerem ni popuščenja

Zaradi uvajanja poklicne vojske nič več vpoklica nabornikov

Kriza v slovensko-hrvaških odnosih je še zmerom glavna tema slovenske politike. Vlada, politične stranke, tudi tiste v opoziciji, ter javnost odločno nasprotujejo nameni Hrvaške, da razglasi t.i. izključno gospodarsko območje na Jadranskem morju, s katerim bi preprečila izhod Slovenije na odprto morje. V Sloveniji je bila o tem dosežena enotnost oblasti in državljanov, kakršne že dolgo ni bilo. Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel (na sliki), minister za evropske zadeve dr. Janez Potočnik, minister za kmetijstvo, prehrano in gozdarstvo Franc But, pa predstavniki raznih političnih strank s stališči in pravicami Slovenije na morju seznanjajo tuje državnike in organizacije, zlasti pa predstavnike evropske komisije (vlade). Zunanji minister dr. Dimitrij Rupel je pogleda Slovenije na spor s Hrvaško podrobno pojasnil tudi italijanskemu zunanjemu ministru, španski zunanji ministrici in Riccardu Illiyu, predsedniku deželne vlade Furlanije-Juljske krajine, ki je pred dnevi uradno obiskal Ljubljano.

Kljub temu da hrvaški zunanji minister Tonino Picula in predstavniki političnih strank v sosednji državi javnim občilom še zmeraj dajejo žaljive izjave o slovenskih stališčih glede razglasitve izključne gospodarske cone na Jadranskem morju, pričemer poskušajo kompromitirati zlasti zunanjega ministra dr. Dimitrija Rupla, se kažejo prvi znaki o možnem razpletu krize. Slovenski zunanji minister celo meni, da krize

v odnosih med Slovenijo in Hrvaško sploh ni, po njegovem pa bi zaplet glede nameravane razglasitve izključnega gospodarskega pasu na Jadranskem morju z dobro voljo Zagreba in Ljubljane lahko rešili v nekaj dneh. Na pomirljivejši tone je očitno vplivala EU. V evropski komisiji so namreč opozorili, da nimajo pristojnosti pri re-

ševanju zapletov na morju, toda se odločno zavzemajo za strpnost, pogovore in rešitev krize skladno z evropskim duhom in merili. Ta izhodišča zdaj ponavljajo v Ljubljani in Zagrebu, čeprav javna občila na Hrvaškem omenjena stališča EU tolmačijo tako, kot da so uperjena proti Sloveniji.

Kaj se bo v zvezi s krizo v odnosih med Slovenijo in Hrvaško dogajalo v naslednjih dneh, tednih in nemara tudi mesecih, ni mogoče natančno predvideti. Na voljo je zgolj nekaj domnev. Spodbudno je, da so na izrednem zasedanju Sabora (parlamenta) prejšnji teden zavrnili zahtevo opozicijskih strank, naj Hrvaška takoj razglasi izklju-

čno gospodarsko cono na Jadranskem morju. Hrvaški premier Ivica Račan se zavzema za pogajanja s Slovenijo zato, "da bi odstranili ovire v odnosih med državama".

Vendar naj po njegovem mnenju svojo dobro voljo za pogovore Slovenija pokaže, s tem da se veleposlanik Peter Bekeš, ki je na posvetovanjih v Ljubljani, vrne na svoje službeno mesto v Zagreb.

Razloge Hrvaške, da razglasi omenjeno gospodarsko cono, bodo uradno prvič obravnavali na sestanku pravnih strokovnjakov iz obeh držav, ki naj bi bil v torek, 16. septembra, v Ljubljani. Po mnenju nekaterih poznavalcev celotne problematike se Hrvaška razglasitvi omenjene cone ne bo odrekla. Nemara jo bo razglasila na zadnjem zasedanju Sabora, ob koncu oktobra, pred državnoborski volitvami na Hrvaškem. Spet drugi pa pričakujejo, da Hrvaška gospodarske cone na morju ne bo razglasila pred 25. in 26. novembrom, ko bo v Benetkah v okvirju EU ministrska kon-

ferenca o trajnostnem razvoju ribištva v Sredozemlju. Njen namen bo doseči dogovor o skupnem upravljanju ribolovnih virov, ki si jih delijo vse države, torej tudi Slovenija. Ob vsem tem pa je zanesljivo, da se Slovenija ne bo odrekla pravici do vstopa na odprto morje. Ob morebitni razglasitvi gospodarske cone pa ima Slovenija domnevno pripravljene protiukrepe, o njih pa vlada za zdaj še molči.

KORUPCIJA OB ZAMENJAVI OPERACIJSKIH MIZ V LJUBLJANSKEM KLINIČNEM CENTRU

Lokalni uradi za obrambo nabornikom oktobrske generacije vojakov ne bodo poslali pozivov, naj se javijo na svojo državljansko dolžnost. Tako je slovenska vojska dokončno opustila naborniški sistem in postala povsem poklicna. Zadnji naborniki bodo služnje končali konec tega meseca, prve poklicne vojake pa bodo vojašnice sprejele januarja prihodnje leto.

Velik odziv slovenske javnosti je prejšnji teden vzbudil domnevni primer korupcije v ljubljanskem kliničnem centru. V upravnem nadzoru ob zamenjavi operacijskih miz so namreč ugotovili, "da so v kliničnem centru na veliko zavajali in zapravljali javni denar". V omenjenem poslu so namreč porabili nad 600 milijonov tolarjev preveč. Celoten primer sedaj obravnavajo tožilstvo, ministrstvo za zdravje in tudi vladni urad za preprečevanje korupcije.

Marjan Drobež

Osrednja prireditve bo v nedeljo, 14.t.m.

Proslavljanje 60-letnice goriške fronte na obeh straneh meje

Prof. Aldo Rupel iz Gorice je napisal brošuro o ljudski vstaji v septembru leta 1943, v kateri so sodelovali tudi italijanski protifašisti.

V Novi Gorici in drugod na Goriškem potekajo razne prireditve in druge slovesnosti v spomin na začetek vseljenske vstaje zoper okupatorje na Primorskem. Začela se je neposredno po kapitulaciji Italije 8. septembra leta 1943, največje razsežnosti pa je dobila na t.i. goriški fronti. Pod tem nazivom pojmujejo boj partizanskih enot, ki so na območju od Ronk, prek Doberdoba in Mirna, Vrtojbenkega polja, Šempetra pri Gorici, Solkana do Vrhovelj v Goriških Brdih preprečevale nemškim enotam preboj iz Gorice. Goriško fronto sicer različno presojuje, po nekaterih mnenjih naj bi na njej po nepotrebnem padlo precejšnje število premalo izurjenih in usposobljenih borcev. Vendar je dejstvo, da je bila goriška fronta, dolga 25 km, redek primer uporabe frontalnega bojevanja v osvobodilni vojski na Slovenskem. V bojih so sodelovali tudi italijanski protifašisti, pretežno delavci iz Tržiča (Monfalcone) in iz Furlanije, s čimer so polagali temelje za sedanje odnose in sožitje med slovenskim in italijanskim narodom vzdolž meje na Goriškem. Podrobneje tedanje dogodke, upoštevaje tudi sodelovanje italijanskih protifašistov v vseljenski vstaji, opisuje prof. Aldo Rupel, družbenopolitični delavec iz Gorice, v brošuri z naslovom *Ljudska vstaja v septembru leta 1943*. Delo je napisano v slovenskem in italijanskem

jeziku, brošuro pa je predstavil na častniški konferenci organizatorjev proslav v Novi Gorici 2.t.m.

Na goriški fronti naj bi v raznih enotah sodelovalo okrog pet tisoč borcev. Proti njim je nemško poveljstvo moralo uporabiti tudi elitne enote, vseh sodelujočih naj bi bilo okoli petdeset tisoč, preden je njihova vojska z veliko ofenzivo 25. septembra prebila goriško fronto. Ofenziva se je nato usmerila v Vipavsko dolino, udeleženci bojev na goriški fronti pa so se umaknili v hribe nad Ajdovščino. Nemškemu poveljniku se je domnevno zdelo neverjetna predvsem neustrašenost partizank, ki so se bojevale na območjih okrog Gorice.

V okviru zelo obsežnega proslavljanja šestdesete obletnice goriške fronte so v Solkanu, kjer so imeli v spomin na omenjeni dogodek krajevni praznik v soboto, 6.t.m., na pročelju osnovne šole odkrili spominsko obeležje goriški fronti. Mestni svet mestne občine Nova Gorica je tudi v soboto, 6. septembra, imel slavnostno sejo. Na njej so podelili tudi letošnje nagrade oz. druga priznanja mestne občine za služnim posameznikom, društvom in organizacijam. Župan Mirko Brulc je v slavnostnem govoru predstavil in utemeljil tudi pobudo za ustanovitev evropske čezmejne regije na Goriškem. Seje so se udeležili tudi predsednik slovenskega parlamenta Borut Pahor, župani sosednjih občin na Goriškem, župani slovenskih občin iz goriške pokrajine, predsednik goriške pokrajine Giorgio Brandolin, župan Gorice Vittorio Brancati, predstavnik Sveta slovenskih organizacij v Gorici Janez Povše ter Livio Semolič, predstavnik SKGZ v Gorici.

Večja slovesnost je bila v soboto popoldne v Čepovanu, kjer so počastili stoto obletnico tamkajšnjega galskega društva.

Največja slovesnost ob šestdeseti obletnici goriške fronte, ki jo bodo TV in radijske postaje v Sloveniji neposredno prenašale, bo v nedeljo, 14. septembra, ob 13. uri v športnem centru družbe HIT v Šempetru pri Gorici. Osrednji govor bo imel Anton Rop, predsednik slovenske vlade, udeležence pa naj bi pozdravila tudi predsednik goriške pokrajine Giorgio Brandolin in predstavnik občine Gorica. Organizatorji so na slovesnosti ob obletnici vseljenske vstaje pred šestdesetimi leti povabili tudi koprškega škofa Metoda Piriha in prvega komandanta IX. korpusa Ladislava Ambrožiča-Novljana.

M.

Svetovalec na hrvaškem veleposlaništvu v Ljubljani se opravičuje Slovenskim turistom, ki na Hrvaškem doživljajo neprijetnosti

O nestrpnosti in žaljivem odnosu do Slovencev, ki letujejo na Hrvaškem, je pisala tudi znana zagrebška revija Globus

Letos se je veliko število Slovencev, ki svoje počitnice običajno preživljajo na hrvaški obali vzdolž Jadranskega morja, pritožilo zaradi slabega odnosa do njih. Gre tudi za primere šikaniranja, groženj in celo fizičnih napadov. Pri tem naj poudarimo, da na Hrvaškem vsako leto letuje okrog 900 tisoč turistov iz Slovenije, ki zavzemajo drugo mesto med vsemi tujci, ki prihajajo na Hrvaško. Po številu obiskovalcev je pred Slovenijo samo Nemčija.

Slabši odnos gostinskih in turističnih delavcev, uslužbencev v hotelih in restavracijah in mnogih t.i. "navadnih ljudi" na Hrvaškem do slovenskih obiskovalcev pripisujejo napetim odnosom med državama Slovenijo in Hrvaško, v tem okviru tudi javnim občilom, ki vodijo

napadalno kampanjo zoper Slovenijo, ki odločno nasprotuje nameram Hrvaške, da si prisvoji slovenski del Jadranskega morja.

Da ne gre za posamezne, ampak za mnoge primere slabega odnosa in nestrpnosti do slovenskih obiskovalcev turističnih območij na Hrvaškem, je v daljšem članku potrdila tudi znana in razširjena zagrebška revija *Globus*.

Časnikarka Ines Sabalič je v prispevku z naslovom *Zadnji modni krik hrvaškega šovinizma proti slovenskim turistom* napisala tudi naslednje: "Koliko presenečen je bilo v letošnjem poletju na Hrvaškem. Pred nekaj leti so bili Slovenci še dobri sosedje, edini, s katerimi smo se razumeli. Sedaj pa smo postali do njih nestrpni. Ogor-

čeni smo postali na slovenske voznike avtomobilov, lastnike vikendov, slovenske obiskovalce turističnih kampov. Gre za novo antipatijo, ki je nevarna, ker se lahko razvije v rasizem in šovinizem".

Slovenecem, ki so na Hrvaškem doživeli neprijetnosti, se je poizkušal opravičiti tudi Berislav Jurčič, svetovalec na hrvaškem veleposlaništvu v Ljubljani. Zapisal je: "Resnično nam je žal in opravičujemo se vsakemu gostu, ki je pri nas brez razloga doživel kakšno neprijetnost. Slovenski turisti so pri nas zelo cenjeni in dobrodošli".

Zagotovo pa ni prepričljiva njegova trditev, "da je neprijetnih pripetljivajev malo in se dogajajo tudi gostom iz drugih držav".

Založba Karantanija odprla knjigarno v Novi Gorici

Založba Karantanija, ki jo vodi David Tasič in je ena med najbolj uspešnimi v Sloveniji, je svojo poslovno enoto oz. knjigarno odprla tudi v Novi Gorici. Prostore je dobila v obnovljenih prostorih turističnega društva na Delpinovi ulici 12, torej v središču mesta, kjer si obeta veliko obiskovalcev oz. kupcev. V lokalni založbi Karantanija, a tudi dela drugih slovenskih založb. Sedanja ponudba obsega okrog tisoč naslovov raznih del, to pa pomeni, da je na voljo skupaj približno deset tisoč knjig z najrazličnejših področij. Seveda pa bodo ponudbo sproti prenavljali, večali in bogatili. Kmalu bodo v novi knjigarni uredili tudi antikvariat, v katerem bodo na voljo knjige, ki sodijo v t.i. knjižno zapuščino iz Slovenije in iz tujine, za katere je zlasti med zbiralci in ljubitelji takih del precejšnje zanimanje. V Novem glasu smo pred časom poročali, da sta knjigarno odprli tudi dve zasebnici v ulici Gradnikove brigade. Žal pa bosta to knjigarno v kratkem zaprli. Pravita, da ne moreta plačevati tolikšne najemnine (160.000 tolarjev mesečno), kot jo zahteva lastnik lokala.

Pri gradu v Kromberku zgradili amfiteater

Pri gradu v Kromberku, v katerem so tudi vodstvo in zbirke Goriškega muzeja, so končali gradnjo amfiteatra. Lokacija je dobro izbrana in primerna, saj je amfiteater umeščen v naravno okolje s parkom in drevjem. Uporabljali ga bodo za najrazličnejše prireditve na prostem, kot so koncerti, pevski tekmovanja in razni nastopi. V novem objektu bo prostora za 300 gledalcev, načrt za amfiteater je zasnoval arhitekt Aleš Vidič iz Nove Gorice, stroški gradnje pa so znašali okrog 25 milijonov tolarjev. Sredstva za naložbo sta prispevala Mestna občina Nova Gorica in Ministrstvo za kulturo.

Nasveti varčevalcem

Negativne realne obrestne mere

Varčevalec, ki je na finančnih tržiščih prisoten v slogu ameriškega reka: "Kupuj, ko ceste krvavijo", je danes lahko zadovoljen. V prvih osmih mesecih tekočega leta so svetovni borzni tečaji v stalnem vzponu. Ameriški borzni indkx "Dow Jones" se je tem v časovnem razmahu okrepil za več kot za 14 %, italijanski "Mibtel" pa za skoraj 9 % (glej tabelo). Znatno boljše se je odrezal ameriški tehnološki indeks "Nasdaq", ki je narasel za več kot 37 %. Na isti valovni dolžini delujeta najpomembnejša azijska trga v Tokiu in Hong Kongu. Delnice na Japonskem (indeks Nikkei) so povprečno porasle za 24,61 %, v Hong Kongu (indeks Hang Seng) za +17,37. Nekatere posamezne delnice kotirane v sklopu ameriškega indeksa Standard & Poor so dosegle izredne rezultate (Avaya +377,27; Williams Cos. +300,44; Dynegy +200,98). Bolj znana vrednostna papirja iz evropskega tržišča Alcatel in France Telecom sta se povzpela za +127,91 % oziroma za +58,65 %. Vlagatelj "obratnega duha" je prav v najbolj negativnem trenutku preložil delniško naložbo v obvezniško ali zahteval povratek kapitala in s tem udeležil izgubo. Pri tem ni upošteval dejstva, da izgube lahko nadoknadi samo s prisotnostjo na delniškem trgu. S vztrajanjem po nasvetu nekaterih finančnih posrednikov samo pri gotovih oblikah varčevanja bo postala ta strateška napaka v današnjem položaju še bolj izrazita. Varče-

vanje v državne obveznice (realen donos - 0,65 %) ali v poštne knjižice (realen donos - 1,05 %) pri letni inflacijski stopnji 2,8 % ima namreč že nekaj mesecev negativen predznak (glej tabelo). Dejansko investitorji bančnih in poštinih depozitov ne ohranjajo več realne vrednosti deponiranih sredstev.

Vlagatelji seveda niso poklicani, da v tem trenutku vse svoje prihranke preusmerijo v delniške trge. Smotrno pa je, da v osebni investicijski program poleg obvezniške komponente vključijo tudi delniško. Delež slednje je lahko tem večji, večja sta nagnjenost za tveganje in časovni razmah, ki zaobjema investicijski načrt. Investitorji, ki ne razpolagajo z visokimi vsotami, se lahko odločijo za vlaganje po vsaj 50,00 evrov mesečno v delniške investicijske sklade.

Optimizem na finančnih trgih sloni na očitnem izboljšanju gospodarske konjunktive vodilne gospodarske velesile v svetu. Porastek BDP v ZDA je namreč v drugem tromesečju presegel vsa pričakovanja (+ 3,1 %). Produktivnost ameriškega gospodarskega sistema v istem obdobju je porasla za + 6,8 % (napoved ekonomistov + 6,4 %). Nad pričakovanji so v mesecu juliju narasla tudi naročila ameriškim podjetjem (+ 1,6 %). Ameriška Centralna Banka je že pripravljena na dvig osrednje obrestne mere, ker meni, da se gospodarske razmere obračajo na bolje.

Stojan Pahor

DONOSNOST RAZNIH OBLIK NALOŽB IN LETNA INFLACIJA
(od 1.1.2003 do 1.9.2003)

POŠTNE KNJIŽICE	DRŽAVNE OBVEZNICE	LETNA INFLACIJA	BORZNI INDEKS MIBTEL	BORZNI INDEKS DOW JONES
+ 1,75%	+ 2,17%	+2,80%	+ 8,88%	+ 14,17%

Dežela / Končno izpolnjene obveze zakona o lovu

Škoda po divjadi izplačana

Dežela Furlanija-Juljska krajina je Tržaški, Goriški, Videmski in Pordenonski pokrajini dodelila skupno štiristo tisoč evrov, s katerimi bodo poskrbele, da bodo kmetovalci, ki so utrpeli škodo po divjadi, dobili primerno odškodnino. "Ta vsota bo po našem mnenju zadostovala, da bodo pristojni organi izplačali tiste prošnje, ki so bile vložene do leta 2002, saj smo pri tem upoštevali najvišje možne mere v skladu s paktom stabilnosti," je izjavil deželni odbornik za kmetijstvo Enzo Marsilio. Pogovori so stekli že maja letos, ko so pristojni določili kriterije, s katerimi so odmerili vsaki pokrajini svoj delež. Končni znesek pa je postal znan šele julija. Pomoč kmetom je bil le prvi in izredni ukrep deželnega

sklada, ki bo prevzel finančno breme za redno upravljanje, v katero spada podpora loviščem za okoljevarstvene posege in v bodoče poravnane škode pri avtomobilskih nesrečah, ki so jih povzročile ali so bile v njih vpletene divje živali. Sklad je sicer ustanovil deželni svet Furlanije-Juljske krajine z zakonom 30/1999, za njegovo udeležanje pa je bilo potrebno počakati štiri leta. Kmetje in lovci že vrsto let opozarjajo na hudo zamudo, s katero dežela zavlačuje izpolnjevanje zakonodajnih obveznosti iz leta 1999. Člani vsake lovške družine morajo namreč izpolnjevati letni davek na lov v višini 65 evrov in ki do danes ni bil izrabljen.

AL

Vsakdanje življenje vse dražje

Nov poseg v boju proti revščini

V zadnjih tednih so vsi potrošniki ugotovili, da so se številne dobrine bistveno podražile. Ekonomisti pa napovedujejo, da bodo cene različnih storitev in dobrin v naslednjih dneh še bolj narasle. Zaradi vse manjše kupne moči evra si marsikatera družina ne more več privoščiti vsega tistega, kar so lahko kupili še pred kakim mesecem ali letom.

Ob podrobni analizi delovanja trgovskih velecetov, ki prodajajo v glavnem jestvine, pa so odkrili, da te trgovine, pa tudi manjše vaške trgovine zavržejo veliko količino jestvin. Izračunali so, da vsako leto davsakoleto hipermarketi in velike trgovine jestvin zavržejo približno 80.600 ton še uporabne hrane v skupni vrednosti 240 milijonov evrov. V povprečju zavrže vsak hipermarket letno 155 ton hrane, od tega 90 ton sadja in zelenjave, 15 ton mesnih izdelkov, ostalo pa so jestvine, ki imajo še zelo kratek rok uporabe. Tudi male in srednje trgovine zavržejo dnevno velike količine še uporabnih jestvin, ugotovili so, da market povprečne velikosti vrže v smeti dnevno 20 kg hrane, ki bi jo lahko še uporabili. Tak način obnašanja seveda prinaša trgovini precej večje proizvodne stroške, saj mečejo v smeti hrano, ki je še uporabna in za katero so plačali tržno ceno.

Ekonomisti so tudi analizirali, za kakšne vrste odpadkov gre. Ugotovili so, da bi 63% teh odpadkov lahko še vedno namenili človeški prehrani, 32% hrane bi lahko uporabili kot živalsko krmo in le 5% so prave smeti, ki jih ne moremo več uporabiti na noben način. V veliki večini primerov so to konfekcije jestvin, ki imajo malo pokvarjeno konfekcijo, slabo tiskano nalepko, in podobno, vsebina pa je kljub

nekoliko pokvarjeni zunanjo-
sti še vedno popolnoma užitna. Ker pa je zunanost pokvarjena, vržejo proč celo konfekcijo. Poleg tega pa končajo v smeteh tudi jestvine, ki i-

majo še zelo kratek rok uporabe. Ker predstavlja tako metanje hrane v smeti zelo velik družbeni izdatek in je istočasno graje vredno tudi upoštevajoč izredno velike množice oseb, ki tudi v naših krajih nimajo dovolj za podzob, si je ekonomist Andrea Segre, ki poučuje ekonomijo na univerzi v Bologni, izmislil način koristne uporabe teh jestvin. Skupaj s svojimi študenti ekonomije je ustanovil t.i. Last minut market, to je neprofitno združenje, ki dnevno obiskuje vse večje markete in hipermarkete v bližini Bologne in pobira jestvine, ki bi sicer končale v smeteh. Ti študentje morajo pri pobiranju hrane in pri kasnejši obdelavi slediti točno določeni

nim navodilom, ki jih je izdelala skupina izvedencev. V tem priručniku so natančno opisani vsi postopki, da ostane hrana s higienskega vidika varna in zdrava. Najprej izvedejo selekcijo in ločijo jestvine, ki so uporabne za človeško prehrano, od jestvin, ki so uporabne za živalsko prehrano, jestvine, ki so res pokvarjene in ne uporabne pa vržejo v smeti. Hrano, ki jo lahko še uporabimo za človeško prehrano, razdelijo po raznih menzah in potrebni.

Pri tem sodelujejo s krajevnimi dobrodelnimi ustanovami, ki tej neprofitni organizaciji sponzorirajo imena potrebnih dru-

žen, ki potem prejmejo vrečke hrane. Navadno se celotni postopek zaključi že ob 12.00, ko študentje hrano razdelijo med potrebne.

Vsi sodelujoči od trgovcev do dobrodelnih ustanov imajo

razviti tudi v naših krajih. Trgovci, predvsem pa dobrodelne organizacije bi bile s kako tako pobudo zelo zadovoljne, saj je takih potreb tudi pri nas vedno več.

Mara Petaros

Mednarodno zasedanje Svetovne trgovinske organizacije v Mehiki

Kmetijstvo, trgovanje industrijskih proizvodov in druga nerešena vprašanja

V sredo, 10. t.m., je v Cancunu steklo peto ministrsko zasedanje Svetovne trgovinske organizacije (WTO), v okviru katerega bodo predstavniki 148 držav obravnavali pomembne teme, ki spadajo v tako imenovani 'Development round' in jih bodo morale članice soglasno rešiti do januarja 2005.

Kot kaže, pa se marsikje zatika. Največ preglavic povzroča kmetijstvo, saj se na mednarodni ravni bijejo tri stranke: veliki izvozniki (Avstralija, Kanada, Nova Zeland) in nekatere revnejše države kot npr. Argentina, Brazilija in Tajska, ki se zavzemajo za liberalizacijo trgov, za znižanje podpor, s katerimi Evropska unija podpira svoje kmetijstvo, in sploh za spremembo skupne evropske agrarne politike; Evropa in Japonska, ki vidita v subvencijah za kmetijstvo pomemben dejavnik za obvarovanje oko-

lja, kuturnih vrednot in biotskih raznolikosti; dežele v razvoju, z Indijo na čelu, ki bi rade zaščitile svoje pred masivnim uvozom cenenih pridelkov intenzivnega kmetovanja. Drugi kamen spotike je odprtje trgov industrijskim proizvodom ali Nama (Non agriculture market access), zaradi katerega so ZDA in Evropska unija skupno nastopile proti državam v razvoju. Zahtevajo namreč, naj te znižajo pristojbine za omenjene izdelke, države tretjega sveta pa spet tožijo staro in novo celino, da nista tudi sami po-

skrbeli za znižanje svojih pristojbin.

Investicije, konkurenčna politika, javni zakupi in tržne olajšave spadajo v tako imenovane Singapurske teme, za katere se posebno zavzema Evropska unija, medtem ko velika večina držav v razvoju nasprotuje uradnemu odprtju pogajanj na to vsebino. Osemdeset revnejših dežel se že dalj časa poteguje, da bi se v okviru Svetovne trgovinske organizacije lahko poslužile posebnega tržnega režima. Konec avgusta je bilo v zvezi s tem sprejetih dvanajst predlogov, ki bodo tudi

na cancunski pogajalski mizi.

Iz dnevnega reda pa sta izpadli točki o organu, ki bi skrbel za reševanje sporov med državami, ter o prostem trgovanju z uslugami, kljub temu da je termin zapadel že marca. Še pred dvema mesecema je le trideset držav predstavilo seznam tistih panog terciarnega sektorja, ki bi lahko prišle v poštev za prostotrgovanje. Zamujanje predvsem afriških držav pa je ohromilo vsako nadaljnje reševanje tega vprašanja.

V yukatanskem mestu ni pričakovati nikakršnih novosti niti na področju usklajevanja multilateralnih naravovarstvenih dogovorov s pravili o trgovanju, ki jih določa WTO, niti z uvažanjem zdravih v države tretjega sveta, kljub rahlemu popuščanju na zadnjih zasedanjih, ki ni zadovoljilo svetovne javnosti.

AL

Jesenski del Drage mladih v okviru Drage 2003

Debata o znanju, povezovalni moči Slovencev

V okviru seniorske Drage 2003 je imel v soboto, 6. septembra, jutranjo okroglo mizo tudi jesenski del Drage mladih. Organizatorji so na srečanje povabili bivšega ministra za šolstvo, univerzitetnega profesorja ter bivšega sekretarja za Slovence po svetu dr. Petra Vencelja (slika spodaj), strokovnjakinjo

s področja šolstva in znanosti dr. Darijo Picigo in tržaškega absolventa na Agrft-ju v Ljubljani Martina Turka.

Globalizacija in vstop Slovenije v širok stvarni pojem Evropske unije je namreč argument, ki ne zadeva le visoke politične in gospodarske kroge: širitve Evrope bodo deležni tako starejši, ki so na svoji koži doživeli številne zgodovinsko politične preobrate, kot tudi mlajše generacije, ki z zanimanjem zrejo v bodočnost, a se pri tem tudi sprašujejo, kakšne pogoje bodo imeli v novi stvarnosti.

Na sobotni debati, ki je nosila naslov *Znanje - Povezovalna moč Slovencev*, je namreč prišlo do obravnave tovrstnih tematik. Znanje je tista človeška dobrina, ki je v času globalizacije največje bogastvo posameznika. Ali obstajajo v Sloveniji in okrog po Evropi možnosti, da se to znanje dejan-

FOTO KROMA

sko uporabi na delovnem področju, da postane neobhodno potreben faktor za gospodarski in ekonomski razvoj? Tako dr. Picigo in dr. Vencelj sta mnenja (kot je podobno poudaril na petkovem srečanju tudi Črtomir Špacapan v

verzitetnih fakultetah. Če primerjamo Slovenijo z ostalimi državami članicami Evropske zveze, se prepričamo, da naša država ne zaostaja v proizvodnji intelektualnih kadrov; problemi nastajajo, ko se mladi spopadejo s še neugodnimi poklicnimi pogoji. To je še toliko bolj pomembno na področju filmskega ustvarjanja, je povedal Martin Turk, ki pa je dodal, da so vsekakor pogoji za mladega filmskega ustvarjalca v Sloveniji nekoliko boljši, saj Agrft v celoti sponzorizira filme svojih študentov; drugod po Evropi ni ravno tako.

V okviru jesenskega dela Drage mladih so organizatorji privedli v četrtek tudi novinarsko, plesno, rock in mednarodno delavnico, ki so se jih udeležili mladi zamejci. Sadove skupnega dela so nato občinstvu predstavili na sobotnem večeru.

FOTO JMF

svojem posegu), da je hiba slovenske države prav apliciranje na gospodarstvenem področju tistega znanja, ki so si ga mladi nabrali na uni-

Trženje z živimi blagovnimi znamkami Zvezdniški duhovi iz komercialne Aladinove svetilke (9)

Svet športa skušajo pogosto prikazati v obliki čudovite pravljice, kot zgodba o uspehu revnih plasti prebivalstva. Navadno je glavni junak takih zgodb, s katerimi si senzacionalistični časopisi redno polnijo kolone, reven, a za šport izredno talentiran mladenič. Doma nima pogojev za študij. Naenkrat pa se kot *deus ex machina* pojavi funkcionar kakega pomembnega kluba, ki mlademu športniku ponudi pogodbo, s katero slednji reši sebe in družino vseh finančnih težav, prodre v svet zvezdnitva in doseže neverjetne uspehe. Časopisne kronike se ustavijo na tej točki, ko se vse lepo sklene in junaki srečno živijo še dolgo naprej.

Resnična življenjska zgodba športnika se seveda nadaljuje tudi takrat, ko se nekdanja uveljavljena zvezda postara in obesi čevljevke na klin. Kaj se takrat zgodi? Fenomen Jordan nas lahko marsikaj izučiti tudi na tem področju. Air se je namreč izkazal tudi za izredno premetenega tržnika svoje medijske osebnosti. Uspeva mu ohranjati svojo podobo v centru pozornosti tudi sedaj, ko ne zmaguje več. Še vedno reklamizira številne svetovne znamke: pije Coca Colo in Gatorade, "prehranjuje" se z Mc Donaldovimi izdelki, nosi Športne copate Nike. Tako je sicer Michael Jordan - človek - večkrat upodobljen kot športna tržna znamka, v nekaterih primerih

je spremenjen tudi v kos mrtvega mesa: ali ste vedeli npr. da obstaja Mc Donald's Mc Jordan hamburger? Ne glede na etična pravila in moralne zakone je Jordan na tak način preživel. MJ torej uspešno prodaja svojo podobo tudi v zadnjih nekaj letih, ko zaradi starosti in zaradi nekoliko slabše ekipe ni mogel zasesti Olimpa ameriške kosarke.

Zvezdnikom na vseh področjih (ne samo na športnem) se ta poteza v večini primerov ponese: ko postanejo nezanimivi za svoje mecene, čez noč utonejo v morju razsipavanja, kjer jih čakajo nevarni morski psi, oportunistični menedžerji, ki se želijo polastiti v neskončnega premoženja propadajočega zvezdnika čim večji meri. Garrincha, nogometni svetovni prvak s Pelejevo Brazilijo v letih 1958 in 1962, je tako leta 1983 umrl v revščini zaradi poliomiolitisa in neustrezne zdravniške nege.

/ dalje
Andrej Černic

6. in 7. septembra v telovadnici v Zoniku

Mednarodni ženski turnir XXI. Pokal Kras Generali

Namizno teniški odsek ŠK KRAS se že precej časa pripravljala na novo sezono; treningi potekajo dvakrat dnevno v telovadnici v Zgoniku. Tako kot v prejšnjih letih čaka zgoniško društvo naporna in zahtevna sezona, saj bo nastopalo v različnih državnih in deželnih prvenstvenih turnirjih itd.

Kot uvod v sezono pa je v programu tudi letos v soboto in nedeljo Mednarodni ženski turnir za "XXI. Pokal Kras Generali". Tako bodo 6. in 7. septembra v Športno-kulturnem centru v Zgoniku gostili nekaj zelo dobrih evropskih ekip. Skupno bo nastopalo osem ekip: Kras Generali, Kras Ava-

lon, ŠK ST Topolčani (Slovaška), NKT Ilirija iz Ljubljane, SKT Duga Resa, SKT Dom Zagreb, NKT Vrtojba ter Szekszard iz Madžarske. Nekateri ekipe so dospele v Zgonik že pred nekaj dnevi, druge pa se bodo ustavile še nekaj dni po turnirju za skupne treninge s Krasovimi pingpongši.

Vse gostujoče ekipe uvrščajo nekateri zelo dobre igralke in obetajo se nam kvalitetni in borbeni dvoboji.

Za prvi dve Krasovi ekipi bo to prvi nastop v sezoni; tehnično vodstvo Krasa sicer ni še dokončno določilo sestave prvih dveh ekip. Na turnirju bo ekipa Kras Generali nastopila z lan-

ske postavbo, in sicer: Kitajka Yuan Yuan, Katja in Vanja Milič. V A/2 ligi pa je prišlo do novosti, saj je Kras zapustila dolgoletna kitajska igralca Wang Xue Lan. Zamenjala jo bo državna reprezentantka Slovenije Petra Dermastja, ki je doslej igrala za avstrijski Linz. Ob njej bosta še Martina Milič in Ana Bržan ter nekateri mlajše igralke. Obeta se nam torej kakovosten turnir, ki bo pokazal, kakšna je forma domačih igralcev pred zahtevnimi prvenstvenimi nastopi. Program turnirja predvideva dve skupini s štirimi ekipami, ki se bodo pomerile med seboj, in sicer v soboto zjutraj in popoldne. V nedeljo zjutraj so na programu polfinalna in finalna srečanja; sledilo bo nato (približno ob 12.30) nagrajevanje.

POTOPIS

Z ŽELEZNIŠKIM KONJIČKOM OD TRSTA DO KRAKOVA (1)

Primož Sturman

Vse se je začelo nekega poletnega dne, ko sva skupaj s prijateljem Mitjo sedela na ogradi pri Banah. Takrat sem ga povprašal, kam misli letos na počitnice. Rekel mi je, da pač nima kakšnih posebnih načrtov, takrat pa mi je šinilo na pamet, da si več časa dopisuje z nekim dekletom iz Madžarske. Tako sem ga zbadel, da bi jo lahko šli letos poleti obiskat, istočasno pa sem hotel od njega izvedeti, odkod pravzaprav punca je. Rekel mi je, da stanuje blizu mesta Szeged. Čeprav sem bil vedno dobro podkovan v zemljepis, za to mesto še nikoli nisem slišal. Vedel sem približno, kje se na Madžarskem nahajajo Budimpešta, Debrecen in Miskolc. Zato sem še tisti večer vzel v roke atlas Evrope in po krajšem iskanju našel mesto, ki sem ga iskal. Szeged se nahaja na jugu Madžarske v

blizini meje z Jugoslavijo, nedaleč torej od vojvodinskega mesta Subotica.

Minil je še kak mesec, potem pa sva odločila, da greva zares na pot. Na začetku avgusta sva začela pripravljati vso opremo; v prvi vrsti je bilo treba preveriti, če je vse v redu z avtomobilom, in kasneje spraviti skupaj vse potrebno za dober teden življenja izven doma: obleko, hrano, gorilnik, šotor... Odločila sva se, da odpotujeva v ponedeljek, 12. avgusta 2002.

Ko sem se zjutraj zbudil okoli 6.30, sem takoj pogledal skozi okno ter opazil, da nama vreme vsaj prvi dan ne bo preveč naklonjeno, bilo je namreč oblačno in deževno. Nisem se prekomerno ustrašil vremena, bil sem trdno prepričan, da grem na pot.

Tako sem ob sedmih že čakal in postopal pred Mi-

Deževno jutro na dan odhoda

tjevo hišo, kjer se je po deževni noči nabrala taka luža, da bi po tistem delu ceste veliko lažje plul, kot pa vozil z avtomobilom.

Ko sva preverila, da imava vse, in po obveznem pozdravu staršev ter strica sva naposled zapeljala proti mejnemu prehodu na Fernetičih. Vožnja po Sloveniji ni bila nič kaj zanimiva, saj sem pokrajino videl že nešteto krat, vozila sva po avtocesti, poleg tega pa je vse skozi lil močan dež. Okrog

desete ure sva tako zapeljala z avtoceste pri Slovenski Bistrici, pred nama sta se odprli Ptujsko in Dravsko polje. Pri Ptujju sva naredila prvi krajši postanek. Še nekaj deset kilometrov in prišla sva do Ormoža, kjer po reki Dravi teče meja s Hrvaško. Na meji k sreči ni bilo nikakršnih komplikacij.

Po opravljenih pregledih sva zapeljala v hrvaško Podravje ali Podravino, peljala sva se skozi mesta Varaždin,

Ludbreg, Koprivnico, Djurdjevac in Virovitico, kjer sva obrnila proti vzhodu, v smeri državne meje z Madžarsko. Ker sva vedela, da je bencin na Madžarskem precej drag, sva se odločila, da se ustavi na zadnji bencinski črpalki na Hrvaškem.

Pri kraju Turanova, nedaleč od hrvaško-madžarske meje pri Terezinem polju, sva se ustavila pri bencinskem servisu in opazila, da naju uslužbenca ne gledata preveč prijazno. Pri sebi sem imel 135 kun in uslužbencu kar po slovensko rekel, naj mi za ta denar natoči neosvinčeni bencin. Debelo me je pogledal in naenkrat vzklknil: "Stopetintrideset, stopetintrideset! ... kaže se stotridesetpet ... ah, Slovenci!" Če sem odkrit, sva se s sopotnikom kar precej zbalala, ko sva slišala ta vzklk, zato sva upala, da nama čimprej natočijo bencin in se pobereva hitreje, kot sva prišla.

Nekje po trinajsti uri sva znova prečkala Dravo, ki ločuje Hrvaško od Madžarske. Name je naredil velik vtis

most čez reko, ki je na tistem mestu kar precej široka. Ko sva prišla na madžarsko stran, so bile formalnosti opravljene v manj kot petih minutah, niso nama delali nikakršnih sitnosti. Najina želodca pa sta opozarjala, da je končno prišel čas za postanek. Po nekaj kilometrih od meje sva se ustavila v nekem počivališču ob cesti, kjer sva naletela na manjšo družino iz Pordenona, ki je bila namenjena v madžarsko mesto Pécs. V njihovi družbi sva na prenosnem gorilniku skuhalo pašto iz vrečke. Ko so Furlani odhajali, smo jih povprašali še, če naju fotografirajo ob obedu.

Po kosilu je bil na vrsti krajši počitek, saj je bilo pred nama tisti dan še tristo kilometrov. Prvi vtis, ki mi ga je naredila Madžarska, je bil zelo čuden. Zdelo se mi je tako nenavadno, da pred sabo vidiš samo ravnino s kakšnim drevesom tu pa tam. Ljudje so povečini revni, na cestah je še zelo veliko trabantov, znanih po dvotaktnih motorjih.

/ dalje

S 3. STRANI

Razgledišče...

Franc Vončina, Trst: "Ko so bili prirejeni prvi študijski dnevi Draga, sem bil kaplan v Bazovici in sem seveda od blizu

Franc Vončina

spremljal razvoj Drage, v katero sem prišel prav vsako leto, razen če nisem moral zaradi pastoralnih razlogov biti kje drugje. Cenim to srečanje, cenim Drago. Draga je forum, kjer se kreščejo mnenja, prihaja do novih osvetlitev in Draga je pomembna tudi za Slovenijo in za vse Slovence v svetu. Upamo in upajmo v nadaljevanje poslanstva Drage!"

Antek Terčon, Nabrežina: "V Dragi sem vedno in to od njenega samega začetka. Morda me ni bilo samo enkrat, dvakrat v Drago in to zaradi ne-

Antek Terčon

odložljive trgatve doma. Draga je od vedno odprta tribuna in je vedno bila glasnik vseh tistih

silnic, za katere sem si tudi sam prizadeval, saj sem bil v Nabrežini med ustanovitelji Čupe in Sokola, društev, ki sta pretrgali strankarski okvir združevanja in sta združili vse narodno zavedne Slovence."

Jadranka Šturm Kocjan, Trst: "Rada prihajam v Drago, ker Draga predstavlja tiste študijske dneve Slovencev v Italiji, ki poglobljeno in široko predstavljajo aktualen slovenski tre-

Jadranka Šturm Kocjan

nutek in to tako slovenskega zamejstva kot Slovenije in vsega slovenskega naroda v svetu. Sama imam zelo rada burjo in sonce, širino duha in kresanje mnenj in rada vidim, da Slovenci odprto govorimo o svojih težavah, a tudi o uspehih, ki jih ni malo! Še bom prišla!"

Mirko Spazzapan, Videm: "Draga je bila tisti svobodni parlament slovenstva v času, ko ni bilo lahko biti svobodni in

Mirko Spazzapan

zagovarjati ideje demokracije, slovenstva in združevanja na narodni osnovi. V Dragi prihajajo na dan vedno nove ideje, saj Draga vedno gosti odlične predavatelje, ki imajo veliko povedati vsakomur, ki jih hoče slišati. Draga je vedno uspeh!"

Rudi Pavšič, Gorica: "Draga je kraj, kjer se kreščejo ideje in meni so všeč nove ideje in tudi kresanje idej! Sem seveda prihajam vsako leto tudi pozdravit kot predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze, a tudi kot zasebnik, ki rad sliši kaj novega. Ponavljam, da imam rad različna mnenja in to je dobro, da se ljudje, ki imamo

Rudi Pavšič

lahko različna mnenja, med seboj pogovarjamo. Kot tudi rad povem, da bo od nas samih in našega kakovostnega dela odvisno, kako bo, ko bo Slovenija vstopila v Evropsko unijo in bo padla državna meja! Še tesneje bomo morali sodelovati v prihodnje in seveda tudi iskati nove oblike naše organiziranosti!"

Mitja Bitežnik, Trst: "V Drago prihajam od prvih študijskih dnevov naprej, vedno sem tu. Mislim, da sem v vseh teh letih samo enkrat zamudil Drago. Sem rad prihajam, ker srečam prijatelje, ki jih sicer čez leto ne vidim, predvsem pa seveda zato, ker vedno znova kaj zanimivega zvem, slišim in tudi predebatiram. Mimogrede: v Dragi sem po dolgih letih tudi prvič po voj-

ni srečal sošolce iz svojih otroških let v Mariboru in Ljubljani... V razpravo ponavadi ne posegam, mislim, da sem samo enkrat, a to zato ne, ker so predavatelji vedno odlični.

Mitja Bitežnik

Predavanja v Dragi so zares vedno na višini, za kar gredo prijateljem, ki jo organizirajo, seveda čestitke!"

Ravel Kodrič, Trst: "V Drago prihajam že vrsto let. Sem sem prihajal tudi v časih, ko v Dragi ni bilo še veliko levicarjev.

Ravel Kodrič

Najbrž je bilo v meni že v časih, ko so bile delitve med nami opaznejše in bolj izrazite, nekaj prestopniškega duha, a sem v

Drago že takrat rad in vedno zahajal! Nikdar se tudi nisem kesal tega početja, ker je Draga širokih obzorij, bila je in je še vedno dobro razgledišče globaliziranega slovenstva!"

Drago Legiša, Devin: "Drago je treba ohraniti kot svobodno tribuno, ki mora opozarjati matično domovino Slovenijo na velike probleme, ki obstajajo pri nas, še posebej v Trstu in tudi drugod pri nas v zamejstvu. Prihodnosti slovenskega naroda si brez nas ni mogoče niti predstavljati! V Drago prihajam od vedno, sem tudi predaval na

Drago Legiša

njej. V začetku je bila Draga zamišljena kot nekaka kovnica demokracije, tudi mesto, kjer naj se vsi učimo demokracije, nadaljnji razvoj pa je šel v smer svobodne tribune, na kateri so prišli do izraza vsi svetovni nazori Slovencev, in to tako iz naših krajev, iz domovine in seveda iz vsega sveta, in to seveda ob medsebojnem spoštovanju. Večkrat pa pogrešam na Dragi večje poudarke na težavah, stvarnosti in nasploh problematiki Slovencev, ki živimo sredi petdesetmilijonskega italijanskega naroda."

S 6. STRANI

Dragi na rob!

Eden od organizatorjev Drage, **Sergij Pahor**, se zato upravičeno sprašuje, kako to, da na predavanje državne sekretarja Republike Slovenije Črtomira Špacapana, ki je govoril o tem, kaj bo, ko bo Slovenija vstopila v Evropsko unijo, niso prišli obmejni javni upravitelji, ki bi jih ta tematika morala najbolj zanimati.

Še več, pridružujemo se besedam mladeniča iz Barkovlj, 90-letnega pisatelja Borisa Pahorja, ki je vse življenje posvetil slovenski besedi, slovenski samobitnosti in ohranjanju slovenstva v Trstu, ki je na Dragi vzkliknil, da bomo Drago potrebovali tudi v prihodnje.

Drago bomo še kako potrebovali v prihodnje, kajti tako pričakovanja kot bojzani ob vstopu Slovenije v EU so velika, čas pa bo neusmiljeno pokazal, kdo bo obstal in kdo bo znal najti odgovore na velike izzive, ki so pred nami.

Draga je nezamenljiva tudi zato, ker je v Sloveniji danes zares nihče ni sposoben prirediti, ne vladajoče politične stranke ne razni forumi civilne družbe, še najmanj pa opozicijske stranke, ki ne najdejo niti skupnih rešitev za dostojno opozicijo v Sloveniji.

Prav je, da Draga ostane na Opčinah, blizu meje, ki je več ne bo, a še vedno blizu meje, tiste v glavah, ki bo padla kasneje, če bo padla. Vsaj upamo, da bo le padla!

NA REŠETU

Če o dogodku ne poročáš, ga ni

Včasih se pritožujemo, da naši "lubi Slovenci" ne berejo naših časopisov, ne poslušajo našega radia in ne gledajo naše televizije. Pa vendar ni tako. Zelo veliko ljudi sprejema in registrira, kar jim nudijo mediji, to postane njihovo vedenje o dogodkih. Vse tisto, o čemer v tisku ali po radiu in televiziji niso bili obveščeni, pa gre mimo njih brez sledu, razen če niso bili direktno seznanjeni z dogodkom. Zato je seveda važno, kaj in s kakšnim poudarkom mediji poročajo o tem ali onem dogodku. V preteklih tednih sta dva dogodka res lepo odmevala v vseh medijih. Tu mislim na 90-letnico pisatelja Borisa Pahorja in na Kraško ohcet. Mislim, da res ni bilo Slovenca, ki ne bi česa prebral ali slišal in videl kakega radijskega ali televizijskega prispevka v zvezi z njima. O pozornosti do Pahorjevega jubileja sem pisala že v prejšnjem prispevku. Da je Kraška ohcet tako lepo uspela, je delno tudi zasluga radia in televizije, ki sta se potrudila še bolj kot v preteklih izvedbah in vsak dan sproti z vseh vidikov predstavljala priprave in običaje v zvezi s tem pomemb-

nim etnografskim dogodkom. Časnikarska poročila z besedo in sliko, intervjuji Loredane Gec s protagonisti, pogovori z Marto Košuto o vsem, kar je povezano z nošo, celo zaskrbljene in zaskrbljujoče vremenske napovedi Darka Bradassija, ki so ogrozile izvedbo Kraške ohceti - vse je postavilo za nekaj časa Kraško ohcet v središče naše pozornosti.

Če je torej res, da je pomembno, kaj in kako poročajo mediji o nekem dogodku, je po drugi strani res, da je ocena dogodkov odvisna od subjektivnih pogledov, od pomanjkanja časa ali malomarnosti tistih, ki poročajo. Naj navedem nekaj drobnih primerov zadnjih dni. V ponedeljek, 2. septembra, je bil v večernih poročilih prispevek o srečanju predstavnikov dveh krovnih organizacij z zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom v Ljubljani. Vendar je dal časnikar besedo le Rudiju Pavšiču, predstavnik SSO-ja Giorgio Bankič je bil skoraj neopažen. Škoda, pa ne samo zato, ker bi, če imamo dve krovni organizaciji, morala dati izjavo oba predstavnika, ampak tudi zato, ker je

bil v odsotnosti predsednika Pahorja predstavnik SSO-ja Beneški Slovenec. Beneški Slovenci pa nimajo prav dosti priložnosti, da pridejo na televizijske zaslone.

V petkovi prilogi Primorskega dnevnika Primorski pes je bilo v rubriki Kam ta konec tedna navedenih kar nekaj prireditelj, ki naj bi se jih mladi udeležili. Ne vem zakaj je sestavljalec tega seznama hote ali ne hote prezrl Drago mladih, ki je bila na sporedu v soboto zjutraj, pa čeprav je bila tematika o povezovalni vlogi znanja zelo primerna za mlade in čeprav je pri okrogli mizi poleg dveh uglednih gostov sodeloval tudi Martin Turk, mlad Slovenec iz zamejstva, absolvent na AGRFT v Ljubljani.

Draga 2003 se je zaključila v nedeljo popoldne s predavanjem edinega slovenskega kardinala Alojzija Ambrožiča. Človek bi mislil, da je to zanimivo za ves enotni slovenski kulturni prostor. V nedeljskem Zrcalu dneva (poročilih Radia Slovenija ob 22. uri) je bilo naštetih veliko prireditelj, ki so bile tistega dne v Sloveniji, obširno so tudi poročali o svečanosti za bazoviške junake, o Dragi pa niti besedice. Enako tudi naslednje jutro pri poročilih Radia Koper ob 7. uri. Kot v dobrih, starih časih...

NLP

Tukaj so zares nebesa bližja!

Svete Višarje.

Odkrijte čarobni svet, kjer se narava in duh stapljata v čudovito doživetje. Spoznajte, kako enostavno je priti semkaj, dovolj je stopiti v kabino žičnice.

NOVA ŽIČNICA V ŽABNICAH (CAMPOROSSO)

Ob državni cesti

Vsak dan od 21. junija do 14. septembra
Urnik:
Delavniki 9.00 - 17.15 • Prazniki 8.30 - 18.15
Sobote in nedelje 14.-15. junij
20.-21. september
4.-5. oktober

JUBILEJNA CERKEV ROMARSKO SVETIŠČE SVETE VIŠARJE

Urnik Svetih Maš:
Delavniki 11.00 - 12.00
Nedelje in prazniki 9.15 - 10.00 - 11.00
12.00 - 15.00

ZA INFORMACIJE POKLIČITE: TEL. 0428 653915 - FAX 0428 63085